TRST, torek
9. decembra 1958
Leto XIV. - Št. 291 (4136)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 . Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 20 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 780, polletno 390, četrtletno 195 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Dve različni tolmačenji izida nedeljskih volitev v Berlinu

Socialdemokrati imajo absolutno večino, manjše stranke pa so izginile - Nadaljujejo se razgovori za konferenco zahodnih zunanjih ministrov - Adenauer pojde v petek spet v London

BERLIN, 8. — Zahodnoberlinski volilni urad je objavil naslednje uradne podatke o včerajšnjih volitvah: Socialdemokrati 78 sedežev, demokristjani 55 sedežev. Socialdemokrati so dobili 448.883 glasov (52,6 odst.), demokristjani 608.927 (37,7 odst.), liberalni demokrati 61.954 (3,8 odst.), nemška liberalna ljudska stranka 10.675 (0,7 odst.).

Volitev se je udeležilo 93,7 odst. vpisanih volivcev. Udeležba je bila za 2 odst. višja kakor pri volitvah leta 1954. Enotna socialistična stranka, ki je pred štirimi leti dobila 22 odst. glasov, je sedaj dobila mnogo manj. Iz nove zbornice bodo izginile tudi vse manjše stranke, ker ni nobena dobila 5 odstotkov glasov, ki so potrebni, da lahko dobi svoje predstavnike v zbornici. Zato bodo v zahodnoberlinski zbornici sedaj samo predstavniki socialdemokratske stranke, ki je dobila absolutno večino, in predstavniki demokristjanov.

Izid včerajšnjih volitev tolmačijo predvsem kot osebno zmago zahodnoberlinskega župana Brandta. Ta je že dal razumeti, da bo zaradi sedanjega položaja v Berlinu večina sprejela sestavo koalicijske vlade z demokristjani, zato da bo mogoče sodelovanje z Adenauerjevo vlado. Brandt je izjavil, da namerava oditi konec tedna v Bonn, kjer se bo razgovarjal s tamkajšnjimi vladnimi predstavniki o prihodnji konferenci zunanjih ministrov v Parizu. Januarja misli odpotovati v ZDA. Pripravljen je oditi tudi na pariško konferenco zunanjih ministrov.

Dokončen dan konference zunanjih ministrov ZDA, Francije, Velike Britanije in Zahodne Nemčije ni bil še določen. To je danes sporočil predsednik bonnske vlade, ki je dodal, da se bo konferenca nekakor začela pred sestankom sveta NATO. Danes popoldne so se pri von Brentanu sestali poslaniki Velike Britanije, ZDA in Francije. V petkem se bodo vsi trije poslaniki skupno s von Brentanom razgovarjali z zahodnoberlinskim županom Brandtom. Njih današnji razgovor je imel namen pripraviti konferenco zunanjih ministrov.

Na vprašanje, ali gre za konferenco «štirih, ali pa treh in enega», je bonnski predstavnik poudaril, da je to vprašanje izključno formalnega značaja: «Tri zahodne države, je dodal, so odgovorne za berlinski statut, toda Berlin pripada Nemčiji in bo nekega dne moral spet biti njena prestolnica. Zaradi tega je udeležba zveznega zunanjega ministra upravičena». Zahodnoberlinski župan Brandt pa bo prišel v Pariz med sestankom sveta NATO in se bodo na en ali drugi način prav gotovo z njim posvetovali.

V poučenih krogih izjavljajo, da Adenauer nasprotuje, da bi sovjetsko noto o Berlinu vzeli kot podlago za razgovore med Vzhodom in Zahodom. V teh krogih pravijo, da je bonnska vlada mnenja, da je treba berlinsko vprašanje popolnoma ločiti od vsake zahodne težnje, da bi se razgovarjali tudi o drugih vprašanjih, kakor so na primer nemška združitev in sklenitev mirovne pogodbe. To nemško stališče bo obrazloženo na konferenci zunanjih ministrov.

Na tej konferenci bo von Brentano zahteval, naj se objavi «odločna» izjava zahodnih držav, da zavračajo sovjetski predlog o ukinitvi štiristranskega statuta v Berlinu.

Medtem pa poroča Foreign Office, da bo kancler Adenauer prišel v petek v London, kjer se bo sestal z Mac Millanom. V Bonnu izjavljajo, da je pobuda za sestanek prišla iz Bonna. Glavni namen obiska naj bi bil razpravljati o Berlinu in obrazložiti Mac Millanu neuspeh posredovanja Zahodne Nemčije pri Franciji v zvezi s področjem svobodne izmenjave.

Zahodnonemška agencija DPA poroča nocoj, da Adenauer upa, da bo v petek lahko odpotoval v London na razgovore z Mac Millanom. Agencija dodaja, da ni še točno znano, ali bo Adenauer, ki je prehlajen, lahko odpotoval.

Voditelj enotne socialistične stranke v vzhodnem Berlinu Hans Kiefert je v vzhodnonemški ljudski zbornici izjavil, da se bo sovjetska nota v zvezi z Berlinom izvedla tudi proti volji zahodnoberlinskih politikov. V ljudski zbornici je govoril tudi predsednik vzhodnonemške vlade Grotewohl, ki je pobijal tezo, češ da izid včerajšnjih volitev v Berlinu pomeni, da je bil predlog Hruščeva zavrnjen. Po njegovem mnenju je izid teh volitev, ker so na njih zmagali socialdemokrati, izraz odpora širokih plasti prebivalstva proti politiki oboroževanja, ki jo vodi kancler Adenauer.

Grotewohl je izjavil, da je vzhodnonemška vlada pripravljena tako, začeti pogajanja o Berlinu, ne bo pa dovolila «izsiljevanja». Ponovil je, da je mesto sestavni del vzhodnonemške republike in da v Nemčiji ni nikoli bilo petega okupacijskega področja.

Skupščina je izrekla zaupnico novi vladi, ki jo je prestavil Grotewohl in ki ni dosti različna od prejšnje. Dalje je skupščina soglasno odobrila načrt zakona, ki določa razpustitev druge zbornice, t. j. deželne zbornice. V Vzhodni Nemčiji ne obstajajo več dežele kot upravne enate.

Zahodnonemški tisk komentira, da je včerajšnjim volitvam pomen negativnega odgovora na sovjetske predloge o Berlinu. V bonnskih uradnih krogih pravijo, da pomeni izid teh volitev referendum, s katerim je prebivalstvo reklo «ne» sovjetskim zahtevam. Vzhodnoberlinski tisk pa odreka izidu volitev tako tolmačenje in pravi, da so volitve potekale «v znamenju terorja proti enotni socialistični stranki». Moskovska «Pravda» pa piše: «Reakcionarni krogi skušajo prikazati volitve v zahodnem Berlinu kot referendum, ki naj izraža stališče prebivalstva do zadnjih sovjetskih predlogov. Jasno pa je, da te volitve nimajo nobene zveze s sovjetskimi predlogi o prihodnjem statutu mesta.»

Predstavnik ameriškega državnega departmaja White je tudi izjavil, da so volitve pokazale da tamkajšnje prebivalstvo noče nobene spremembe sedanjega položaja v Berlinu. Predstavnik je poudaril «odločen poraz enotne socialistične stranke» in je dodal, da to dokazuje, kakšna je reakcija zahodnih Berlinčanov na zadnje sovjetske predloge, in koliko zaupanja imajo Berlinčani v moskovske pobude. «Iz vseh teh vzrokov,» je zaključil White, «so včerajšnje volitve jasen odgovor na vprašanje, ali državljani zahodnega Berlina želijo spremembo sedanjega statuta mesta.»

USPEŠNO NAPREDOVANJE NA KONFERENCI V ŽENEVI

Včeraj so se sporazumeli o drugem členu pogodbe o ustavitvi jedrskih poizkusov

ŽENEVA, 8. — Na konferenci o prekinitvi poizkusov so danes ponovno napredovali. Sporazumeli so se o drugem členu sporazuma, ki govori o ustanovitvi nadzorstvene organizacije, ki bo imela nalogo nadzorovati izvajanje obveznosti, ki jih bodo države prevzele s podpisom pogodbe o prepovedi jedrskih poizkusov.

Čeprav niso objavili besedila tega člena, poročajo v poučenih krogih, da bi morala biti nadzorstvena organizacija povezana z Združenimi narodi. Ustanovila naj bi se komisija, v kateri bi bili stalni člani atomskega kluba, ZDA, Velika Britanija in SZ, ter drugi izvoljeni člani.

Danes so začeli razgovore o tretjem členu načrta, ki ga je predložila Velika Britanija in ki govori o sestavi nadzorstvene komisije. Upajo, da bo tudi ta člen naglo sprejet. Končno so tri delegacije proučile sovjetski dokument, ki določa, kakšne bodo v glavnem naloge nadzorstvenega organizma.

Prvi člen sporazuma je bil dokončno sprejet. Člen se glasi: «Vsaka izmed pogodbenih strank se obvezuje v skladu z določbami te pogodbe in njenih prilog: prepovedati in preprečiti poizkusne eksplozije z jedrskim orožjem v vseh krajih pod njeno jurisdikcijo ali pod njenim nadzorstvom; obvezuje se, da ne bo povzročala in spodbujala jedrskih eksplozij ali pa se pri njih udeleževala.»

Komentator moskovskega radia je danes izjavil, da bo ženevska konferenca lahko z uspehom končala svoje delo, «če ne bodo ZDA in Velika Britanija postavljale pogojev v zvezi s priporočili, o katerih so se strokovnjaki že sporazumeli».

Na konferenci o preprečitvi iznenadnih napadov pa so nadaljevali razgovor o predlogih ene in druge strani.

Fanfani poročal Gronchiju o stanju po prejeti zaupnici

Začetek «druge faze» Fanfanijevih težav Ustanovitev Krščanske socialne zveze

Parlamentarna komisija bo jutri sklepala, ali naj predloži eno samo ali pa dve poročili o aferi Giuffrè

(Od našega dopisnika)

RIM, 8. — Danes zjutraj je Fanfani obiskal na Kvirinalu predsednika republike in mu verjetno poročal o položaju po zaupnici, ki jo je prejel v soboto zvečer v poslanski zbornici s komaj 4 glasovi večine. Pozneje pa je bil Fanfani na otvoritvi prvega dela tako imenovane «cette sonca». Nato je v Milanu prisostvoval otvoritvi akademskega leta na katoliški univerzi «Sacro cuore», kjer je nekoč sam poučeval. Tudi drugi ministri so se udeležili raznih svečanosti, kot n. pr. kmetijski minister Ferrari-Aggradi, ki je otvoril v Bocnu velik hladilnik za konserviranje sadja. Na splošno se čutijo člani vlade, ki se bodo verjetno sestali v petek na seji, dosti bolj brezskrbne, potem ko so prejeli zaupnico. Fanfani bo odpotoval po seji v Pariz, kjer se bo udeležil zasedanja atlantskega sveta. Zaveda se namreč, da ni na vidiku nobene posebne nevarnosti, najbrž vse do kongresa, če ne demokristjanskega pa vsaj do 15. januarja, ko se začne socialistični kongres. Na programu ni namreč tudi nobenega važnega zakonskega osnutka, zaradi katerega bi morali priti v krščanski demokraciji do sporov. Pred poslansko zbornico bo sicer prišel v senatu že odobreni zakon o trgih za sadje, zelenjavo in ribe. Vendar pa je že sedaj gotovo, da bo z veliko večino sprejet, ker je bil sporazumno z levico v senatu že tako spremenjen, da bodo tudi odslej imele občinske uprave precej besede v upravi in pri nadzorstvu trgov.

Sicer pa se sedanja faza Fanfanijevih težav ocenjuje kot «druga faza». Prva faza je bila namreč takrat, ko so se njegovi poslanci skrivali pred notranjimi nasprotniki in njihova volja je prihajala do izraza samo med tajnim glasovanjem v parlamentu. Na zadnjem zasedanju poslanske demokristjanske skupine pa so se javno pokazali in sedaj se ve, da pripadajo v glavnem Pellovi in Scelbovi skupini. Opozicija bo torej vse do kongresa svoje delo nadaljevala bolj odkrito in javno. Zato je zanimivo vedeti, kaj mislijo prvaki te opozicije: Pella, Scelba in tudi Andreotti.

Pellovo mnenje najdemo danes v biltenu, ki ga daje njegova tiskovna agencija, ki piše: «Če hoče priti vlada do cilja kongresov PSI in krščanske demokracije, ne da bi do tedaj spremenila svojo usmeritev in sestavo, potem se bo morala izogibati novih spornih argumentov, ki v parlamentu povzročajo zmešnjavo do kakršne je prišlo ob priliki razprave glede tekočega goriva in bencina.»

V članku se izraža predvidevanje, da bo prišlo do bolj mirnega življenja za vlado, ter do važnejših dogodkov vsekakor bolj znotraj krščanske demokracije in ne toliko v vladi. Kajti v KD bo nujno potrebno obnoviti enotnost, kar bo «v enaki meri skrb večine in manjšine», «in upajmo z učinki, ki bodo bolj koristni za državo kot za KD».

Kaj misli Scelba v zadnjih dneh se točno ne ve, vendar je gotovo, da se v glavnem strinja s Pello. Andreotti pa ni dolgo tega, odkar je napisal članek, v katerem zagovarja ustanovitev enobarvne vlade KD. Takrat Fanfani ni dal nobenega poudarka temu stališču, češ da gre za predkongresno razpravo. Kaže, da tako stališče prevladuje tudi sedaj in da Andreotti Fanfaniju v vladi trenutno ne bo delal preglavic. S tem pa ni rečeno, da bo ravnal ravno narobe v okviru stranke, prav pri predkongresnih pripravah, ko si bodo vse Fanfaniju nasprotne struje prizadevale pripeljati na kongres čim več svojih pristašev.

Na Siciliji pa se medtem dogodki po ustanovitvi Milazzove vlade razvijajo dalje neugodno za Fanfanija. Najnovejša vest pravi, da se je ustanovila okrog Milazza in pod njegovim vodstvom nova katoliška stranka, za katero so se začele priprave vzporedno z imenovanjem koalicijske deželne vlade. Uradno se imenuje «Unione Siciliana Cristiana Sociale». Po izjavah ustanoviteljev naj bi bila nova stranka ideološko in politično usmerjena tako kot stara ljudska stranka don Sturza. Nova stranka je razširila po vsej Siciliji razglase v katerih je rečeno, da hoče zbrati vse zdrave sile za obrambo deželnega statuta in za izvajanje njegovih določb, za dosego gospodarskega in socialnega napredka. Razglas so podpisali trije bivši sicilijanski prvaki KD.

V sredo se bo sestala parlamentarna preiskovalna komisija za afero «Anonima Banchieri». Proučila bo vsa štiri poglavja, iz katerih sestoji zaključno poročilo, ki ga je sestavil ožji odbor komisije, katerega je imenoval njen predsednik senator Paratore. Trdijo, da bodo razpravljali o tem, kako naj bi spravili v sklad različna stališča desničarskih in levičarskih poslancev, da ne bi morali predlagati dveh ločenih poročil. Zaradi tega se predvideva zelo živahna razprava.

Končno je precej važna vest, da je rimsko združenje novinarjev izključilo centralnega ravnatelja radia in televizije Picconeja Stello in generalnega ravnatelja RAI-TV Rodolfa Arato, ker sta prekršila čl. 2 statuta združenja; odbor Enotne komisije novinarske zbornice pa je predložil, da *Enotna komisija* zbriše iz zbornice oba ravnatelja, ker se nista priključila splošni stavki novinarjev prejšnji teden. Iz združenja rimskih novinarjev je bil izključen tudi fašistični poslanec Almirante, glavni ravnatelj fašističnega dnevnika «il Secolo», ki je med stavko edini izšel. Vsi trije so bili torej izključeni kot stavkokazi.

Glavni odbor liberalne stranke pa je izvolil danes s tajnim glasovanjem predsedstvo, tajništvo in vodstvo stranke. Za predsednika je bil izvoljen stari poslanec Raffaele De Caro, za podpredsednika pa poslanca Martino in Badini Confalonieri, za glavnega tajnika poslanec Giovanni Malagodi, za njegovega namestnika pa poslanec Bozzi. Vodstvo stranke je razpravljalo tudi o pismu, ki ga je poslal generalni tajnik nacionalnih monarhistov vsem voditeljem desničarskih strank za dosego sporazuma med vsemi desničarskimi parlamentarci. Vodstvo PLI trenutno ni prišlo do dokončnega sklepa glede tega pisma.

A. P.

—«—

Grško - jugoslovanska mešana komisija

BEOGRAD, 8. — Danes je v Beogradu pričela z delom grško - jugoslovanska mešana komisija, ki je bila ustanovljena zaradi proučevanja vprašanj s področja gospodarskih odnosov, kulturnega sodelovanja, malega obmejnega prometa in drugih vprašanj iz medsebojnih odnosov. Jugoslovansko delegacijo vodi veleposlanik Ljubomir Radovanović.

—«—

Humphrey o razgovorih s Hruščevom

NEW YORK, 8. — Senator Humphrey je prišel danes iz Londona v New York. Časnikarjem je izjavil, da ima «pomembno» osebno pismo Hruščeva za Eisenhowerja. Zatem je senator izrekel mnenje, da se morajo zunanji ministri Francije, Velike Britanije, ZDA in Zahodne Nemčije čimprej sestati, da se sporazumejo «o skupni in koordinirani politiki o Berlinu». Dalje je senator izjavil, da je Hruščev trden in odločen na svojem položaju. Glede Berlina je Hruščeva označil, da je «vse drugo nego spravljiv»; ni pa izključil da obstaja «še nekaj elastičnosti».

Humphrey, ki je takoj odpotoval v Washington, je izjavil, da bo poročal Eisenhowerju «o dveh važnih vprašanjih, ki sta povezani z varnostjo», ki ju je načel Hruščev med razgovorom v Moskvi.

Izrekel je zatem mnenje, da skušajo Rusi ošibiti NATO ter da gre za pobudo, ki je povezana s splošno politiko Moskve in katere namen je tlačiti zahodne zaveznike da vidijo, ali so med njimi vzroki neenotnosti ali šibkosti.

Senator je nato izjavil, da bi morale ameriške čete ostati v Berlinu zato da simbolizirajo ameriško odločenost, da ne zapusti Zahodne Nemčije. Vendar pa ne bi smele ZDA «uporabljati vojaške frazeologije, ki je odveč in ne straši nikogar». Na koncu je Humphrey izjavil, da se mu je Hruščev zdel naklonjen konkretnemu sporazumu o prekinitvi jedrskih poizkusov, ki naj bi bil povezan z učinkovitim nadzorstvom.

—«—

Serov razrešen policijskih funkcij

MOSKVA, 8. — Tass javlja nocoj, da je bil načelnik sovjetske varnostne službe general Ivan Serov razrešen svojih funkcij.

Sporočilo pravi: «Prezidij vrhovnega sovjeta SZ je razrešil generala kopenskih sil Ivana Serova njegovih funkcij predsednika komisije za državno varnost pri ministrskem svetu SZ, ker je general Serov prevzel neko drugo delo.»

Konferenca afriških političnih gibanj v Akri

Za končen udarec kolonializmu in za enotnost afriške celine

Afriško-azijska gospodarska konferenca v Kairu pa razpravlja o gospodarskem sodelovanju med 40 državami udeleženkami

AKRA, 8. — Danes se je v Akri začelo zasedanje konference političnih gibanj afriških narodov pod geslom «Afrika Afričanom!» Pripravljalno zasedanje se je v Akri začelo že v petek. Za predsednika konference je bil izvoljen kenijski politični voditelj Mboja. Na konferenci sodeluje 208 delegatov, ki predstavljajo 50 političnih strank in sindikalnih gibanj iz 25 držav.

Na današnji otvoritveni seji je govoril ministrski predsednik Gane Nkrumah, ki je poudaril, da je namen konference pripraviti načrte za končen udarec imperializmu in kolonializmu. «Hočemo družbo, je nadaljeval govornik, v kateri naj človeška bitja imajo možnost napredovati, da bo ustvarjalna sila našega ljudstva dobila spodbudo in da bo genij tega ljudstva lahko prišel do popolnega izraza.»

Glede obtožb, da afriški narodi niso sposobni dvigniti se nad svoje omejene materialne potrebe, je Nkrumah izjavil: «Dobro vemo, da je to izmišljotina imperialistov. Na tem afriškem kontinentu je bilo več velikih imperijev. Ko bomo mi ponovno vsi svobodni, bo naša afriška osebnost v vsej celoti prispevala k človeški kulturi in znanosti». Vsi afriški narodi želijo ustvariti svojo lastno skupnost in dati političen izraz afriški osebnosti. Ta želja je pripravila vladi Gane in Gvineje, da sta nedavno sprejeli znano pobudo, in upamo, da bo to jedro združitve Zahodne Afrike, kateri se bodo pridružile druge neodvisne države, ki se že sedaj neodvisne, ali pa bodo v prihodnosti.

Upamo tudi, da se bodo iz te povezave porodile združene države Afrike, kakor se je 13 prvotnih ameriških kolonij razvilo v skupnost ameriških držav. Prepričani smo, da bomo samo v medsebojni povezavi take afriške unije lahko dejansko ščitili našo državno in individualno svobodo».

Izrekel je zatem upanje, da se manjša nasprotja in nesporazumi, vojne in druge narodne nesreče, ki se pojavljajo v zgodovini drugih kontinentov, ne bodo ponovile na afriškem kontinentu. Poudaril je, da bi leto 1958 lahko pomenilo «začetek konca kolonializma v Afriki». «Kmalu se bodo naši tovariši iz Nigerije, Toga, Kameruna in Somalije pridružili tistim med nami, ki so že na strani svobodne in neodvisne Afrike».

Zatem je Nkrumah izjavil, da je naklonjen «vsaki akciji nenasilja, ki se bo našim afriškim sorojakom na kolonialnih ozemljih zdela potrebna v borbi za njih pravice in njih zakonite težnje». «Ne bomo se dali odvrniti od te pravične stvari, ki je povsem v skladu z listino Združenih narodov».

V začetku je predsednik konference Tom Mboja imel kratek nagovor, v katerem je izrekel delegatom dobrodošlico.

Konferenca je dobila številne pozdravne brzojavke. Med temi so brzojavke Hruščeva, SZDLJ, Cuenlaja, Sudana in črnskega pevca Robesona.

KAIRO, 8. — Danes se je v Kairu začela afriško-azijska gospodarska konferenca, na kateri sodeluje okoli 450 delegatov, od katerih je 360 Arabcev 22 Afričanov in 69 Azijcev. Konferenco je v imenu predsednika Naserja odprl minister za gospodarstvo ZAR El Kaisuni. «Pokazati moramo svetu,» je izjavil, «da smo res sposobni organizirati sami naše zadeve, da bomo izboljšali življenjsko raven naših držav in da bomo za naše narode pripravili boljšo prihodnost.»

Eno najvažnejših vprašanj, ki ga bomo razpravljali med štiridnevnim zasedanjem te konference, bo razprava o načinih in sredstvih za krepitev ekonomskega tehničnega in finančnega sodelovanja med udeleženci, s težiščem na trgovini.

Na današnji seji je trgovinska zbornica ZAR predložila predlog za ustanovitev stalne organizacije za gospodarsko sodelovanje med štiridesetimi državami udeleženkami konference.

Indijska delegacija je predložila načrt priporočila o ukrepih za borbo proti učinkom, ki bi jih evropsko skupno tržišče lahko imelo za gospodarstvo afriških in azijskih držav. Indija predlaga med drugim, naj se proizvodom afriških in azijskih držav nudijo carinske prednosti. Poleg tega naj ti proizvodi imajo pri uvozu prednost pred enakimi proizvodi držav evropskega skupnega tržišča. Indija predlaga končno, naj glavne afriške in azijske surovine, ki jih izvažajo v države evropskega sgupnega tržišča, uporabljajo za pospešeno industrializacijo v državah proizvajalkah.

Indonezijski delegat je protestiral, ker je bila SZ povabljena na konferenco. Izjavil je, da bi morale o afriško-azijskih zadevah razpravljati afrško-azijske države same, in da sovjetska udeležba ni v skladu z duhom bandunške konference. Voditelj delegacije ZAR Mohamed Ruždi je bil soglasno izvoljen za predsednika konference.

Konec meseca, 29. decembra, pa se bo v Kairu začela še konferenca gospodarskih ministrov držav članic Arabske lige. Na njej bodo razpravljali o priporočilih odbora arabskih petrolejskih strokovnjakov, ki zahtevajo ustanovitev arabske družbe za izgradnjo in uresničenje neke prejšnje resolucije o ustanovitvi arabske družbe za petrolejske tankerje. Priporočila napovedujejo tudi razpravo o odnosih med arabskimi družbami za črpanje nafte in družbami, ki jo prevažajo ter tujimi petrolejskimi družbami, ki delajo na njihovih ozemljih.

Danes otvoritvena seja nove francoske skupščine

«Alžirski» poslanci se ne bodo vključili v nobeno stranko, s posebno izjavo pa so že zahtevali začetek «integracije» - Akcije Alžircev proti črti Morice

PARIZ, 8. — Včeraj so v Franciji določili 76.310 «velikih volivcev», ki bodo 21. decembra izvolili predsednika republike. Dejstvo, da se je predsednik Coty odrekel obnovitvi mandata, ki bi potekel prihodnje leto, ne dopušča nobenega dvoma, da bo prihodnji predsednik republike general De Gaulle.

Jutri pa bo prva seja novo izvoljene skupščine. Izvolili bodo predsednika skupščine za dobo petih let. Govori se, da bo verjetno izvoljen Chaban Delmas ali pa Paul Reynaud. Za predsednika senata pa bo zelo verjetno že štirinajstič izvoljen Gaston Monnerville.

V sredo bosta obe skupščini izvolili ostale člane svojega predsedstva, v petek pa se bo zasedanje končalo. Pozneje se bodo poslanci in senatorji za nekaj dni ponovno sestali januarja da se izrečejo o novem programu bodoče vlade. Zatem bodo odšli na počitnice do 28. aprila.

Že danes so se sestale posamezne parlamentarne skupine. Popoldne so se sestali poslanci zveze za novo republiko. Po seji, ki je bila tajna, je tajnik izjavil, da bodo vsi člani stranke v bodoče začeli bitko za zavojevanje občin, ki imajo komunistično upravo. Sklenili so razpustiti razna gibanja, ki sestavljajo zvezo za novo republiko. Strelni govorniki so danes poudarjali potrebo enotnosti v stranki. Na seji so bili povabljeni tudi alžirski predstavniki. Ti pa so na svoji seji sklenili, da se ne bodo za sedaj pridružili nobeni stranki v pričakovanju nadaljnjega razvoja.

Sestanka se je udeležilo 60 od 71 alžirskih poslancev. S posebno izjavo, ki so jo pozneje objavili, so se obvezali: da se bodo uprli vsakemu posebnemu teritorialnemu statutu za 17 alžirskih departmajev; da bodo zahtevali združitev uprave v Franciji in Alžiriji, ukinitev carinskih pregrad med Francijo in Alžirijo in odstranitev alžirskih novčanic iz obtoka. Zahtevali bodo tudi, naj bodo vsi zakoni in dekreti za Alžir isti, ki veljajo za Francijo. Obvezali so se, da se bodo zavzemali, da muslimani v Alžiriji postanejo polnopravni francoski državljani. Zavzemali se bodo za popoln uspeh De Gaullovega načrta za gospodarski in socialni razvoj v Alžiriji.

V Parizu domnevajo, da bodo po seji vlade, ki bo v sredo, objavili več sklepov, ki se tičejo Alžirije. Predvsem pa: 1. Odhod generala Salana ki bo imenovan za inšpektorja narodne obrambe in ga bo nadomestil Delouvrier, ki bo prevzel vodstvo civilnih zadev; general Maurice Challe pa bo prevzel poveljstvo vojske. 2. Na «mirnih» področjih bodo vojaki prepustili mesto prefektom. General Massu bo verjetno prepustil mesto predstavniku notranjega ministrstva in bo odstranjen, s tem da bo imenovan za vrhovnega poveljnika čet na Madagaskarju.

Medtem je vodstvo alžirske osvobodilne fronte v Tunisu javilo, da je alžirska vojska izvršila 35 napadov na črto Morice, t. j. na elektrificirano pregrado, ki jo je Francija postavila ob alžirsko-tunizijski meji. Skupine alžirske vojske so to črto na več krajih pretrgale.

Več francoskih vojakov je bilo ubitih, 60 pa ranjenih. Poročilo dodaja, da so enote alžirske vojske prišle skozi te odprtine v Alžirijo. Poročilo javlja dalje, da so alžirske enote uničile več francoskih vezni, pretrgale telefonske zveze in električne vode z visoko napetostjo. Zažgale so tudi več posestev in ubile več francoskih kolonistov.

—«—

Odkrita zarota v Iraku

BAGDAD, 8. — Predsednik iraške vlade Kasem je po radiu sporočil, da so odkrili zaroto proti vladi. Zadevna izjava se glasi:

«S pomočjo boga in zaradi budnosti prebivalstva smo odkrili zaroto, ki bi morala izbruhniti 9. in 10. t.m. in spraviti v nevarnost obstoj naše republike in notranjo varnost naše države. Zaroto so pripravljali korumpirani elementi, ki so delovali ob podpori tujih elementov. Naj vsakdo ve, da smo odločeni uničiti vsako silo, ki bi kovala zaroto proti usodi ljudstva in interesom države, in da ne bomo dovolili več, da bi kateri koli izdajalci ogrožali varnost države. Obveščamo sinove iraškega ljudstva, da so vsi dokumenti, denar in orožje, ki so bili namenjeni za izvršitev te zarote, v naših rokah in da bodo zarotniki postavljeni pred ljudsko sodišče».

Agencija za Srednji vzhod pravi v zvezi s tem, da so zaroto organizirali ameriški agenti. Ameriški državni departma je nocoj zanikal, da so ZDA vmešane v zaroto proti iraški vladi. Predstavnik državnega departmaja je izjavil, da nimajo o tej zaroti nobenega obvestila.

—«—

Za odškodnino žrtvam nacizma

BONN, 8. — Zahodnonemško zunanje ministrstvo je izročilo italijanskemu poslaništvu v Bonnu noto, s katero obvešča italijansko vlado o ukrepih za delno odškodnino italijanskim žrtvam nacizma. Podobno noto so izročili tudi drugim desetim državam.

Nove kitajske in albanske žalitve voditeljev FLRJ

«Borba» o alžirskem vprašanju

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 8. — Na sprejemu, ki ga je vlada Ljudske republike Kitajske priredila na čast delegaciji začasne alžirske vlade v Pekingu in na katerega je bil uradno povabljen tudi jugoslovanski odpravnik poslov, je namestnik predsednika kitajske vlade in zunanji minister Cen Ji na žaljiv način napadel Jugoslavijo in njene voditelje. Jugoslovanski odpravnik poslov Nikola Miličević je v znak protesta odšel s sprejema.

Do napada na Jugoslavijo je prišlo tudi v Tirani na otvoritvi zasedanja albanske ljudske skupščine. Predsednik skupščine Medar Štila je v svojem govoru grobo razžalil Jugoslavijo. Odpravnik poslov jugoslovanskega poslaništva v Tirani Radovan Orošević, ki je bil uradno povabljen na zasedanje, je v znak protesta zapustil skupščino.

«Borba» v zvezi z napadom zunanjega ministra Cen Jija ugotavlja, da je ta napad popolnoma na liniji kitajskih voditeljev, ki ne izbirajo sredstev v poskusu, da zabijejo klin med neodvisno socialistično Jugoslavijo in antikolonialistična gibanja in mlade neodvisne narode Azije in Afrike.

«Borba» ugotavlja da v med. narodnih odnosih napadati pred drugim nekega tretjega, pomeni zahtevati od drugega, da svojo politiko vskladi s politiko prvega, kar je v nasprotju z načelom samostojnosti politike vseh narodov in vseh gibanj. Geslo *«za mene ali proti meni»* je samo znak blokovske politike, ki krši neodvisnost narodov in načela prostovoljnega in enakopravnega sodelovanja. «Borba» ugotavlja, da je kitajski zunanji minister svoj napad na Jugoslavijo podprl s trditvami, da nihče v Jugoslaviji ni pozdravil kitajskih «vojaških komun» in da Jugoslavija smatra, da ima pravico imeti lastno mišljenje o tem. Kdor ne želi sprejeti kitajskih komun kot edine poti za premagovanje zaostalosti in za izgradnjo komunizma, tega na Kitajskem proglašajo za «častilca dolarjev in imperializma». Tako pojmovanje, zaključuje «Borba», je v nasprotju z bandunškimi načeli aktivne koeksistence in s pravico vsakega naroda da sam izbira svojo notranjo ureditev.

V zvezi z razpravo o alžirskem vprašanju v političnem komiteju generalne skupščine, piše nocojšnja «Borba», da so samo neposredni razgovori med zainteresiranimi stranmi edina realna pot, ki vodi iz sedanjega položaja, ker so se vse druge formule pokazale kot popolnoma neuspešne in jalove. List opozarja, da načelo samoodločbe, na katerega so se v ZN izjasnili mnogi delegati, še vedno ni uresničeno v Alžiriji in da bi zainteresirane strani morale posvetiti večjo pozornost za uresničenje tega načela prav v Alžiru. V zvezi z nedavno izjavo predsednika začasne alžirske vlade Ferhata Abasa, ki je ponovno izrazil pripravljenost na razgovore s Francijo o celotnem alžirskem vprašanju, izraža «Borba» mnenje, da je treba na ponovno ponudbo za sporazumno rešitev realno gledati in jo oceniti kot pripravljenost, da se s konstruktivnimi predlogi preneha z alžirsko vojno in ne smatrati to kot slabost Alžircev.

Danes je odpotovala z letalom v Dzakarto skupina jugoslovanskih novinarjev, ki bo obveščala jugoslovansko javnost o obisku predsednika Tita v Indoneziji in drugih državah. Na pot so odšli Rudi Štajdohar iz «Tanjuga», Jože Smole iz «Borbe», Zoran Žujović iz «Politike», Ranko Lozo od Jugoslovanske radiodifuzije in snematelj «Filmskih novosti».

B. B.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 7,7, najnižja 1,5, zračni tlak 1017,9, narašča, veter 2 km na uro, zahodnik, vlaga 64 odst., nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 12,7.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 9. decembra Peter, Savica
Sonce vzide ob 7.34 in zatone ob 16.20. Dolžina dneva 8.46. Luna vzide ob 5.41 in zatone ob 15.39.
Jutri, SREDA, 10. decembra Melhiad, Smiljan

Posledice nepopustljivosti delodajalcev

Včeraj ob 18. uri se je pričela 24-urna stavka pekovskih delavcev

Danes bodo delavci na skupščini razpravljali o položaju in sklepali o morebitnem nadaljevanju stavke

Včeraj dopoldne so pekovski delavci na enotni skupščini proglasili protestno stavko, ki se je pričela včeraj ob 18. uri. Danes se bodo delavci ponovno sestali ob 9. uri na skupščini, kjer bodo odločili, ali bodo stavko nadaljevali.

Sklep delavcev ni prišel nepričakovano, saj se je že dalj časa vedelo da se spor med delavci in delodajalci vedno bolj zaostruje in da ga ne bo mogoče rešiti z mirnimi pogajanji, ker o pogajanjih delodajalci niso hoteli ničesar slišati. Gre za splošno vsedržavno stavko, saj se tudi v drugih mestih po Italiji dogajajo podobne kršitve delovnih pogodb in dobra volja, ki so jo delavci pokazali 27. novembra, ko so preklicali že napovedano stavko, ni privedla do rezultatov, ker so delodajalci trmasto vztrajali na svojem stališču.

Delavci tudi ugotavljajo, da oblasti niso napravile nobenega koraka, da bi prišlo do pogajanj in mirne rešitve sindikalnega spora zato, da bi preprečili stavko in ne bi povzročili težav za prebivalstvo.

Zahteve pekovskih delavcev so znane in se nanašajo v prvi vrsti na nacionalno delovno pogodbo, v lokalnem okviru pa delavci še zahtevajo: ustanovitev paritetične komisije, ki bo nadzorovala spoštovanje zakonov in delovnih pogodb, znižanje akordov (kolicine kruha, ki jo mora speči delavec), izplačevanje velikonočnega dodatka in ureditev dopustov.

Ze večkrat smo ugotovili, da delodajalci lahko sprejmejo te zahteve in jih uresničijo in da pri tem še zdaleč ni potrebno povišati cene kruha, saj gre po eni plati samo za točno spoštovanje zakonov in pogodb, po drugi pa so dohodki od peke in prodaje kruha dovolj visoki, da to omogočijo.

V tej zvezi lahko ugotovimo, da napravijo iz enega stota moke 125 do 130 kg kruha. Velika večina kruha, ki se proda v Trstu, je boljše kakovosti in se giblje prodajna cena od 140 do 220 lir za kg. Ce vzamemo povprečno ceno v višini 170 lir in prav tako povprečno računamo da se iz 100 kg moke napeče 127 kg kruha, dobimo kosmati dohodek 21.590 lir. Od tega odštejemo 8600 lir za moko in 2500 lir za delavca ter ostane še vedno 10.490 lir. Razumljivo je, da ta številka še ne pomeni čistega dobička, saj je treba še upoštevati takse, izdatke za kurivo, elektriko, amortizacijo in podobno. Vendar pa je razlika nedvomno tako visoka, da ni mogoče govoriti o krizi v tej panogi in dokazuje gornjo trditev, da bi bilo mogoče ustreči delavskim zahtevam tudi brez povišanja cene.

—«»—

Drevi seja občinskega odbora

Drevi se bo sestal občinski odbor. Na seji bodo poročali o svojih resorjih še nekateri odborniki. Po podanih poročilih bo odbor razpravljal o določitvi točk dnevnega reda za prihodnjo sejo občinskega sveta, ki bo 16. t. m. ob 19. uri. Odbor se bo sestal še prihodnji četrtek in prihodnji ponedeljek.

Do jutri mora biti sestavljen dnevni red, ki ga mora odbor pravočasno sporočiti svetovalcem. Zvedelo se je, da je na prejšnji seji odbora odbornik za javna dela Geppi poročal o načrtu javnih del. V tej zvezi je odbor predelal načrt del ki ga je sestavil prefekturni komisar Mattucci. Odbor je določil, katera javna dela so bolj nujna in koristna in jih je v tem okviru razvrstil za njihovo izvedbo.

Poleg tega se je odbor začel ukvarjati tudi s proračunom za leto 1959. Za čimprejšnjo predložitev proračuna v obravnavo občinskemu svetu je odbor pozval vse načelnike oddelkov, naj v najkrajšem času sestavijo svoje načrte dohodkov in izdatkov za prihodnje leto.

Vprašanje poslancev KPI

Zapostavljanje podjetij CRDA pri naročilih in obnovi naprav

Ladjedelnica Sv. Roka je brez dela, Sv. Marku primanjkuje naročil, ILVI grozi postopno propadanje

V preteklih dneh sta komunistična poslanca Vidali in Franco predložila ministru za državne udeležbe interpelacijo, s katero hočeta vedeti, kakšne ukrepe namerava omenjeno ministrstvo sprejeti, da prepreči nadaljnje poslabšanje položaja v podjetjih IRI v tržaški in goriški pokrajini, ki povzroča vedno večjo škodo že tako prizadetemu gospodarstvu na teh področjih.

V svoji interpelaciji poslanca ugotavljata zlasti sledeče primere:

1. Ladjedelnica Sv. Roka (CRDA) je še vedno brez naročil in sedaj ni nobenega ukrepa, ki bi zagotovil tej ladjedelnici delo. Zaradi tega je bil v podjetju skrajšan delovni urnik ali pa so bili delavci premeščeni v druga podjetja, kjer jih zaposlujejo kot nekvalificirano delovno silo, kar jim povzroča veliko škodo pri strokovni kvalifikaciji;

2. noben ukrep ni bil sprejet za povečanje proizvodnje v železarni ILVA (Skedenj). Po zmanjšanju proizvodnje v jeklarni in v valjarni, kar je povzročilo zmanjšanje števila zaposlenih delavcev v obeh obratih, grozi celotnemu podjetju nevarnost postopne ukinitve celotne proizvodnje pred vsem zaradi zastarelih naprav;

3. ladjedelnici Sv. Marka (CRDA) še vedno primanjkujejo nova naročila za gradnjo ladij. Zaradi tega bo v ladjedelnici že prihodnje leto eno splavišče prazno in bo veliko delavcev ostalo brez zaposlitve. Poleg tega pa ima tudi to podjetje veliko potrebo po modernizaciji in okrepitvi naprav;

4. položaj v treh obratih CRDA v Tržiču je vedno slabši. Zaradi pomanjkanja dela v teh obratih so že suspendirali 650 delavcev, ki nimajo nobenega jamstva, da jih bodo čimprej zaposlili. Poleg tega pa 2000 delavcev dela s skrajšanim delovnim urnikom. Po izjavah ravnateljstva ladjedelnice se bo zaradi pomanjkanja naročil število delavcev, zaposlenih s skrajšanim delovnim urnikom, postopno večalo;

5. ravnateljstvo IRI je glede podjetja SAFOG v Gorici izjavilo, da je v tem podjetju 300 delavcev odveč. Za sedaj so suspendirali že 180 delavcev. Zaradi pomanjkanja ukrepov za modernizacijo podjetja, ni za sedaj nobenega upanja za ponovno zaposlitev teh delavcev.

Poslanca se sklicujeta na resolucijo, ki je bila predložena poslanski zbornici 8. oktobra letos in ki jo je minister za državne udeležbe sprejel kot priporočilo. Zato zahtevata posredovanje pristojnega ministra, da se vključijo v štiriletni investicijski program IRI tudi potrebna nakazila za modernizacijo in okrepitev omenjenih tržaških in goriških podjetij.

Zaključek kongresa socialdemokratov

Sklep o združitvi skupin „Unità" in „Autonomia Socialista"

Zaključnemu delu kongresa je prisostvoval tudi Matteo Matteotti

Preteklo nedeljo se je zaključil pokrajinski kongres PSDI. Zaključnemu delu kongresa je prisostvoval tudi Matteo Matteotti, ki je v svojem govoru obravnaval zlasti vprašanje notranje politike in še posebno politiko sodelovanja PSDI v vladi. Matteotti je poudaril, da je po hipoteki liberalcev nad vladno politiko nastala nova huda hipoteka demokristjanske desnice, ki je v mejah sedanje vladne večine sposobna, da prepreči izvajanje kakršnekoli dejanske socialne politike. Poleg tega je Matteotti odobril politiko tržaškega socialdemokratskega vodstva glede zunanje podpore sedanjemu občinskemu odboru in dejal, da je bila ta politika sedaj edina rešitev za sestavo izvoljene občinske uprave in za ukinitev komisarske uprave. Matteotti je zaključil svoj govor v prepričanju, da se bo avtonomistična linija v PSI uveljavila in da bo lahko prišlo do socialistične združitve.

Po Matteottijevem govoru je kongres razpravljal o tržaških gospodarskih vprašanjih, o čemer je obširno poročal prof. Schiffrer. Po razpravi je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri pokrajinski kongres PSDI ugotavlja, da je treba na osnovi Vanonijevega načrta tudi v Trstu skrbeti za večjo zaposlenost in za povečanje narodnega dohodka, da bo zagotovljeno delo vsemu prebivalstvu. Glede trajajoče gospodarske krize v mestu in zlasti glede nevarnosti, da se v prihodnjih letih gospodarska kriza še bolj zaostri, je kongres pooblastil osrednje vodstvo stranke, naj posreduje po svojih poslancih pri vseh poslanskih skupinah in pri ministru za državne udeležbe, (ki je socialdemokrat, op. ur.), za izvedbo ustreznega tehničnega in finančnega načrta za Trst, in sicer za modernizacijo in okrepitev ladjedelskih obratov CRDA, ki jim je treba nuditi ustrezna naročila, za okrepitev železarne ILVA v Skednju, z gradnjo novih naprav, ki naj bi omogočile 500.000 ton letne proizvodnje, za zagotovitev dela z državnimi prispevki ladjedelnici «Giuliano» ter za gradnjo novega velikega industrijskega podjetja Dalmine-IRI v Trstu.

Ob zaključku je kongres izvolil novo pokrajinsko vodstvo, v katerem je zastopanih 10 pristašev struje «Unità socialista» (Lonza), sedem pristašev «Autonomia socialista» (Dulci) in štirje pristaši Saragatovega centra (De Gioia). Med izvoljenimi so tudi dosedanji pokrajinski tajnik prof. Lonza, Cesare, Pittoni, Rossi, Chinruttini, Dulci, Pisa, Pierandrei in De Gioia.

Na kongresu je bilo sporočeno, da se bosta levičarski skupini («Unità» in «Autonomia») ki imata v tukajšnjem pokrajinskem socialdemokratskem vodstvu absolutno večino, združili na osnovi vsedržavnega sporazuma Zagari-Matteotti v enotno levičarsko skupino v PSDI «Iniziativa socialista», ki je tudi v osrednjem vodstvu najmočnejša opozicijska skupina proti politiki Saragata. Kot torej vidimo, bo bodoča levičarska struja «Iniziativa» imela v tržaškem pokrajinskem socialdemokratskem vodstvu 17 na 21 članov vodstva.

—«»—

Pridržana prognoza za žensko, ki je padla

S pridržano prognozo so včeraj sprejeli na ortopedski oddelek 68-letno Marijo Fontanella iz Ul. S. Maurizio 3, ki je pred nekaj dnevi nerodno padla v svojem stanovanju in si zlomila desno nogo. Ženska je mislila, da ne bo hudega, in se je ulegla v posteljo, toda bolečine so postajale vedno hujše in zaskrbljeni svojci so včeraj poklicali rešilni avto, s katerim so ponesrečenko odpeljali v bolnišnico.

Včeraj popoldne pa je na pločniku v Ul. Battisti nerodno padla 48-letna Norma Oselladore s Carbole št. 443. Ko je izstopila iz trolejbusa se ji je spotaknilo in je treščila na tla. Pri tem si je zlomila gležnj leve noge in se bo morala zdraviti na ortopedskem oddelku 40 dni.

—«»—

Na bloku si je zvinila nogo

Iz Kopra se je včeraj popoldne vračala 68-letna Anna Marinčič por. Zacchigna iz Ul. Molin a vento 6. Na jugoslovanskem obmejnem bloku pod Skofijami se je hotela izogniti avtomobilu, pa je nerodno padla in si zvinila gležnj leve noge. Ko je dospela v Trst, je odšla v bolnišnico, kjer so jo sprejeli na opazovalni oddelek. Okrevala bo v 8 do 20 dneh.

—«»—

Nesreča delavca na ladji

Pri delu na ladji «Città di Salerno» se je včeraj dopoldne ponesrečil 31-letni Luciano Conte iz Ulice Zorutti 17. Prekladal je tramove, pa mu je deska padla na glavo in ga ranila v desno teme. Sprejeli so ga na opazovalni oddelek in se bo moral zdraviti 10 dni.

S seje devinsko-nabrežinskega obč. sveta

Zamuda pri uresničenju javnih del povzroča občini precejšnjo škodo

Od del, ki so bila v načrtu za leto 1957-58, ni še nobeno dokončano - Porast števila prebivalstva zaradi priseljevanja

Kot smo že poročali, je bila pretekli petek seja devinsko-nabrežinskega občinskega sveta. Danes objavljamo izvleček iz poročila župana Dušana Furlana.

Tov. Furlan je najprej poudaril veliko razliko med dohodki in izdatki občine. To razliko bi lahko precej zmanjšali, če bi občina dobivala več najemnine od kamnolomov, ki so njena last. Zato bo treba s koristniki kamnolomov doseči nov sporazum, ki bo slonel na pravičnejši osnovi. Nato je tov. Furlan orisal dejavnost na raznih področjih, med katerimi so najvažnejša javna dela, ki se tičejo razširitve in izpopolnitve cestnega omrežja in komunalnih naprav, kot so vodovodno in električno omrežje in greznične napeljave. K temu je treba prišteti tudi gradnjo javnokoristnih poslopij, kot so šole, otroški vrtci, javna kopališča itd. Ta dela se opravljajo v okviru gospodarskih načrtov, ki jih finansira država. Pri tem pa je treba omeniti hudo pomanjkljivost, ki spremlja uresničenje teh del, to je počasnost upravnega postopka. Večkrat se je namreč pripetilo, da so bili za določeno delo odobreni načrti in krediti, pa ga kljub temu niso mogli pričeti, in sicer zaradi kakšne upravne pomanjkljivosti. Zato je postal že nekakšen običaj, da se dela ne uresničijo v letu, kot je bilo določeno, marveč celo leto ali tudi več let kasneje. To povzroča občini tudi materialno škodo, saj je znano, da kupna moč lire postopoma pada. Sam vladni komisar je županu nekoč potrdil, da se javna dela opravljajo prepočasi.

Nato je župan navedel, kako je z izpolnjevanjem programa javnih del za leto 1957-58:

1. Razširitev javne razsvetljave; odobreni 3 milijoni. Dela opravlja podjetje SELVEG.

2. Za razširitev vodovodnega omrežja je bilo odobrenih 10 milijonov. Dela opravlja podjetje Cesia.

3. Za ureditev in asfaltiranje cest v Nabrežini, Sesljanu in Devinu so odobrili 8 milijonov. Dela še niso vsa opravljena.

4. Za gradnjo grezničnih napeljave v Nabrežini in Sesljanu so doslej odobrili 10 milijonov, kar pa ne zadostuje. Zato bodo morali počakati na nakazila, nakar se bo sestavil enoten načrt za dokončno zgraditev grezničnih napeljave.

5. Za popravilo šol in otroških vrtcev so odobrili 9 milijonov 700 tisoč lir, in sicer za dela v devinski in medvejski šoli in v otroških vrtcih v Devinu in Sempolaju. Dela opravlja podjetje Salina.

6. Za gradnjo zdravniškega ambulatorija v Sesljanu so odobrili 8 milijonov; dela, ki jih opravlja podjetje Fegiz, so se začela pred kratkim.

7. Podjetje Mottoni gradi javno kopališče v Nabrežini, za katero so odobrili 8 milijonov.

8. Za gradnjo šole v Cerovljah so odobrili 12 milijonov, toda doslej so zavrnili že dva načrta in inž. Mosetti pripravlja tretjega.

9. Za gradnjo šole v ribiškem naselju je na razpolago 25 milijonov, toda načrt še ni pripravljen, ker ni bilo še rešeno vprašanje nakupa zemljišča.

Program javnih del se torej ni razvijal kot so želeli. Od vseh del še ni bilo nobeno dokončano, za kar pa ne nosi odgovornosti občina.

Od zahtevanih del za leto 1958-59 so doslej odobrili:

40 milijonov lir kot drugi obrok za grezično napeljavo v Nabrežini in Sesljanu. Načrt sestavlja osrednji tehnični urad v Trstu.

5 milijonov za razširitev vodovodnega omrežja.

14 milijonov za cestna dela, zgraditev prostora za parkiranje avtomobilov, pločnika za pešce v Sesljanu ter od Devina do Štivana. Načrte pripravlja tehnični urad.

Vsekakor so bila nakazila za javna dela premajhna, če se upošteva važnost občine, zlasti glede turizma.

Kar se tiče zasebne gradbene dejavnosti, je treba ugotoviti, da se ugodno razvija. Glede urbanističnega razvoja občine je važen regulacijski načrt, ki so ga odobrile tudi nadrejene oblasti v Trstu in ki ga mora odobriti še ministrstvo za javna dela.

Zupan je nato navedel še razna dela, ki jih je opravila ustanova SELAD. Povprečno je bilo pri njej zaposlenih 25 delavcev, ki so opravili 7362 delovnih dni. Nato je omenil še poslovanje kraškega vodovoda, katerega primanjkljaj se je znižal na 4 milijone.

Končno je povedal, da se je v prvih 11 mesecih t. l. rodilo v občini 72 otrok, porok je bilo 76, umrlo pa je 53 oseb. Priselilo se je 608 oseb, izselilo 427, prebivalcev je v občini nad 6000, s čimer se je povečalo tudi število volivcev.

Huda nesreča na cesti Prosek-Opčine

Motociklist povozil mlekarico

V nedeljo zjutraj se je zgodila na cesti med Prosekom in Opčinami huda prometna nesreča; motorist s Proseka je namreč povozil mlekarico iz Briščkov. Ženska si je zlomila na dveh krajih levo nogo, se hudo pobila po glavi ter dobila pretres možgan in je njeno zdravstveno stanje zelo resno. Motorist pa se je le nekoliko opraskal po rokah in nogah.

Nekaj pred sedmo uro se je 25-letni Ivan Lukša s Proseka štev. 165 peljal z motorjem proti Opčinam. Na cesti takrat ni bilo večjega prometa, zato je Lukša urno bral po cesti in švigal po ovinkih. Približno 150 metrov od poti, ki pripelje iz Briščkov na glavno cesto, je zagledal pred seboj dve ženski z vozički, pa je mislil da se jima bo izognil, toda iz neznanih vzrokov je treščil v 38-letno Emilijo Rauber poročeno Jerič iz Briščkov štv. 22, ki je peljala na Opčine voziček z vrči mleka. Poleg nje je bila Giustina Bresciani, tudi iz Briščikov, ki je tudi peljala voziček z mlekom, a je bila bolj na desni strani ceste, medtem ko je bila Jeričeva na levi strani proti središču ceste.

Motorist je zadnji hip pritisnil na zavore, a zaman. Žensko je vrglo nekaj metrov daleč, skupno z vozičkom, ki je šel na sto kosov. Vrči so zaropotali po cesti, se razbili in na mah je bila cesta vsa bela od mleka. Čeprav je močno zavrl, je Lukša zaneslo po cesti še skoraj 20 metrov, a je imel le nekaj sreče, ker se ni bogve kaj poškodoval.

Motorist je hitro priskočil na pomoč ponesrečenki, ki je ležala nezavestna na cesti. Kmalu potem je dospel rešilni avto, s katerim so ponesrečenko odpeljali v bolnišnico, kjer so jo sprejeli na ortopedski oddelek. Nato je prišla na kraj nesreče tudi prometna policija, ki je vzela potrebne podatke in odstranila ves razbit motor ter ostanke vozička in vrčev.

VELIK USPEH SNG z «Zločinom in kaznijo»

Prve štiri predstave pred nabito polnimi dvoranami

Slovensko narodno gledališče doživlja z Dardijevo dramatizacijo Dostojevskega «Zločin in kazen» zares nepričakovano velik uspeh. Doslej je predstavo uprizorilo že štirikrat: dvakrat v Avditoriju, enkrat v dvorani na stadionu «Prvi maj», včeraj popoldne pa na Kontovelu. Na vseh predstavah je bil obisk izredno dober, za včerajšnjo predstavo na Kontovelu pa moramo reči, da že dolgo ni bila mala dvorana tako nabito polna: zmanjkalo je vstopnic in sedežev, ki so jih morali — v kolikor je bilo še prostora — prinesti še od zunaj.

Tudi na včerajšnji predstavi je bil navzoč pisatelj Dino Dardi. Najbrž je hotel opazovati, kako naše podeželsko občinstvo sprejema tako resna in globoka dela in kako razume Dostojevskega. Zvedeli smo, da je izjavil: «Izredno sem presenečen, kajti mislil sem, da se tudi na vaših gledaliških predstavah dogaja tisto, kar sem videl na pr. v malih mestih v Venetu, kjer prihajajo podeželski ljudje na predstave z ameriškimi lešniki ki jih med predstavo luščijo in kjer vlada med dejanjem nemir...» Povedali so mu, da naša podeželska publika že trinajsto leto redno obiskuje vse predstave SNG, starejši ljudje pa so pred fašizmom obiskovali gledališče v požganem Narodnem domu. Zato se tudi predstave na podeželskih odrih ne razlikujejo od zbranosti publike od predstav v mestu.

(In vendar je bila prav včeraj na Proseku razlika! Mislimo namreč na nezadostno zakurjeno dvorano in še bolj nezadostno ogrete odrske prostore. Mnenja smo, da bi vsak gledalec prav rad dodal še 10 lir za vstopnico — kar bi znašalo 3000 lir — da bi mu bilo tiste tri ure in pol, kolikor traja predstava, dovolj toplo. Prepričani smo, da bo uprava SNG v bodoče tudi to pomanjkljivost odstranila.)

Res.

—«»—

Černigojeva 60-letnica v Društvu slovenskih umetnikov

Društvo slovenskih umetnikov je včeraj na družabnem večeru počastilo 60-letnika, akademskega slikarja prof. Avgusta Černigoja, ki ga društvo šteje tudi za enega svojih ustanoviteljev. Več govornikov je poudarilo umetnikov pomen z raznih plati, na koncu pa je govoril še sam slikar, ki je navedel nekaj svojih načel, ki so ga vodila pri njegovem vedno naprednem umetniškem ustvarjanju. Izrekel je svoje zadovoljstvo, da opravlja sedaj tudi delo pedagoga, ki je težko, a mu nudi mnogo zadoščenja. In mogoče je bil še najbolj vesel čestitk nekaterih svojih učenk z učiteljišča, ki so bile navzoče na intimni proslavi.

Ko je dr Hlavaty na koncu še dejal, da je pravzaprav nastala iz vsega, kar so posamezni govorniki povedali, kar majhna monografija o slikarju, se je gotovo začutilo, da je prišel čas, ko bi morala prava monografija o Černigoju zares iziti, pa čeprav je slikar še sredi najbolj plodnega dela. «Slikam, kakor da mi je šele trideset let,» je sam poudaril Černigoj. Naj bi mu bilo še dolgo takih trideset let!

—«»—

Skupščina za gradnjo letališča v Ronkah

V sredo ob 17.30 bo prva skupščina ustanove za izgradnjo letališča pri Ronkah in bodo na tej skupščini, ki bo v prostorih tržaške trgovinske zbornice, prisotni predstavniki številnih lokalnih ustanov, ki so v zadnjem času pristopile k njej. S tem je bil napravljen nov važen korak naprej, da se čimprej zgradi v Ronkah novo moderno letališče, ki bo razpolagalo s potrebnimi radarskimi napravami in s primerno dolgim betonskim vzletiščem in tako služilo potrebam Trsta po letališču.

Predvidevajo, da bi gradnja letališča stala 1 milijardo 300 milijonov lir, od česar bo dala država 60 odstotkov, preostalo potrebno vsoto pa lokalne ustanove. Letališče bo postalo po 30 letih last države.

—«»—

Interpelacija Vidalija o zemljiščih na Hudem letu

Poslanec KPI Vidali je poslal obrambnemu ministru interpelacijo v zvezi z zemljišči na Hudem letu, ki jih je svoj čas bivša ZVU rekvirirala ter jih uporabila za igrišče za golf.

Gre za 32 hektarov zemljišča, last okrog 100 malih posestnikov. Prejšnji minister za obrambo je zavrnil zahtevo poslancev Beltrama in Pellegrinija po derekviziciji zemljišč. Vidali sprašuje ministra, kdaj bo poskrbel, da se vrnejo zemljišča lastnikom ob priznanju primerne odškodnine. Vojska namreč teh zemljišč sploh ne uporablja za svoje vaje.

ČITATELJI!

NAROCITE SE NA

«Primorski dnevnik»

za leto 1959

že sedaj in ne čakajte novega leta.

Vsak novi naročnik bo prejemal tako list — od dneva naročila do 31. dec. 1958 — zastonj.

Zraven tega dobi za nagrado še lepo slovensko knjigo ali GRAMOFONSKO PLOSCO z Avsenikovimi melodijami.

NE ZAMUDITE UGODNE PRILIKE!

Uprava PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Ul. sv. Frančiška 20-III. Tel. 37-338.

Izpred kazenskega sodišča

28 mesecev zapora za nameren bankrot

Električar, ki je hotel postati gradbeni podjetnik, ni imel sreče

Na kazenskem sodišču se je te dni moral zagovarjati 33-letni Giuseppe Chendi iz Ulice Paglericci 68, ki je bil obtožen namernega bankrota. Sodišče ga je obsodilo na dve leti in 4 mesece zapora ter prepoved upravljanja podjetij za dobo desetih let.

Sodišče je 23. januarja letos proglasilo stečaj Chendijevega podjetja «La Giuliana Edile», katerega je bil Chendi edini upravitelj in ga je ustanovil skupno z Viktorjem Markovičem z začetnim kapitalom 45 tisoč lir. Sedež podjetja je bil v Ulici San Nicolò 22.

Chendi, ki je po poklicu električar, je hotel postati gradbeni podjetnik, pa mu ni šlo. Začel je zidati dvonadstropno hišo v Ulici Daurant, toda ko so dokončali glavne zidove, je denarja zmanjkalo in je sledil stečaj. Chendi pa se verjetno ni bogve kaj zmenil za predpise sodišča in je prodal vse stroje ter se izselil iz Trsta. Pa tudi pri tem ni imel sreče: za dobra dva meseca so ga aretirali nekje pri Bocnu in zaprli.

—«»—

Nagrade branjevcem

V preteklih dneh je bila na trgovinski zbornici slovesna izročitev nagrad v okviru propagande za čimvečjo potrošnjo grozdja, ki se je zaključila ob koncu preteklega septembra s praznikom grozdja v Križu.

Nagrajeni so bili nekateri upravitelji poslovalnic Delavskih zadrug za lepo urejene izložbe z grozdjem, številni branjevci pokritega trga in branjevci, ki imajo stojnice v raznih krajih mesta. 12 branjevcev pokritega trga, ki so prejeli vsak po 30.000 lir prve nagrade, je izročilo ves denar žavodu za slepe «Rittmeyer» v Barkovljah.

—«»—

Nesreča varilca

Na parniku «Aurelia», ki je v popravilu v Tržaškem arzenalu, se je v soboto ponesrečil na delu 31-letni Sergio Bembo iz Ul. Campanelle 121. Bembo je stopil na ogrodje, da bi začel nekaj variti, pa je nerodno padel z višine enega metra in si zvinil desno koleno.

V ladjedelnici so mu nudili prvo pomoč in po končanem delovnem urniku je Bembo odšel domov, toda že v nedeljo ga je koleno začelo vedno bolj boleti, včeraj pa ni mogel več prenašati bolečin. Zaradi tega je pozno popoldne poklical rešilni avto, da ga odpelje v bolnišnico. Sprejeli so ga na ortopedski oddelek. Zdraviti se bo moral 10 do 30 dni.

—«»—

Padec motociklista

Po Ulici Industria se je včeraj dopoldne peljal z motorjem 20-letni Giuseppe Laterza iz Ulice Piccardi 58. Namenjen je bil v ladjedelnico; v bližini Ulice Carbonara pa je naglo krenil na desno, da se bi izognil avtomobilu, ki mu je prečkal cesto. Pri tem je zgubil nadzorstvo nad vozilom in se prevrnil. Zlomil si je desno roko in dobil živčni pretres. Z zasebnim avtomobilom so ga odpeljali v bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti dober mesec na ortopedskem oddelku.

—«»—

○ Na svojem stanovanju v Ul. Bramante 11 je včeraj popoldne nerodno padla 82-letna Anna Rožanc vdova Pitacco. Zlomila si je desno nogo in so jo sinoči pripeljali v bolnišnico kjer so jo sprejeli s pridržano prognozo na ortopedski oddelek.

Grozna nesreča na Reki

Plameni zadušili dekletce v postelji

Starši so bili na delu, stara mati, ki je bila trenutek odsotna, pa ni mogla več pomagati otroku

V tragičnih okoliščinah je v soboto popoldne na Reki izgubilo življenje triletno dekletce Dubravka Prpič. Vzroki nesreče niso znani, ker takrat ni bilo nobenega doma. Domnevajo pa, da je mala Dubravka vstala iz postelje, poiskala vžigalice in spet legla v posteljo ter se igrala z nevarno igračko». Verjetno je prižigala žveplenke, pa so se rjuhe naglo vnele in je dim otroka zadušil, plameni pa so hudo opekli nežno telesce.

Dubravkin oče je delal kot obicajno v tovarni «Rihard Benčić», mati pa je prodajala ribe v ribarnici. Doma je bila stara mati s enoletnim vnukom in Dubravko. Vzela je vnuka v naročje in odnesla smeti v vežo. V tem kratkem času pa je prišlo do nesreče. Ko se je stara mati vrnila v stanovanje, je zapazila gost dim ki je uhajal iz spalnice, kjer je ležala Dubravka. Naglo je skočila v sobo in hotela rešiti dekletce. Potegnila jo je s postelje in ji nudila prvo pomoč, a bilo je vse zaman.

—«»—

Vrata kotla poškodovala delavcu roko

Tudi dober mesec se bo moral zdraviti na ortopedskem oddelku 25-letni mehanik Cosmo Montemurro iz Ulice Becherie 14, kateremu so vrata kotla v železarni ILVA poškodovala levo roko. Vrata so se namreč nenadoma odprla in udarila Montemurra, ki je bil ram zaposlen, po levi roki ter mu zmečkala prstanec.

—«»—

NOCNA SLUZBA LEKARN v decembru

Blasoletto, Ul. Roma 15; Manzoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Trg Goldoni 8; dr. Rossetti, Ul. Combi 19; dr. Miani, Barkovlje in Nicoli v Skednju

Slovensko narodno gledališče s sodelovanjem Glasbene Matice

V soboto 13. decembra ob 21. uri in v nedeljo 14. decembra ob 17. uri v AVDITORIJU v TRSTU

Franz von Suppé

BOCCACCIO

opereta v treh dejanjih s prologom

Prolog, dramaturška predelava in prevod: ANTON KOREN
Dirigent: OSKAR KJUDER
Režiser: ANTON KOREN
Korepetitor: ERMINIJ AMBROŽET
Scenograf: JOŽE CESAR
Baletni mojster: ADRIJAN VILES

Osebe: Boccaccio - Stane Starešinič; Pietro, parmski knez - Karel Boštjančič; Scalza, brivski mojster - Silvij Kobal; Beatrice, njegova žena - Nadja Pertotova; Lotteringhi, sodarski mojster - Jožko Lukeš; Isabella, njegova žena, Kitty Fordova - Bogdana Bratuževa; Lambertuccio, trgovec s poprom - Modest Sancin; Peronella, njegova žena - Justina Vugova; Fiametta - Elvira Piščanceva; Leonetto - Edvard Martinuzzi; Checco, berač - Danilo Turk; Prodajalec novel - Stane Raztresen; Minister dvora - Stane Raztresen; Purcinelli, dir. potujočega gledališča - Julij Guštin; Tofano, študent - Nora Jankovičeva; Lorenzo, študent - Zlata Rodoškova; Filipetta, služkinja - Nerina Drašičeva; Oretta, služkinja - Neva Čokova; Violanta, služkinja - Marija Kurentova; Herold - Nadja Lebanova.
Igralci Commedie d'Arte: Colombina - Bogdana Bratuževa; Arlechino - Modest Sancin; Pantalone - Jožko Lukeš; Narcissino - Silvij Kobal; Scappino - Savina Remčeva; Brighella - Nerina Drašičeva; Pulcinella - Edvin Guštin. Meščani Florence, vojaki, berači in trgovci.

Sodeluje pevski zbor «Slavko Skamperle» pod vodstvom Oskarja Kjudra

Baletne točke izvajajo: Solisti: Leban Nadja in Viles Adrijan.

Baletni zbor: Batič Majda, Mavec Danica, Pulger Sonja, Zaharija Miranda, Ferluga Lucijan, Žerjal Bruno, Živic Silvij.

Godi se v Florenci v dobi renesanse.

Prodaja vstopnic od četrtka dalje v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20 ter v soboto od 20. do 21. in v nedeljo od 14.30 do 17. ure v Ul. Roma 15-II.

NOVA ZNAMKA

Od 11. t. m. bo v prodaji nova znamka 25 lir v počastitev stoletnice rojstva slavne igralke Eleonore Duse. Znamka modre barve s podobo umetnice bo veljala do konca leta 1959, zamenjavali pa jo bodo do 30. junija 1960.

RADIO

TOREK, 9. decembra 1958

RADIO TRST A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in... Fotovanje po Italiji, turistični razgledi Maria Adriana Bernonija; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Orkester Guido Cergoli; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plešite z nami; 18.00 Z začarane police: Edvard Martinuzzi: «Napitnica»; 18.10 Koncert orkestra Tržaške filharmonije — dirigira Luigi Toffolo — Brahms: Trije madžarski plesi št. 1, 3 in 10; Novi ljubavni valčki, op. 65 za malo vokalno zasedbo in štiriročno na klavir; 18.45 Orkester David Rose; 19.00 Utrinki iz znanosti in tehnike; 19.20 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Melodije iz filmov in revij; 21.00 Obletnica tedna: «Ivan Cankar, ob 40-letnici smrti»; 21.15 Zbor Slovenske filharmonije; 21.35 Orkester Carlo Facchini; 22.00 Umetnost in življenje: «Oddolžitev Milana Eleonori Duse»; 22.15 Z orkestrom Jacques Métehen poje Mathé Altery; 22.30 Janaček: Simfonietta; 23.00 Serenade in romance; 23.30 Glasba za lahko noč.

RADIO TRST

11.30 Simfonične suite iz oper; 12.10 Tretja stran; 16.30 Furlanske pesmi in proza; 16.45 Igra kitarist Bruno Tonazzi; 17.30 Predavanje o operi «Manon Lescaut»; 21.00 Pirandello: «Henrik IV.».

II. PROGRAM

15.15 Orkestra De Martino in Umiliani; 16.00 Tretja stran; 17.00 Festival festivalov, 18.00 Jerome K. Jerome: «Trije možje v barki»; 19.00 Ljudska univerza; 21.00 Mike Bongiorno predstavlja: «Il Gonfalone».

RADIO KOPER

Poročila v slov.: 7.30, 13.30, 15.00.
Poročila v italijanščini: 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.
5.00-6.15 in 7.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 12.00 Glasba po željah; 13.40 Kmetijska univerza; 15.50 Odlomki iz oper; 14.20 Šola in življenje: «Med mladimi telovadci v Sežani» 14.40 Lahka glasba; 15.20 Z narodno pesmijo in plesom po domovini; 15.40-17.00 Prenos RL; 17.30 Od melodije do melodije; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.40 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

327,1 m, 282,1 m, 212,4 m
Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00 22.55.
8.05 Havajski zvoki; 8.20 Zborovske skladbe Emila Adamiča; 8.40 Potopisi in spomini — Izidor Cankar: Obisk pri Ivanu Cankarju, 9.00 Pojo solisti zagrebške Opere; 9.45 Pozdravlja Vas Lovski kvintet godbe Ljudske milice; 10.10 R. Schumann: Simfonija št. 3 v Es-duru «Renska»; 10.45 Za dom in ženo; 11.00 Pojo Alan Dale, Ella Fitzgerald in vokalni kvartet «The Modernaires»; 11.15 Razpoloženjska glasba; 11.30 Oddaja za otroke; a) James Kruess: Sepavj Jonathan; b) Otroške pesmi slovenskih skladateljev; 12.00 Ernest Chausson: Poeme; 12.15 Kmečka univerza; 12.25 Poje Jo Stafford; 12.40 Od swinga do korenčnice z ansamblom Lino Petili; 13.30 Slovenske narodne pesmi; 13.50 Iz oper Wolfganga Amadeusa Mozarta;

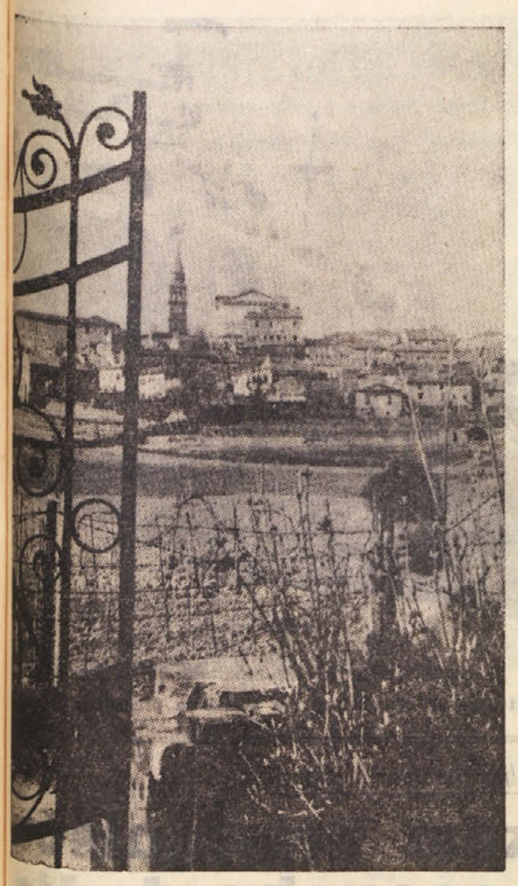

Pogled na Škedenj

SVOBODNA TRGOVINSKA CONA IN EVROPSKA NASPROTJA

Anglija in skupno tržišče

Kljub temu, da imajo predlogi o ustanovitvi svobodne trgovinske cone in skupnega tržišča vse značilnosti daljnosežnih integracijskih podvigov, obstajajo velike razlike v bistvu teh dveh zamisli. Primerjanje teh dveh predlogov s stališča njihovega značaja nam pokaže, da zamisel svobodne trgovinske cone, katere glavni pobudnik je Velika Britanija, v svoji skrajni posledici ne vodi k carinski uniji v polnem pomenu besede, ker prepušča deželam članicam pravico, da vodijo samostojno carinsko politiko proti deželam nečlanicam; skupno tržišče šestih zapadnoevropskih dežel pa predstavlja proces integracije, ki ima za končni cilj enotni carinski sistem, v katerem je carinska politika zaupana skupnosti. Ni potrebno posebej poudariti, da je v obeh primerih predvidena postopna ukinitev vseh carin in ostalih trgovinskih omejitev, ki sedaj obstajajo med deželami članicami svobodne trgovinske cone, oziroma skupnega tržišča. Tudi rok, ki je predviden za to vskladitev, znaša v obeh primerih 12 let.

Spričo tega, da integracija omejenega števila tržišč predstavlja v bistvu kršitev organizacijskega načela svobodne izmenjave v smislu klasične zamisli enotnega svetovnega gospodarstva, ker regionalna integracija pomeni diskriminacijo na škodo dežel izven skupnih tržišč, je naravno, da se teoretski argumenti za upravičenost regionalne integracije iščejo vprav v prednostih carinske unije. Če na carinsko unijo gledamo kot na zgodovinski proces ustvarjanja večjih gospodarskih prostorov, je v njem moč najti vedno take tendence, ki v skrajni liniji vodijo k postopnemu ustvarjanju pogojev za popolno integracijo svetovnega gospodarstva, zlasti če upoštevamo, da združevanje gospodarskih sil vpliva tudi na polarizacijo političnih sil. Res je sicer, da današnji položaj v svetu nudi drugačno sliko, toda avtorji zamisli svobodne trgovinske cone in skupnega tržišča tudi niso imeli pred očmi več kot svoje regionalne koristi, v konstelaciji, kakršna je danes, to je v svetu, razdeljenem na dva bloka. Ker je zamisel o skupnem tržišču zrasla prej in je kot taka tudi dobila prej svoje konkretne oblike, predstavlja angleški predlog ustanovitve svobodne trgovinske cone tudi sedaj, po večmesečnih pogajanjih v okviru OEEC, odgovor na argumente, ki so jih postavili v korist skupnega tržišča. Argumenti, ki jih uveljavljajo tako uradni kot neuradni angleški krogi, predvsem predstavniki gospodarstva, zajemajo vse plati i prvega i drugega predloga, tako da ne obstaja noben sektor integracije, kjer bi globlja analiza mogla privesti do spremembe sedanjih stališč. To dejstvo je toliko bolj važno, ker ima Velika Britanija še vedno v rokah močne gospodarske in politične pozicije, katerih temelji se nahajajo v gospodarskem in političnem potencialu Commonwealtha, ki je prav tako, dasi *sui generis*, ena od oblik integriranje skupnosti.

Toda morda je vprav v tem položaju Velike Britanije tudi vzrok za njeno stališče do vsakršne oblike integracije evropskega kontinenta. Tu verjetno leži tudi pojasnilo za specifičnost angleškega predloga o svobodni trgovinski coni. Ni dvoma, da to ni edina komponenta, ki je vplivala na angleško stališče ob priliki diskusije o možnosti, da se najde skupna rešitev za evropsko integracijo, toda vendarle bi težko zanikali dejstvo, da Commonwealth ne bi v nekem resnejšem položaju vplival na angleško odločitev že s tem, ker obstaja. To kaže tudi druga komponenta angleškega stališča, kar dejansko izhaja iz prve, to pa je vprašanje vključevanja poljedelskih proizvodov v evropsko tržišče. Znano je, da ima sistem preferenčnih carin, ki označuje gospodarsko zgradbo Commonwealtha, dve plati: olajšan plasman velikega števila surovin, pa tudi poljedelskih proizvodov na angleškem tržišču, katerih proizvajalci so člani Commonwealtha, in precej močna zaščita angleških farmarjev, v manjši meri s carinami, a pretežno z državnimi subvencijami. Toda ena od značilnosti skupnega tržišča je tudi v tem, da se ne omejuje le na industrijske proizvode, kakor je to predvideno v osnovni verziji svobodne trgovinske cone, ampak predstavlja enotno tržišče za vse proizvode. Tudi tretja komponenta angleškega stališča ni brez neposredne zveze s prvo. To pa je značaj zaključne faze to je carinske unije, v katerih ustvarjanje evropskih tržišč, ri ima po angleškem predlogu vsaka dežela članica pravico do samostojne carinske politike v odnosu na dežele, ki so izven skupnega tržišča.

Najmočnejši argument angleškega predloga leži vsekakor v velikosti gospodarskega potenciala svobodne trgovinske cone v primeri s skupnim tržiščem. Medtem ko bi svobodna trgovinska cona obsegala okrog 287 milijonov prebivalcev, šteje prebivalstvo skupnega tržišča le 165 milijonov, kar pomeni, da bi z gledišča demografske moči cona bila celo večja od ZDA in Sovjetske zveze. Proizvodnja jekla bi v svobodni trgovinski coni znašala nad 80 milijonov ton letno, medtem ko proizvodnja jekla na področju skupnega tržišča doseže komaj 58 milijonov ton; Zlasti velika je razlika v obsegu proizvodnje premoga: 555 milijonov proti 300 milijonom, kar velja tudi za proizvodnjo električne energije: 374 milijard kWh proti 200 milijardam itd. Znatne so tudi razlike med vrednostjo blagovne izmenjave z inozemstvom pri prvem in drugem tržišču. Spričo tega bi z gledišča gospodarskega potenciala svo-

MARIJAN KRISPER

(Nadaljevanje na 5. strani)

ČUDNA LOGIKA PRIRODNIH PROTISLOVIJ

Ker postaja bolj toplo se bližamo ledeni dobi

Dva strokovnjaka sta s svojo teorijo že nekako prodrla

Zakoni prirode so tako logični, da gredo v protislovja. Čudno, kaj ne? In vendar je tako. Ker se že desetletja opaža vedno bolj topla klima, pomeni, da se nam bliža nova ledena doba. Protislovna logika! Kako?

Dva ameriška znanstvenika dr. Maurice Ewning in William Donn sta s to svojo teorijo zbudila veliko zanimanje. S svojo ladjo «Vema» sta leta 1953 plula po Atlantiku in z dna Atlantika dvigala usedline. Ko sta v Karibskem morju potegnila na površje usedline, sta opazila, da je vrhnji sloj točno ločen od nižjega sloja. Pod 30 cm debelim slojem blata in usedlin rožnate barve so usedline sive barve. Zakaj to? Posebno ju je motila ostra črta med enim slojem in drugim. Biologija jima je odgovorila, da so usedline rožnate barve usedline drobcenih školjk, rakcev in drugih drobnih živali, ki žive v toplih vodah, usedline sive barve pa so školjke in ostanki živali, ki žive v hladnih vodah. Ostra meja pa pravi, da je do spremembe prišlo naglo. Odgovor na to bomo dali pozneje.

Oceani pa se ne ohladijo, niti segrejejo tako naglo, še manj pa da bi poledeneli. Edino eno veliko morje je, ki je zamrznilo. Je to Ledeno morje okoli severnega tečaja, ki je danes zamrznjeno, ki ga pa ni vedno prekrivala ledena plošča. In tako smo prišli do zanimive razlage. Donn in Ewning menita takole: Če bi Atlantiku bila odprta pot vse do severnega tečaja in bi Ledeno morje ne bilo zamrzlo, bi se topli tokovi Atlantika mešali s hladnimi vodami Ledenega morja. Ob tem bi ogromne količine vodne pare uhajale v zrak in se nato vračale na Zemljo v obliki gostega snega, ki bi prekrival vse kopno, vedno bolj proti jugu. Več snega in ledu na Gronelandiji in v Kanadi ter v severni Evropi in Ameriki pa nujno povzroči upadanje temperature. Ko je torej pri nas vladala ledena doba, je bilo Polarno morje odprto in ni bilo zamrzlo. Zaradi tolikšnega izhlapevanja pa so se vode Atlantika znižale tudi za 100 ali celo 150 metrov. Med Groenlandijo in severno Norveško pa je nekakšna plitvina, kjer niso vode niti 100 metrov globoke. Če so se vode Atlantika torej tako znižale, je Ledeno morje ostalo povsem odrezano, razen morda skozi Beringovo ožino, ki je prav tako plitva, ki pa je na drugem koncu zemeljske oble in te «suše» ni občutila. In ko tople vode Atlantika niso mogle več v Ledeno morje, so se naglo segrele, s tem pa se je segrelo tudi ozračje, ki je povzročilo kopnenje ledenikov in snežnih plasti, ki so pokrivale velike predele srednje in severne Evrope in severni del ZDA in Kanado. Vode teh ledenikov pa so ponovno dvignile raven voda v Atlantiku, ki so mogle ponovno vdreti v Ledeno morje, le da jim v sedanjem ciklusu ni še uspelo ledene ploskve Ledenega morja otajati. Iz tega moremo sklepati, da ima vsaka ledena doba svoj vzrok v tem ciklusu dostopa atlantskih voda v Ledeno morje.

Ta teorija je sicer nekoliko drzna, toda ameriški znanstvenik Willard Libby je točno ugotovil starost radioaktivnega ogljika «C-14» v zadnjih usedlinah, ki so stare «točno» 11 tisoč let, torej toliko, kolikor sta ocenila starost zadnje ledene dobe. Ta ugotovitev je precej omajala tudi staro teorijo o zadnji ledeni dobi, ki da je bila že zdavnaj prej. Toda ameriška znanstvenika Ewning in Donn imata še nekaj drugih dokazov, ki naj bi potrjevali nujno domnevo. Ena teh je odkritje risb in slik v afriških pečinah blizu kraja Tassili v severni Sahari, ki so prišle na dan pred nekaj leti. Tu so odkrili slike in risbe saharskega predzgodovinskega človeka, ki je živel bogato življenje v Afriki v dobi, ko so ledeniki umorili vsako življenje v precejšnjem delu severne Amerike in severne Evrope. Danes je na osnovi teh risb in še številnih drugih elementov neizpodbitno dokazano da je bila Sahara pred dobrimi deset tisoč leti zelo plodna dežela in šele pozneje, po koncu ledene dobe, ko se je led umaknil proti severnemu tečaju in je v Sahari nastopilo drugo, sušno vreme, je Sahara postala to, kar je danes.

Obstajajo sicer še drugi elementi, ki jih Donn in Ewning navajata kot dokaz svoji teoriji, vendar vseh ne moremo navesti. Ob tem pa se nujno postavlja vprašanje, kaj je povzročilo prvi ciklus ledenih razdobij?

Če bi se ciklusi ledenih dob enakomerno vrstili, bi mogli pač reči, da je to nekaj normalnega. Toda znano je, da je v preteklem milijonu let bila klima na Zemlji sorazmerno enaka. Pred prvo ledeno dobo ni bilo niti skrajnih ledenih niti skrajnih toplih dob. Na Groenlandiji na primer so nekoč rasle palme in magnolije. Subtropsko rastlinstvo pa je bilo razširjeno skoro vse do severnega tečaja. Toda to je bilo tedaj, ko področje, ki zavzema sedaj severni tečaj, še ni zavzemalo sedanjega položaja. Po nekaterih računih in merjenjih je pred približno milijonom let prišlo v notranjosti našega planeta do velikanske katastrofe, ki je spremenila ves «razpored» na Zemlji. Sedanji severni tečaj se tedaj ni nahajal v sedanji Arktiki, pač pa sredi Tihega oceana in ker v Tihem oceanu ni kopnega, se tu ni mogel kopičiti led in sneg in zato ni ta prirodni hladilnik mogel vplivati na klimo na Zemlji. «Sprehajanje» severnega tečaja se zdi preveč fantastično, toda najnovejša proučevanja magnetskih tečajev Zemlje govore, da je to res in ker se je severni tečaj zaradi velikanskih sprememb v notranjosti Zemlje premaknil in je zemeljsko področje, ki je danes v Arktiki, bilo nekoč na Tihem oceanu, je bil severni tečaj tedaj brez velikanskih količin ledu in klimatske razmere v svetu so bile povsem drugačne. Šele od tedaj dalje so se zaradi nove razporeditve celin in morij ustvarili pogoji za cikluse ledenih dob in pred 11 tisoč leti približno se je zaključila zadnja ledena doba.

Danes postaja na svetu vedno bolj toplo. Zaradi kopnenja ledenikov se raven oceanov ponovno dviga in toplejše vode Atlantika prodirajo v Ledeno morje. Po najnovejših ugotovitvah srečujejo v Severnem morju vedno več morskih živali z atlantskega področja. Iz vsega tega lahko sklepamo, da se ponovno bližamo ledeni dobi, pa čeprav so ledeniki v Arktiki v zadnjih 15 letih mnogo nižji in čeprav je led v Ledenem morju v isti dobi postal za 40 odstotkov tanjši. Ko bodo torej tople vode Atlantika vdrle v Ledeno morje, se bo začela nova ledena doba.

NEKAJ FOLKLORNIH SPOMINOV IZ STAREGA ŠKEDNJA

Ko so «parterji» in «parterce» plesali še v narodnih nošah...

«Prvega» so plesali le «parterji» in tisti pari, ki so bili že na tem, da se v tistem letu vzamejo - Draga dražba

Ali veste, kaj so škaramate? Od mlajših, ki vedo vse o nogometu in o športu, čeprav ne iz lastne izkušnje, bo le redko kdo znal odgovoriti na to vprašanje, ki nima sicer nič skupnega s športom. Prijatelj s Proseka ni še nikoli slišal te besede, Svetovančanu je beseda sicer znana, ne pa njen pomen, v Ptuju je naša okoličanska škaramata seveda popolnoma tudi pravilno sta odgovorila le škedenjc in Trebenc, ki sta povedala, da so se pri nas nekaj tako imenovale pustne šeme ali bolj moderno maske.

Škedenjske škaramate so nastopale po vasi na pustno nedeljo in pustni torek. Njih domišljija ni bila ravno bogata. Bolje rečeno, je sploh ni bilo. Leto za letom vedno eno in isto: kožuh obrnjen narobe, to je z dlako navzven, obraz pokrit z barvano cunjo, ali pa počrnjen s sajami, obličja (tako so namreč v Škednju imenovali krinko) niso rabili, ker je bila predraga, na glavo so si nataknili klobuke s parom rogov, ki so jih dobivali v bližnji klavnici. Kar se tiče kožuha, je treba povedati, da so se nekaj vsi kožuhi, tudi ženski, nosili z dlako od spodaj, morda še danes vztrajajo pri tem, dame pa so jih začele pozneje nositi narobe, kot bi bila škedenjske škaramate tako ugajale, da so jih začele posnemati. Otroci pa smo jo pred njimi pobrisali domov tako naglo, kakor da bi nam nekdo peklešček bil za petami, saj smo bili prepričani, da so to pravi hudiči iz pekla in tudi matere so nam grozile, da nas bodo škaramate pobasale v svoje vreče, če ne bomo pridni.

Pustni ples je bil eden od največjih praznikov vaške mladine. Največji pa je bil nekakor letni ples na prostem pred ljudsko šolo na dan semnja sv. Lovrenca. Zato naj ima prednost svetlovrenski semenj, pust pa naj za trenutek počaka.

Prva in glavna priprava za poletni ples je bilo tekmovanje za «parterstko» čast. «Parterji» so bili namreč organizatorji, podjetniki in sploh gospodarji plesa. Tekmovanje se je vršilo nekaj nedelj pred plesom v gostilni, kjer so se zbrali vsi domači fantje, seveda le tisti, ki so bili v redu s «fantovsko», ki so torej uživali vse fantovske pravice. Lep dan je bil to za vse in še posebno za krčmarja, ker je šlo za lepo število litrov. Ne prav tako lepa in še precej razburljiva pa je bila ta nedelja za matere fantov, ki so tekmovali za «parterje», ker so pravzaprav za kulisami one tekmovale, ker so dajale one svojim sinovom denar za vino, ki so ga morali plačati, če so hoteli biti proglašeni za «parterje».

Tekmovanja, ali bolj točno dražbe, sta se udeleževali dve ali redko kdaj tri skupine dveh, treh ali štirih fantov. In ista skupina, ki je ponudila največ litrov, je zmagala. Pili pa so vsi in če je bilo prav dosti vina, tudi tisti, ki niso že imeli ali ki so že izgubili fantovske pravice, ker so skočili v zakonski jarem.

Semenj sv. Lovrenca je bil v davni preteklosti morda zares semenj, v dobi prehoda iz prejšnjega v naše stoletje pa je bil semenj le po imenu, če nočemo tega izraza uporabiti za priložnost, ki se je nudila škedenjskim «pupam» (dekletom), da si najdejo ženina, kar je bil navsezadnje glavni namen prireditve. Teden pred plesom so fantje in njih pomagači imeli dela čez glavo s pripravami za ples. Urediti so morali in nasuti s peskom plesišče pred šolo, izkopati luknje za visoke droge z zastavami, izposoditi si v mestu veliko šotorno platno, ki so ga pred plesom razpeli med drogovi nad plesiščem, pogajati se z godci, poiskati si «parterce», s katerimi bodo v nedeljo prvi slovesno vkorakali na plesišče. Njim so sledili pari, ki so vnaprej plačali posebno pristojbino, da so smeli plesati «prvega», to je vse plesa do prvega odmora. Večina parov, ki so plesali «prvega» so bili kandidati in kandidatkinje za zakonske pare.

«Prvega» (imenovalnik in drugi skloni niso bili v rabi) je bil slavnostni del svetlovrenskega plesa in semnja. Dekleta so bila v svojih prazničnih belih narodnih nošah, od fantov pa so bili v svetli sivo-plavkasti narodni noši le «parterji». Na glavi so imeli slamnike, ki so bili vsi pokriti z umetnim cvetjem. Ko se je slavnostni del plesa končal, so šle pupe domov in se preoblekle v nekako polnarodno nošo, brez bele rute na glavi in brez širokih belih rokavov s čipkami, medtem ko so ostali «parterji» do konca v narodni noši in s slamniki s cvetlicami.

Po prvem odmoru je bil ples vsakomur dostopen. Fantovskih narodnih noš je bilo v vasi malo, v nekaterih okoličanskih vaseh pa sploh nobene, tako da so si morali parterji v teh vaseh (ne bom jim imenoval, da se komu ne zamerim) izposojati narodne noše v Škednju. Škedenjce so imeli okoličani za norca, da gredo na praznik sv. Lovrenca obedovati riž s paradižnikom na «pod», namreč v prvo nadstropje, namesto da bi obedovali, kakor po navadi, spodaj v kuhinji.

Pustni ples je bila nekaka poljudna izdaja poletnega slavnostnega plesa. Tudi za pustni ples je bila v navadi dražba za «parterje», morda še bolj ostra, ker so imeli «parterji» od njega dobiček, medtem ko se je ples na prostem končal navadno z izgubo. Pustni ples ni imel slovesnega prvega «dejanja», plesalo je vse, mlado in staro. Za pust se je več jedlo in pilo, na semnju sv. Lovrenca pa je mladina hotela pokazati, kaj da pravzaprav je in koliko velja, čeprav je to stalo še precej lepih goldinarčkov.

DRAGO GODINA

NEKAJ ŠTEVILK O VELIKANU «LEONARDU DA VINCI»

V nedeljo so v ladjedelnicah Ansaldo — Sestro Ponente potisnili v morje novo veliko ladjo «Leonardo da Vinci». Takšne splavitve niso vsakdanje, saj gre za ladjo, ki naj bi nadomestila pred leti potopljeno ladjo «Andrea Doria» in ki je med najbolj razkošnimi ladjami na svetu. Gradnjo so začeli 23. junija lani. Pri njej so sodelovali najboljši tehnični kadri italijanske brodogradnje. Okoli 3000 delavcev in tehnikov je delalo do splavitve, sedaj bodo ostala dela dokončali drugi, ki bodo delali na notranji opremi. Čeprav je bilo do sedaj izvršeno delo velikansko, preostaja mnogo bolj zamudno delo in se bo 32.000-tonska ladja odpravila na prvo pot v začetku leta 1960. Njena pot bo vezala Genovo z New Yorkom.

Ob splavitvi tega velikana je vredno, da se ob njem nekoliko ustavimo. Trup ladje brede nekaj nad 9 metrov, globoko, dolg je 23 m 65 cm, širok pa 28 m, ladja je visoka 15 m, njeni motorji pa imajo silo 60.000 HP, kar pomeni, da bo ladja mogla pluti tudi z brzino 23 vozlov na uro s polno težo, ob polovični obremenitvi pa tudi nad 25 vozlov na uro. Iz Genove do New Yorka bo torej potrebovala 6 dni.

«Leonardo da Vinci» ima 4 mogočne stabilizatorje, ki bodo do skrajnosti zmanjšali zibanje ladje tudi na razburkanem morju. Poleg tega je ladja opremljena z najsodobnejšimi telekomunikacijskimi napravami in TV mrežo. V vseh prostorih bo imela kondicionirano temperaturo, njena električna centrala pa bo proizvajala 8.500 kWh električne energije, to se pravi toliko, kot bi je zadostovalo za potrebe mesta s 150.000 prebivalci. Ladja ima tudi naprave za destilacijo vode z zmogljivostjo 7000 hl vode na dan.

Na krov bo poleg 600 mož osebja mogla sprejeti 1300 potnikov, in sicer 390 potnikov v prvi razred, 350 v drugi razred in 560 v tako imenovani turistični razred, ki pa bo razmeroma zelo razkošen. Na ladji bo za potnike kakih 30 dvoran in dvoranic, kinematografska dvorana in zelo lepa pokrita in odkrita sprehajališča, verande, bazeni in še posebna garaža, ki bo mogla sprejeti do 50 avtomobilov.

Ta velika in razkošno delana ladja pa nikakor ne bo cenena. Stroški njene gradnje bodo znašali 20 milijard lir. Grajena je zelo lepo in hkrati trdno. Njeno krmilo tehta 34 ton, nosilca propelerja tehtata 70 ton, propelerja pa, ki sta izdelana iz brona, tehtata po 21 ton. Po vsej ladji je razpredenih 380.000 metrov električnih žic in kablov, za druge naprave pa so porabili 900.000 kg raznovrstnih cevi. Za konstrukcijo trupa so porabili 8.000 jeklenih plošč in 2.000 plošč iz raznih lažjih kovin. Za povezavo vseh teh plošč so napravili 500.000 metrov varilnih spojev in porabili 600.000 zakovk.

Na ladji je za shrambo pokvarljivega blaga nad 300 kub. m prostora, za nepokvarljivo blago pa je določenih še 4.600 kub. m prostora. Za prehrambeno blago pa je namenjenih 2.270 kub. m prostora.

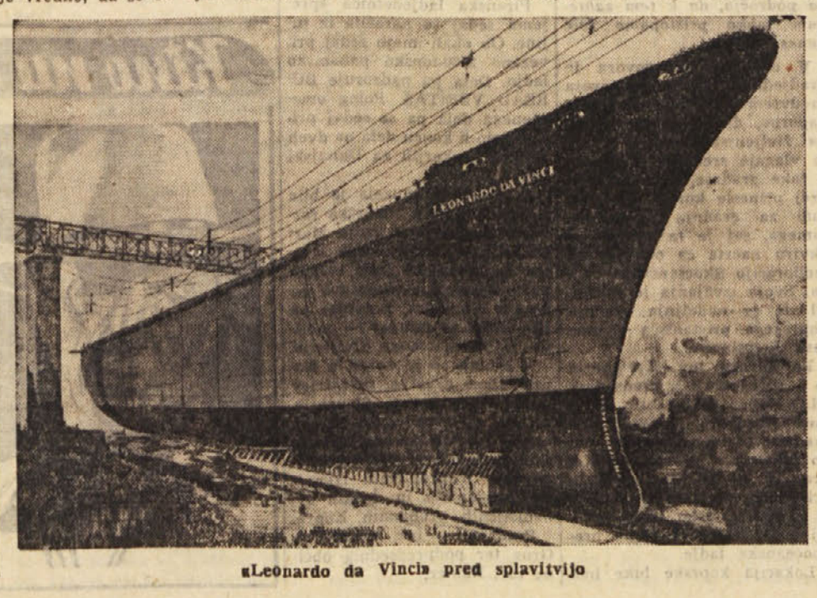

«Leonardo da Vinci» pred splavitvijo

—«—

Hrana za vsemirske potnike

Našli so novo vrsto alge, ki raste tisoč krat hitreje od vseh do sedaj poznanih vrst te rastline. Te alge bodo služile kot izredno koristno sredstvo za obnavljanje zalog kisika znotraj vsemirske ladje. Poleg obnavljanja zalog kisika in odstranjevanja odvečnega ogljikovega dioksida, ki ga človek izdihava, bodo alge hkrati oskrbovale vsemirske potnike z beljakovinami in vitamini.

Alge bodo hranili v vsemirskih ladjah v posebnih posodah, ki jih bo osvetljevala izredno močna svetloba — «umetno sonce». Le-to bo v njih povzročalo proces fotosinteze. Edini proces za gojenje znatnih količin zelenih alg se bo sestajal edinole v osvetljevanju. Hranljive sestavine in vitamini nastajajo namreč v organizmih alg, s sintezo kemičnih spojitev z ultravioletno svetlobo s posredovanjem klorofila.

Martin Krpan v filmu

Podjetje «Triglav film» pripravlja film po Levstikovi povesti «Martin Krpan». Levstikovo klasično povest je filmski scenarij predelal književnik Matej Bor s sodelovanjem Jožeta Galeta in Anuše Sodnikove. Prireditelji scenarija so sledili Levstikovim stopinjam, marsikje pa ubira scenarij tudi novo, svojo pot; v znano povest vpleta nove like, nove prizore in jih poskuša uglasiti v isti ritem z Levstikovo kleno besedo.

Einstein in Mileva Marić

Založba «Origo» v Zuerichu je izdala pisma slavnega Alberta Einsteina. Še kot študent politehničnega inštituta v Zuerichu se je Einstein spoznal s Srbkinjo Milevo Marič iz Novega Sada, ki je tedaj študirala matematiko in naravoslovje na istem inštitutu in se je leta 1901 z njo tudi poročil. Iz tega zakona sta se rodila dva otroka, Albert in Edvard. Einstein je večkrat obiskal svojo družino v Novem Sadu, njegov sin, inženir Albert, pa je izdelal načrt za novosadski most čez Donavo, ki je bil izročen prometu leta 1928. Po smrti svoje matere Mileve je Albert Einstein mlajši podedoval tudi hišo v Novem Sadu. V tej hiši je večkrat bival tudi njegov oče.

Zueriška založba je sedaj objavila pisma, ki jih je avtor teorije o relativnosti pisal članom svoje družine. To delo je zelo zanimivo zlasti za vse tiste, ki se še posebno zanimajo za življenje tega velikega znanstvenika. Ta pisma niso bila še do sedaj objavljena. Urejena so kronološko in obsegajo razdobje od leta 1897 do leta 1938. Pisma nam omogočajo, da dobimo jasen vpogled v Einsteinovo zasebno življenje in v njegove družinske odnose. Pisma se začenjajo s prvimi simpatijami do njegove tedanje kolegice Mileve Marič, ki je pozneje postala njegova plemenita in vzorna žena in mati njegovih dveh otrok. V teh pismih se seznanimo tudi z znanstvenikovim napornim življenjem in delom, hkrati z ovirami, ki jih je premagal z močjo svoje volje in humanističnim nazorom o svetu in življenju. Kdor želi spoznati Einsteina kot človeka bo rad posegel po tej zbirki njegovih pisem.

Holandski roman iz črnogorskega življenja

Nedavno so v Ameriki objavili roman holandskega književnika in časnikarja A. Den Dularda «Dežela Bogu za hrbtom», ki je postal bestseller. Po pisanju ameriškega tiska je Dulardov roman »zgodovinska in psihološka podoba Crne gore». Osnovno jedro romana je konflikt med starim in novim, med tradicionalno in junaško Črno goro, ki je poosebljena v vojaku in guslarju Savi, in novo, neherojsko in miroljubno Crno goro, ki jo predstavljata Savin sin in snaha.

Fernandel na ameriški televiziji

Francoski filmski komik Fernandel pripravlja za ameriško televizijo vrsto kratkih filmov, v katerih ne bo izgovoril niti one same besede. Fernandel bo reagiral samo z mimiko. Najpopularnejši francoski filmski igralec — ki je na glasu, da si zna priboriti tudi najvišje honorarje — ni prišel slučajno na idejo, da pripravi prav take filme za publiko, katere jezika ne obvlada.

Prejeli smo

«Pravnik». Glasilo za pravno teorijo in prakso. Letnik 13. Štev. 5-6. Izdaja Društvo pravnikov LRS.

«Žena danas», štev. 172 — december 1958. Izdaja Zveza ženskih društev Jugoslavije.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) — Novo poznanstvo bo omogočilo, da bodo vaši posli naglo napredovali. Nekaj novosti tudi pri poklicnem delu.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) — Poskusite srečo pri igri. Mogli bi uspeti, vendar ne pričakujte astronomskih dobitkov.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) — Uveljavite svoje organizacijske sposobnosti. To vam bo pomagalo k naglim in velikim uspehom.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) — Če ne morete pričakovati materialnih uspehov, naj vas tolaži dejstvo, da bo v družini soglasje.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) — Današnji dan je zelo naklonjen ljudem, ki se ukvarjajo z umetnostjo.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) — Izogibajte se diskusijam in težjim zadevam, ker jim niste kos.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) — Današnji dan posvetite obiskom in družbi.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) — Ne bodite preveč samozavestni in nepopustljivi. Znajte tudi odpustiti.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) — Delo, ki vam ga bodo naložili, se vam bo zdelo neprijetno, toda opravite ga.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) — Bodite dostopni za nasvete, ki vam prihajajo od nezainteresiranih oseb.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) — Dan prebijte med prijatelji in posvetite se jim.

RIBE (od 20. 2. do 20. 3.) — Bodite realisti in ne precenjujte svojih moči, če nočete doživeti razočaranja.

Fižolčki (55)

Spisal in narisal Milko Bambič

«Prišlo je še huje. Kar na lepem prilezeta izpod rozin dva črva. Rozino za rozino sta požirala požeruha. Nekega dne je ostala le še ena. Potem pa smo začeli stradati: en dan, dva dni, tri dni. Črva sta postajala divja. Jaz pa še vedno ujet, lačen in še spati si nisem upal. Požrla bi me bila v spanju! Danes pa sta me že napadala. Res, zadnji čas je bil, da sta me rešila.»

Ne vem, kaj bi rekel, če bi vedel, da je to slika njegove žene...

Goriško-beneški dnevnik

Gasilci proslavili svojo zaščitnico

Številnemu občinstvu prikazali več uspelih vaj

Plodno enoletno delovanje pri gašenju požarov in pomoč pri raznih nesrečah

V modernem gasilskem domu v Ul. Paolo Diacono v Gorici so ob prisotnosti predstavnikov oblasti, gasilcev, njihovih svojcev ter velikega števila prebivalstva v nedeljo dopoldne proslavljali zaščitnico gasilcev sv. Barbaro. Poveljnik gasilcev inž. Chiuzzelin je najprej prebral daljše poročilo o enoletnem delovanju korpusa. Med najvažnejšimi opravljenimi deli je bilo reševanje zaradi narasle Nadiže ter gasitev požara na de Dottorijevem posestvu. Poleg tega so pogasili mnogo drugih manjših požarov, pomagali pri reševanju oseb, iskanju utopljencev itd.

Skratka, za seboj imajo zelo plodovito leto. Podaril je medalje za starost sinu gasilca Luigija Picha, ki se je smrtno ponesrečil na Oslavju, nekaterim drugim gasilcem pa odpustnice.

Gasilci so medtem izvedli več uspelih vaj na lestvah, z vrvmi, skakali so s stolpa in prikazali, kako se pogasi hiša in rešijo iz nje ljudje. Za vse to so bili deležni obilnega priznanja.

—«»—

Politično življenje v Gorici

V goriškem političnem življenju vlada trenutno neko mrtvilo, ki pa je samo navidezno, kajti na dnevnem redu so važna vprašanja, kot so ustanoviev avtonomne dežele Furlanija - Julijska krajina in kongres socialistične stranke.

Kar se tega slednjega tiče, je pokrajinsko vodstvo sklenilo, da se morajo kongresi posameznih sekcij izjaviti za politično linijo in izvoliti delegate za pokrajinski kongres do 28. decembra t. l. V raznih sekcijah, med temi tudi v Doberdobu, so imeli doslej že razne sestanke, pravi predkongresni sestanek pa je doslej imela samo goriška mestna sekcija, v kateri so veliko večino glasov oddali Nennijevemu poročilu. Od petih delegatov za pokrajinski kongres so štirje zastopniki Nennijeve struje, eden pa Vecchiettijeve.

Včeraj zjutraj so imeli v Gorici na sedežu socialdemokratske stranke pokrajinsko posvetovanje o deželnem vprašanju, na katerem so naglasili glavne probleme, ki jih je treba rešiti v bodočem statutu.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najvišjo temperaturo 8,6 stopinje ob 14. uri, najnižjo pa —6 stopinj ob 7. uri.

Huda cestna nesreča včeraj zvečer na Oslavju

Motociklist Okroglič se je od zadaj zaletel v dve dekleti z Oslavja - Vsi ponesrečenci v bolnišnici

Ob 19.45 se je pripetila v bližini vodohrana na Oslavju huda prometna nesreča, v kateri so se zelo poškodovale tri osebe, in sicer motociklist 34-letni Karlo Okroglič iz Sčednega št. 1. v Steverjanu ter 17-letna Emilija Sošteršič in 18-letna Marija Prinčič, obe z Oslavja. Okroglič si je prebil zgornjo ustnico ter si izbil več zob, Sošteršičeva in Prinčičeva pa sta si pretresli možgane in poškodovali po okončinah. Z rešilnim avtomobilom ZK so ponesrečence pripeljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so jih pridržali na zdravljenju.

Nesreča se je pripetila, ko se je Okroglič z motociklom vračal iz Gorice domov, in je nenadoma zagledal pred seboj dekleti, ki sta šli peš v isti smeri. Ni znano, zakaj se jima Okroglič ni mogel izogniti; od zadaj se je zaletel vanju in ju podrl. Vaščani so takoj poklicali rešilni avtomobil, ki je ponesrečence odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia, na kraj nesreče pa je prišla tudi patrulja prometne policije.

—«»—

Predavanje o Pasternaku na sedežu ASK «S. Gregorčič»

Že sedaj sporočamo, da bo v soboto na sedežu ASK «Simon Gregorčič» otvoritev letošnje kulturne sezone s predavanjem o sovjetskem pisatelju B. L. Pasternaku, avtorju «Doktorja Živaga», ki je vzbudil tolikšne polemike v kulturnem svetu in zaradi katerega je bil Pasternak nagrajen z Nobelovo nagrado za literaturo. Predavanju bo sledila tudi debata.

—«»—

Miklavževanje «gregorčičevcev»

V soboto zvečer so imeli v prostorih akademsko - srednješolskega kluba Simon Gregorčič v Gorici miklavževanje, ki je postalo nekak društveni tradicionalni običaj. Zaradi tega je prireditev tudi lepo uspela. Bilo je veliko udeležencev, med katerimi jih skoraj ni bilo, ki ne bi dobili svojega darila; nekatera darila so bila, kot se spodobi, druga pa taka, da so se marsikateremu pobesili nosovi, ko so jih zagledali. Dosti smeha, jedače, klasičnega plesa in plesa «hula - hoop».

—«»—

Skupina Baseggio danes v «Verdiju»

Danes zvečer ob 21. uri bo v Verdijevem gledališču nastopila gledališka skupina Cesca Baseggia z Goldonijevo veseloigro Chi la fa, l'aspetti, v kateri nastopajo poleg Baseggia tudi Elsa Vazzoler, Margherita Seglin, Carlo Micheluzzi in drugi. Vstopnice po 1000 in 700 lir prodajajo pri gledališki blagajni. Jutri zvečer bo ista skupina uprizorila Enza Duseja komedijo «Sangue blu».

—«»—

Darovi za Dijaški dom

Za Dijaški dom so darovali prebivalci Standreža sledeče količine krompirja: Alojz Tabaj 36 kg, Frane Markočič 51 kg, Vladimir Petarin 24 kg, Peter Lutman 29, Jožef Nanut 25, Emil Brisko 25, Jožef Lutman 65 kg krompirja in 4 kg masti, Ivan Pavlin 42 kg in Anton Mučič 25 kg.

N.N. iz Steverjana 40 kg jabolk.

Uprava Dijaškega doma se vsem darovalcem, nabiralcu Cingerliju in prevozniku Jožefu Lutmanu toplo zahvaljuje.

—«»—

Kino v Gorici

VERDI. 21.00: gledališka predstava s skupino Cesca Baseggia.

CORSO. 16.30: «Ana iz Brooklina», Gina Lollobrigida. Barvni film.

VITTORIA. 17.00: «Z gotovostjo!», E. Costantine.

CENTRALE. 17.00: «Totò v Parizu», Totò in S. Koscina.

MODERNO. 17.00: «Rosemarie», cinemascope v barvah.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Villa San Giusto, Korzo Italia 106, telefon 31-51.

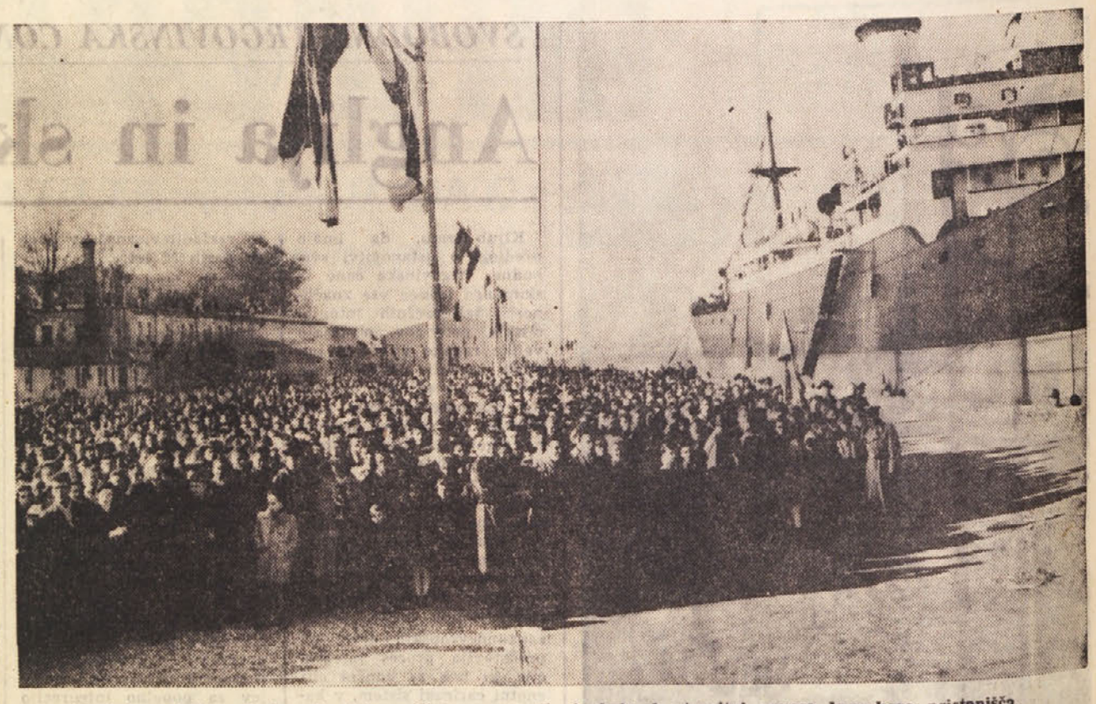

Pogled na ladjo «Gorico» in del množice na operativni obali ob otvoritvi novega koprskega pristanišča.

Velika svečanost v nedeljo dopoldne v Kopru

V novem koprskem pristanišču pristala prekooceanska ladja

Govora tov. Kraigherja in tov. Dujca - Pristanišče bo po predvidevanjih prihodnje leto opravilo 100 tisoč ton prometa in čez nekaj let 360 tisoč ton

V nedeljo dopoldne so v Kopru svečano otvorili prvi del operativne obale v novozgrajenem tovornem pristanišču in je ob novo obalo pristala prva prekooceanska ladja. To je bil velik praznik ne samo za prebivalce koprskega okraja, temveč za vso republiko Slovenijo, saj se je prvič v zgodovini pripetilo, da je v slovensko pristanišče priplula slovenska prekooceanska ladja.

Že dolgo pred deseto uro se je na novi obali zbrala več tisočglava množica ljudi, ko so prišli točno po predvidenemu sporedu na svečano tribuno predstavniki oblasti, med katerimi smo opazili predsednika izvršnega sveta Borisa Kraigherja, podpredsednika zvezne ljudske skupščine Franca Leskoška, člane zveznega izvršnega sveta dr. Marjana Breclja, Lidijo Šentjurc, Sergeja Kraigherja, podpredsednika izvršnega sveta LRS dr. Jožeta Vilfana, predsednika zunanjepolitičnega odbora zvezne ljudske skupščine dr. Aleša Beblerja, člana CK ZKJ Ivana Regenta, tajnika OK ZK za okraj Koper Alberta Jakopiča — Kajtimira, generale JLA Djoka Javanoviča, Ratka Vujoviča, Ivana Lokovška in druge osebnosti.

Po privezu ladje je imel daljši govor predsednik izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, ki je orisal napore za izgradnjo novega pristanišča in podčrtal pomen, ki ga ima pristanišče za jugoslovansko gospodarstvo na splošno. Podrobno je omenil vsa podjetja, ki so sodelovala pri izgradnji in utemeljil obstoj tega pristanišča z naslednjimi besedami:

Na splošno je znano, da danes resko pristanišče ne zmore več svojega prometa, da je stalno prenatrpano in da nima več velikih možnosti za razširitev svojih pristaniških naprav. Podobno stanje je tudi v Trstu. Zgraditev koprskega pristanišča pomeni zato v tem pogledu samo razširitev in dopolnitev tistih pomanjkljivosti, ki jih ostala pristanišča na severnem Jadranu ne morejo več sama rešiti. Zaradi tega smatram, da bi bilo zgrešeno očitati, da predstavlja zgraditev koprskega pristanišča neko kaprico prebivalcev tega področja v konkurenci nasproti sosednim pristaniščem. Gre samo za izkoriščanje tistih možnosti in za aajanje v uporabo tistih možnosti, ki jih splošni geografski položaj tega področja daje za zgraditev takega tovornega pristanišča. Zaradi tega je normalno, da smo začeli na tem področju graditi tovorno pristanišče in poudarjam, da je samo posledica nenormalnih političnih razmer v preteklosti, v zgodovini tega področja, da k tem zahtevam lahko pristopamo šele danes.

V nadaljevanju govora je predsednik izvršnega sveta predvsem podčrtal važnost naporov, da se dvigne splošna življenjska raven in da se vlagajo sredstva predvsem v take gradnje, ki bodo čimprej prinesle korist. To velja tudi za gradnjo pristanišča samega, saj je ta gradnja v okviru načrta za osušitev in melioracijo Škocjanskega zaliva. Svoja izvajanja je zaključil da je nadaljnja gradnja koprskega pristanišča v interesu Jugoslavije.

Po govoru tov. Kraigherja je spregovoril predsednik OLO Koper Albin Dujc, ki je med drugim podčrtal, da predstavlja to pristanišče pravo prelomnico v razvoju Kopra, ki je bil do sedaj le pristan za manjše obalne ladje in ki so odslej lahko sprejel tudi velike moderne prekooceanske ladje.

Lokacija koprske luke ima prednosti, ki so edinstvene na celi obali severnega Jadrana. V Koprskem zalivu, ki je del Tržaškega zaliva, se morje najgloblje zajeda v evropsko celino ter so torej tudi relacije iz izhodiščnih točk, od koder se blago giblje k morju oziroma v obratni smeri, izredno ugodne. Koper je povezan z zaledjem z moderno avto cesto velikih zmogljivosti, za povezavo z železnico pa je treba zgraditi le 36 km železniške proge brez predorov, viaduktov in sličnih objektov. Ti tehtni razlogi so vplivali na odločitev, da se v Kopru zgradi pomorska luka primernih kapacitet za prekomorski promet, ki naj bi se v tesni povezavi in sodelovanju z drugimi našimi pomorskimi lukami, predvsem pa z našo matično luko Reko, specializirala zlasti za tako blago, ki zahteva mnogo prostora za manipulacijo.

Predsednik Izvršnega sveta LR Slovenije Boris Kraigher med svojim govorom.

Na nedeljski proslavi so izročili prometu prvih 135 metrov operativne obale in lahko s tem pričakujejo, da bodo dosegli v letu 1959 okoli 100 tisoč ton prometa, od česar bo odpadlo na lokalni promet skozi staro luko 30.000 ton, na novo obalo pa 70.000 ton. Z dograditvijo skladišč in z opremitvijo obale z mehanizacijo pa pričakujejo, da se bo promet dvignil do leta 1960 do 180.000 ton, pri čemer je upoštevano tudi podaljšanje sedanje obale še za vsaj 60 metrov. Končno se predvideva, da bodo to obalo (brez gradnje pomolov) podaljšali do 400 metrov, pri čemer bo pristanišče opravilo po predračunih 360 tisoč ton prometa.

—«»—

Vprašanje Radicha Franzilu

Oskrbovancem ECA naj se izplača celotna 13. pokojnina

Občinski svetovalec Radich je poslal županu dr. Franzilu vprašanje, v katerem ga opozarja na prihodnje božične in novoletne praznike in na dejstvo, da se bo občinski svet sestal šele 16. t. m. Zaradi tega se je svetovalec pismeno obrnil na župana in ga zaprosil, naj čimprej posreduje pri upravnem svetu občinske podporne ustanove ECA, naj ta ustanova izplača vsem svojim upokojenim oskrbovancem celotno trinajsto pokojnino in naj se odpove 80 odstotkom pokojnine ki si jih pridrži v vseh ostalih dvanajstih mesecih v letu.

Svetovalec poudarja, da si oskrbovani upokojenci želijo pridržati v celoti trinajsto mesečno pokojnino, ki je sicer zelo skromna, za bolj dostojno praznovanje božičnih in novoletnih praznikov. Nato svetovalec Radich opozarja župana, da je že leta 1956 predložil enako zahtevo, ki pa jo je upravni svet ECA zavrnil. Sedaj pa upam, da bodo upravitelji ECA letos pokazali večje razumevanje do naših starih someščanov.

—«»—

Natečaj za sprejem v državno službo

Vladni komisariat sporoča, da so bili z nedavnimi ministrskimi odloki razpisani sledeči natečaji za državno osebje v stalnih in v dodatnih službenih staležih:

1. Natečaj za šest mest namestnika knjigovodje (Vice-ragioniere), v preizkušnjo v notranji civilni upravi, ki je bil objavljen v uradnem listu št. 248 od 14. 10. 1958; 2. natečaj za 54 mest za sluge v preizkušnjo, v navadnem staležu pomožnega osebja notranje civilne uprave, ki je bil objavljen v uradnem listu št. 250 od 16. 10. 1958; 3. natečaj z izpiti za 47 mest v preizkušnjo za adjunkta v notranji civilni upravi, ki je bil objavljen v uradnem listu št. 251 od 17. 10. 1958.

Prošnje za sprejem v omenjene natečaje, napisane na kolkovanem papirju za 200 lir, se morajo poslati prefekturi po uradu, v katerem je interesent zaposlen, najkasneje v 60 dneh po objavi natečajev v uradnem listu. Kot je znano, bodo morali kandidati navesti v prošnji da posedujejo vse rekvizite, ki so potrebni za udeležbo na zadevnih natečajih, rekvizite, ki jih bodo morali kasneje dokumentirati v predpisanem času. Za kakršne koli informacije naj se interesenti obrnejo na tržaško prefekturo, Trg Unità, II. nadstropje, soba št. 72.

Kratke vesti iz koprskega okraja

170 delegatov na občinski konferenci SZDL v Sežani

Piranska ladjedelnica dela tudi za tujino - Razstava slikarja V. Borštnarja

Pretekli tečen je bila v Sežani občinska konferenca SZDL, ki ji je prisostvovalo okoli 170 delegatov sežanske, divaške in komenske občine. Konferenca je namreč bila zaključno politično združevanje omenjenih treh občin za ustanovitev nove upravne enote in ti delegati bodo odslej skupno delali v novi sežanski občini. Za novega predsednika občinskega odbora SZDL je bil izvoljen tov. Alfonz Grmek.

Delegati so na konferenci izdelali obširen program dela za razvoj sežanske občine, predvsem v kmetijstvu in obrti.

Poleg obširnega dela pri izgradnji pristanišča in pri delih za preskrbo z vodo istrskih naselij so delavci podjetja Vodna skupnost iz Kopra skrbeli tudi za lastno izobrazbo in učenje. Nad 60 delavcev je namreč pred dnevi uspešno opravilo izpit za polkvalificirane delavce.

Piranska ladjedelnica sprejema sedaj že naročila iz tujine. Ob obali imajo sedaj privezano 2500-tonsko panamsko ladjo. Dela pa nadzoruje BUREAU VERITAS. Poleg omenjenega dela pa se sedaj približujejo h koncu dela na dveh velikih tankerjih za Dunajski Lloyd.

V prostorih muzeja je bila odprta v soboto slikarska razstava mornarja z ladje Martin Krpan, sedaj vodja strojec na omenjeni ladji, Vladimira Borštnarja. Razstava bo odprta osem dni, Borštnar pa razstavlja 17 temper — motive iz mornarskega življenja.

V soboto so se zbrali v Kopru člani društva inženirjev in tehnikov iz vse Slovenije, ki so na zborovanju, ki je bilo v dvorani Zavoda Primorskih prireditev, poslušali predavanje o problemih izgradnje pristanišča in drugih urbanističnih problemih Kopra.

Predavali so inž. Aljančič in Grus ter podpredsednik občine tov. Rainer.

V čast otvoritve pristanišča je telesnovzgojno društvo Partizan priredilo v dvorani gledališča svečano akademijo, na kateri so nastopili tudi člani državne telovadne reprezentance z državnim prvakom Mirom Cesarjem na čelu, ki je s svojimi izbranimi vajami navdušil gledalce.

Tudi ostali program akademije je bil zelo pester, izvajanje pa na višku, za kar zaslužijo vsi nastopajoči pohvalo.

BOŽ.

—«»—

Starka si je pri padcu zlomila desno nogo

Ko je v noči med nedeljo in ponedeljkom 87-letna Beatrice Pečar iz Ulice della Valle 10 stopila iz postelje, se ji je spodrsnilo in si je zlomila desno nogo. Zaradi hude poškodbe in starosti so jo sprejeli na ortopedski oddelek s pridržano prognozo.

Sestanek obmejnih predstavnikov

Vse govori v prid otvoritve novega bloka v Ul. sv. Gabrijela

V severnem delu mesta bi se tega bloka posluževalo zelo veliko ljudi

Kakor smo na kratko poročali v nedeljski številki, so se pred dnevi sestali na Bledu predstavniki italijanskih in jugoslovanskih obmejnih oblasti v zvezi z izvajanjem videmskega sporazuma o osebnem prometu. Na tem sestanku so razpravljali o možnosti otvoritve večjega obmejnega bloka v Ul. sv. Gabrijela (na jugoslovanski strani Erjavčev drevored), ki naj bi razbremenil promet na bloku pri Rdeči hiši, še bolj pa na solkanskem bloku. Otvoritev bloka v Ul. sv. Gabrijela bi bila potrebna zaradi tega, ker bi se ga posluževali številni Goričani iz severnega dela mesta, ki jim je solkanski blok precej od rok. Predvsem velja to za prebivalce Ul. sv. Gabrijela, Catterini, Ciconi, S. Pellico, Percotto, Caprin, Formica ter Korna. Tudi za prebivalce Nove Gorice bi bil omenjeni prehod zelo pripraven.

—«»—

Zamenjajte zapadle osebne izkaznice

Ker izgubijo z 31. decembrom veljavo osebne izkaznice sinje barve, se opozarjajo lastniki teh izkaznic, da si takoj napravijo nove na županstvu. S seboj naj prinesejo staro osebno izkaznico in tri nove fotografije.

—«»—

Odvzem šoferskih knjižic

Prefektura je odredila odvzem šoferskih ali prometnih knjižic sledečim osebam, ki so bile zapletene v prometne nesreče ali ki so napravile hude prometne prekrške:

šoferske knjižice: Adolf Kocjančič, Giovanni Cumaldi, Antonio Zitter (Ul. Balilla), vsi iz Gorice, Domenico Bracco iz Krmina;

prometne knjižice: Rihard Terpin iz Steverjana in Pietro Mukli iz Krmina.

—«»—

Jugoslovanske oblasti vrnile tatu avtomobila

Orožniki so našli v četrtek pri skladišču AGIP v bližini svetogorske ceste avtomobil «1100» z evidenčno tablico iz Turina. Ker lastnika ni bilo od nobene strani, niso vedeli, kako je avtomobil prišel tja in kdo je njegov lastnik. Šele v soboto so uganko razvozlali, ko so jugoslovanske oblasti pri Rdeči hiši vrnile italijanskim oblastem 23-letnega Benita Bodinija iz Turina, ki je povedal, da je v torek ukradel v Turinu pred kinematografom Idela avtomobil trgovcu Giuseppu Alisetti. S skromno vsoto denarja, ki jo je imel na razpolago, ki se kupil ravno toliko bencina, da se je pripeljal semkaj, od koder je bil namenjen v Jugoslavijo, da bi se zaposlil. Brž ko je stopil na jugoslovanska tla, so ga prijeli graničarji in ga odpeljali na poveljstvo, od koder so ga po zaslišanju takoj vrnili našim oblastem.

Bodini se je rodil v Zadru, od koder se je izselil leta 1949, ko je zaprosil za italijansko državljanstvo. Zagovarjati se bo moral zaradi kraje in nedovoljenega prehoda meje.

—«»—

Jutri popoldne seja obč. sveta

V sredo 10. decembra bo v občinski dvorani na Verdijevem korzu ob 18. uri seja goriškega občinskega sveta, na kateri bodo nadaljevali razpravo o pravilniku proste cone, obenem pa bodo razpravljali tudi o predlogu občinskega odbora, naj se s prihodnjim letom zaupa pobiranje trošarine ustanovi INGIC (zavodu za upravljanje trošarine). Pogodba s podjetjem Bozzini in Gionchetti zapade konec tega leta.

—«»—

Sergio Altieri razstavlja v kavarni Teatro

Jutri zvečer bodo v kavarni Teatro odprli osebno slikarsko razstavo mladega slikarja Sergia Altierija iz Caprive, ki je bil že deležen mnogih nagrad v deželnem merilu.

—«»—

Jutri predavanje o kubizmu

Jutri zvečer ob 18.30 bo v dvorani Petrarca prof. Carlo Mutinelli nadaljeval s predavanji o moderni umetnosti. To pot bo govoril o kubizmu in o futurizmu.

—«»—

Zaradi vinjenosti je zavozil s ceste

Včeraj popoldne okrog 15. ure se je 45-letni Remigio Cuoco iz Ronk, potem ko je popil precej kozarčkov žlahtne kapljice, napotil s svojim motociklom iz Gorice proti domu. Na Majnici pa je izgubil oblast nad svojim vozilom in zašel na bližnji travnik. Z rešilnim avtomobilom Zelenega križa so ga prepeljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so mu ugotovili močne udarce na glavi.

Slovo Andrejevega sejma

NA SVIDENJE PRIHODNJE LETO!

Včeraj je bil zadnji dan Andrejevega sejma, katerega je zlasti v opoldanskih urah, ko je bilo nekoliko topleje, obiskalo večje število ljudi. Danes bodo vsi lastniki zabavišč in potujočih prodajaln pospravili svojo kramarsko blago in se preselili v svoja zimska bivališča. Avstrijski živalski vrt Kapitaena Prechtla se bo preselil v Celovec, ostali pa proti zahodu in jugu, od koder so prišli. Kot spomin na andrejevanje bo ostal samo Luigi Bezzon, ki je od vseh sejmarjev najbolj znan po svojih punčkah, ki jih je mogoče zadeti v njegovem paviljonu pred Ljudskim vrtom. Bezzon bo ostal v Gorici do Novega leta in prodajal skupno s punčkami tudi listke za novoletno loterijo.

—«»—

Juventina spet izgubila

Juventina je na domačem igrišču prepustila obe točki enajstorici iz Mariana, ki je zmagala s 3:1. Gostje so se pokazali močnejši, poleg tega so imeli v prvem polčasu v svoj prid tudi veter. V drugem polčasu je skušala Juventina izkoristiti ugoden veter, vendar je Mariano poslal v obrambo tudi svoj napad. Od gostov je bil najboljši Sartori, ki je zabil vse tri gole, od domačinov pa Re, ki je v 25. minuti drugega polčasa streljal enajstmetrovko. Juventina je še vedno na zadnjem mestu s 6 točkami.

—«»—

Padec mladega kolesarja

14-letni vajenec Giorgio Silvestri iz Ul. Ristori 6 je vozaril s svojim kolesom včeraj takoj po kosilu. Z nekaterimi prijatelji se je napotil proti Ločniku, a pri Madonnini, da bi se umaknil drvečemu avtomobilu, se je zaletel v obcestni kamen in si zlomil levo koleno. Pripeljali so ga takoj v bolnišnico Brigata Pavia. Ozdravel bo v štiridesetih dneh.

—«»—

Pri Devetakih vespist s ceste

Pri Devetakih sta ob 19.45 zapeljala s ceste, ko sta se vračala domov, 47-letni vespist Lino Radivo iz Ul. Molino a Vento 78 v Trstu in njegova 42-letna žena Concetta. Tržačana se pri nesreči sploh nista poškodovala, le žena je dobila šok. Kljub temu so jih z rešilnim avtom ZK odpeljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer pa ju sploh niso pregledali, ker si je žena med prevozom v bolnišnico spet opomogla. Zvečer sta nadaljevala pot proti Trstu.

Tudi v provincialno mesto, kakršno je Gorica, je vdrla najnovejša moda, ki je zavrtela glavo mladini v Ameriki. «Hula - hoop» se pleše tudi na goriškem Korzu. Da bi čitatelji ne mislili, da smo že tako daleč, da je vrtenje magičnega obroča postalo sestavni del oblačenja in hoje po mestu, naj takoj povemo, da pleše mladenič na sliki pred Stando za reklamo. Na Miklavžev večer in v soboto ves dan je bil kupovalcem in kupovalkam na razpolago, da jim je pokazal, kako se to orodje uporablja. Kljub mrazu se je z vrtenjem kolesa okoli bokov tako ogrel, da je odvrgel suknjič. Torej «hula - hoop» za boj proti debelosti... in mrazu.

Toliko in več ljudi je bilo okoli kramarja Bezzona na Travniku vsak dan Andrejevega sejma, ker so ugotovili, da je pri njem največja možnost, da uresničijo svoj sen: zadeti punčko.

Kino na Opčinah

Danes 9. t. m. ob 18. uri barvni film:

RDEČI SUKNJIČI

(Giubbe rosse)

GARY COOPER
PAULETTE GODDARD
MADELEINE CARROLL

Ciper - zopet na mrtvi točki

Na žalost rešitev ciprskega vprašanja ni odvisna od Združenih narodov, temveč od Anglije in tudi Turčije

«Problema Cipra — je dejal nedavno nadškof Makarios, vodja ciprskih Grkov, ko je odhajal iz Aten v New York, kjer v Združenih narodih spremlja razpravljanje o svojem rodnem otoku — ne bodo rešile britanske čete. Mir na tem otoku ne bo dosežen z vojskovanjem proti njegovemu prebivalstvu».

Dejansko je to povzetek ciprskega položaja v dveh stavkih, hkrati pa tudi Makariosov odgovor na prejšnji Bevanov poziv, naj javno obsodi akcije skupine EOKA na Cipru, naj obsodi «terorizem» oziroma na Mac Millanovo izjavo v spodnjem domu, v kateri je britanski premier odločno trdil, da njegova vlada podpira akcije vojaških organov, da bi «končali» nemire na otoku. Lahko bi rekli, da so te nasprotujoče si izjave verno ogledalo tistega globokega jezu, ki še vedno loči grško stran in britansko - turške strani v ciprskem sporu. Po dogodkih zadnjega meseca, po neuspehu Spaakove misije oziroma po ponovni zaostritvi razmer na tem nesrečnem sredozemskem otoku je vsekakor — v luči prvih taktov debate o Cipru v New Yorku — malo možnosti, ki bi kazale na to, da je ta umetno zapleten problem bliže rešitvi, kakor je bil do sedaj.

Okoli zastave samoodločbe, osvoboditve izpod kolonialne vladavine, so zbrani — v to sploh ni mogoče dvomiti — vsi ciprski Grki. Njihov najbojevitejši del sodeluje v oboroženem boju proti britanski oblasti v okviru organizacije EOKA, velika večina prebivalstva pa podpira ta boj. Hkrati britanske čete že leta zaman poskušajo, da bi zlomile hrbtenico grškega odpora. Po dveh, treh zapovrstnih obdobjih premirja, ko je EOKA — da bi ustavila prelivanje krvi in nudila možnost za pogajanja — prenehala z akcijami, so zdaj na Cipru znova ostre akcije, ubijanja, telesna poškodovanja, sabotaže in britanski povračilni ukrepi.

Bistvo problema je dejansko v tem, da se London in Ankara z združenimi močmi upirata temeljni zahtevi Grkov na Cipru, ki tvorijo veliko večino prebivalstva otoka — zahtevi po samoodločbi. Stališča britanske in turške vlade so se spreminjala, bilo je več predlogov in načrtov, ki so jih kasneje opustili, toda v tistem, kar je temeljno — v odporu proti upravičeni zahtevi Grkov, da sami rešujejo svojo usodo — ni bilo niti popuščanja niti omahovanja. Zato je ciprski problem tudi znova tam, kjer je bil — v začetku ali na mrtvi točki. Grčija popolnoma upravičeno poudarja, da ni mogoče zasnovati nobene rešitve na kompromisu, ki bi pomenil zanikanje temeljne zahteve naroda, ki se bojuje za svojo svobodo. Atene so v dolgih letih težav v zvezi s Ciprom neštetokrat pokazale pripravljenost za pogajanja in iskanje pametne kompromirne rešitve, vendar so od njih vedno znova terjali take koncesije, ki jih ciprski Grki ne bi sprejeli.

Turčija, ki so jo — kakor trdijo ciprski Grki — dejansko v nekem trenutku pred več leti «pritegnili v spor skozi stranska vrata», ker je Londonu to ustrezalo, da je našel «ravnotežje z grškimi zahtevami», stoji na ekstremnih pozicijah — terja razdelitev otoka. Turki utemeljujejo svoje stališče tako, da bi vsaka drugačna rešitev razen razdelitve ali nadaljnje britanske uprave ogrožala turško manjšino na otoku, ker bi bila prepuščena «grški vladavini». Tega stališča niso spremenile niti ponovne izjave z grške strani, da bodo dobili ciprski Turki najširša jamstva in manjšinske pravice, niti opozarjanja na dejstvo, da v grško - turških odnošajih na Cipru nikoli prej ni bilo težav, dokler niso razvneli strasti od zunaj, in da celo zdaj v množici obeh delov prebivalstva te težave niso take, da bi lahko bile razlog za bojazen.

Tako terjata Grčija in Makarios — v imenu ciprskih Grkov — spoštovanje samoodločbe, kakor to jamčijo tudi Združeni narodi, in izražata mnenje, da mora biti to — v taki ali drugačni obliki — izhodišče vsake rešitve za Ciper. Turčija še naprej zahteva razdelitev otoka, čeprav se vsi strinjajo, da bi to ugonobilo Ciper. Britanci so spet nedavno izdelali in objavili svoj načrt, ki je bil tudi povod, da se je najnovejša kriza v zvezi s Ciprom znova razplamenela. Ta načrt se dejansko omeji na odložitev ciprske rešitve za sedem let. V tem času bi na otoku samem organizirali neke vrste «trojni dominij»: krajevna oblast bi bila zasnovana na obstoju dveh posebnih samoupravnih narodnostnih skupin, grške in turške, a razen guvernerja — ki bi seveda bil Britanec — bi pri upravljanju sodelovali zastopniki Grčije in Turčije. Ankara, ki vidi v tem začetek razdelitve Cipra, favorizirane turške manjšine in svojih ambicij, je z obema rokama sprejela britanski predlog, določila je celo takoj svojega zastopnika, medtem ko so Atene odločno odklonile načrt. Na Cipru je EOKA znova začela boj. Tako je znova prišlo do krize, ki se še ni polegla — umirila se ni «vroča» kriza na Cipru samem, kjer znova padajo ljudje in znova pokajo mine in bombe, niti diplomatska v okviru atlantskega pakta.

Nedavno atlantsko posredovanje — v osebi Paula Henryja Spaaka — ni prispevalo k iskanju rešitve za ciprski rebus, preprosto zato, ker je, čeprav ne neposredno — terjalo nadaljnje žrtve od Aten in Makariosa, torej od tiste strani, ki jih je že do sedaj napravila v obliki koncesij in dokazov pripravljenosti.

Od Londona in Ankare pa niso terjali, da bi spremenila svoje negativno stališče do osrednjega problema — do pravice na samoodločbo. Foreign Office je celo izjavil, da bo začel ne glede na vse izvajati svoj načrt za Ciper.

Grčija je namreč večkrat jasno povedala, da pristaja na razne oblike prehodnih rešitev s pogojem, da se Cipru omogoči v pametnem roku samoodločba. Britansko-turška trdoglavost povzroča v Grčiji, v njeni javnosti, globoko nevoljo. Sicer pa je grška stran po nadškofu Makariosu objavila pred nekaj tedni nov in drzen načrt za rešitev ciprskega problema, o katerem zdaj — med debato v Združenih narodih — veliko razpravljajo. Makarios je predlagal britanski vladi v imenu ciprskih Grkov, da naj da Cipru neodvisnost v okviru Commonwealtha. V Atenah so kasneje celo izjavili, da bi tak neodvisen Ciper pristopil k atlantskemu paktu.

Toda niti ta najnovejši korak vodje ciprskih Grkov — ki je podlaga Združenim narodom predložene grške resolucije — ni naletel na razumevanje. V Londonu so ga večinoma namenoma prezrli, medtem ko ga je Ankara gladko in javno odklonila.

Čeprav bi pomenila izvedba tega načrta, da se Grčija bolj ali manj odpoveduje morebitni združitvi Cipra z matično deželo, računajo v Atenah s tem, da bi neodvisnost vendarle pomenila osvoboditev izpod kolonialne oblasti in uspešen konec osvobodilnega boja ciprskih Grkov in da bi to ustvarilo podlago za trajno ozdravitev razmer na Cipru in v vzhodnem Sredozemlju. Zato izhajata Grčija in Makarios v sedanji debati na East Riverju od predloga, da naj bo rešitev neodvisnost Cipra, ker sta prepričana, da ima taka rešitev veliko simpatizerjev v Ameriki — in v drugih deželah, ki želijo, da bi se ciprski spor končal s pametnim kompromisom. Atene so prepričane, da bi to lahko bilo bolj uspešno kakor vztrajanje na «čisti» samoodločbi, proti kateri se London in Ankara tako vztrajno bojujeta, celo, da bi tako dobljena neodvisnost pomenila po svoje uresničenje zamisli o samoodločbi.

Letošnja debata o Cipru v New Yorku bo vsekakor znova pokazala, da ima Grčija moralno podporo večine članic Združenih narodov, čeprav ni gotovo, ali bo njena resolucija dobila potrebno večino. Toda rešitev za Ciper že tako, žal, ni odvisna od nje niti od Združenih narodov — odvisna je izključno od tega, ali bosta drugi dve strani, ki sta vmešani v spor, pokazali v prihodnje vsaj pol toliko dobre volje pri pogajanjih za rešitev, kot so jo do sedaj neštetokrat pokazali Grčija in ciprski Grki.

Brez tega — ni rešitve...

Pomoč vojske za zaščito uredništev pred guvernerjem

RIO DE JANEIRO, 8. — Brazilski vojni minister Teixeira Lott je ukazal 27. bataljonu svoje vojske naj zaščiti svobodo tiska v Manaosu, prestolnici Zvezne države Amazonije. Poseg vojske so prosila uredništva časopisov, ki so od pravosodnega ministrstva zahtevala, naj jih zaščiti proti guvernerju Pliniu Ramosu Coelhou ki je pozval ljudstvo, naj napade uredništva časopisov in jih uniči. Ko je Coelho hotel objaviti odgovor na neki napad proti njemu, mu noben časopis ni tega odgovora hotel objaviti, ker da je bil preoster. Zato je pozval ljudstvo, da napade uredništva in meščani Manaosa so se vabilu odzvali.

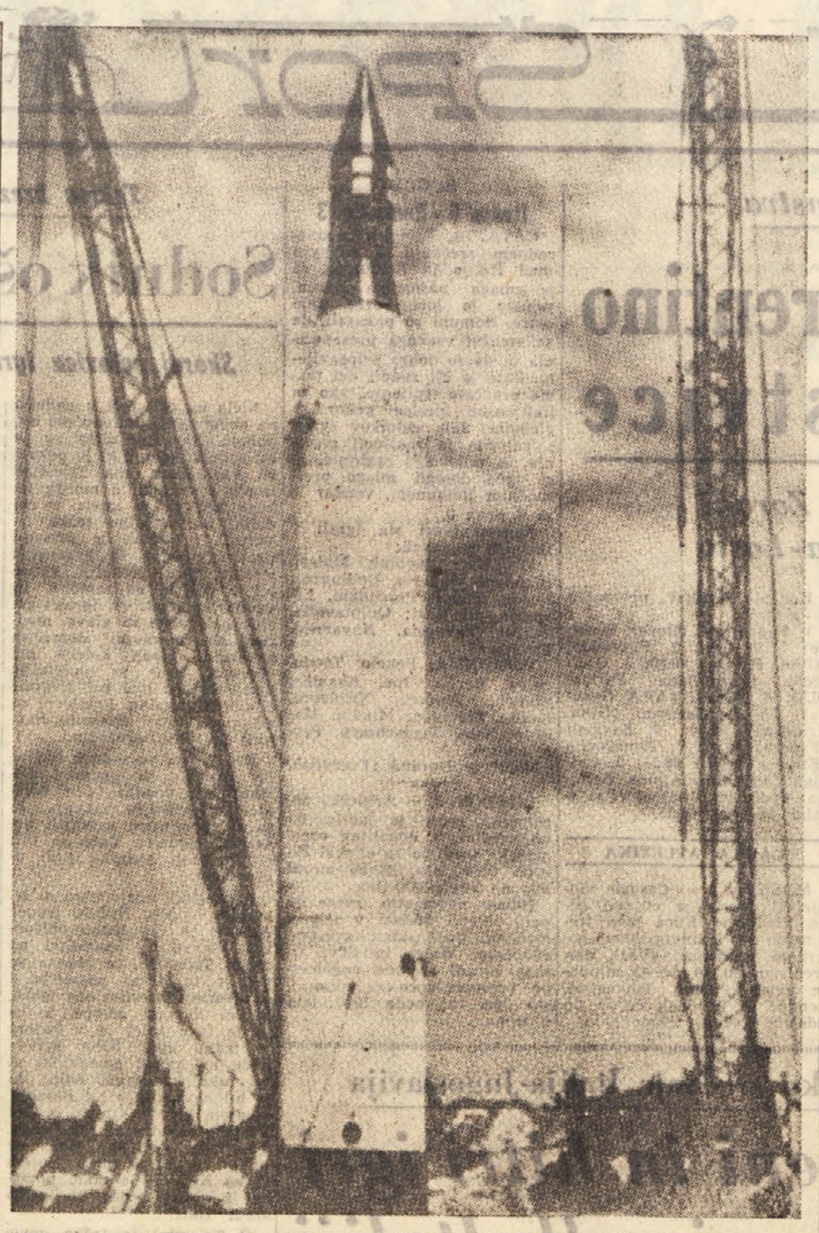

Kot je objavila uprava ameriške aeronavtike je raketa «Pioneer III», ki so jo izstrelili v Cape Canaveralu, zgorela v nedeljo okrog 16. ure nad afriškim področjem Timbuktu. Letela je 104.000 km daleč, nato pa se je vrnila v območje zemeljske atmosfere. Na sliki raketa, ko je bila pripravljena za izstrelitev.

Svobodna trgovinska cona in evropska nasprotja

Anglija in skupno tržišče

(Nadaljevanje s 3. strani)

bodna trgovinska cona nudila nedvomno širše možnosti za nadaljnji vzpon dežel članic, hkrati pa tudi za medsebojno trgovino in plasma na zunanjih tržiščih.

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da za temi globalnimi števili stoji nešteto življenjskih problemov mikroekonomskega značaja. To so problemi ne le posameznega podjetja, ampak tudi celotnih gospodarskih vej, zlasti industrije, od katerih bi se nekatere hitreje razvijale, medtem ko bi se morale druge, zaradi nezadostne konkurenčne moči ali preusmeriti ali izginiti. Jasno je, da to velja v enaki meri tako za svobodno trgovinsko cono kot za skupno tržišče. V ostalem, v tem procesu prilagojevanja je tudi ena od značilnih lastnosti integracije, ker le-ta pomeni nedvomno boljšo mednarodno razdelitev dela, večjo produktivnost, okrepljen smisel za ustrezno organizacijo procesa dela, večjo pripravljenost k stalni modernizaciji proizvodnih naprav, proizvodnih procesov itd. V vsakem primeru pa integracija vodi k poostritvi konkurence.

Toda vprav na tej ravni razvoja se postavlja vprašanje oblik morebitne koncentracije istih vej proizvodnje, ki bi zaradi ukinitve obstoječih protekcionističnih sistemov v posameznih deželah članicah bodočega združenega skupnega tržišča prišle v položaj, da bi morale braniti svoj obstoj. Ali ne bi te industrije iskale izhod v kartelih in podobnih oblikah dušitve in celo tudi izključevanja svobodnega tekmovanja? V sporazumih o skupnem tržišču se o teh vprašanjih govori zelo podrobno. Na tem je zlasti vztrajala Zapadna Nemčija. Po določbah teh sporazumov so prepovedani sporazumi o cenah in ostalih pogojih poslovanja, sporazumi o omejevanju in o kontroli proizvodnje, tržišča, tehničnega napredka in investicij; sporazumi o razdelitvi virov in oskrbovanja s surovinami, aranžmaji o diskriminaciji kupcev; sporazumi, na temelju katerih naj bi nakup nekega proizvoda bil pogojen z nakupom nekega drugega proizvoda itd. Predviden je tudi rok treh let, v katerem je treba izdelati podrobne predpise z ustreznimi sankcijami v primeru kršitve teh določb. Predvidena je tudi ustanovitev organov za nadzorstvo. Res je, da poleg teh določb, ki bi morale zajamčiti svobodno tekmovanje, obstajajo tudi določene izjeme, s katerimi se predvidevajo določene možnosti koncentracije in aranžmajev, če bi se od tega mogla pričakovati «povečana produktivnost ali tehnični ali gospodarski napredek». V ostalem pa je iz prakse znano, da je zelo težko odpraviti nevarnost koncentracije vprav tam, kjer obstaja svobodno tekmovanje ali kjer je nekoč obstajalo.

Ena od najšibkejših točk angleške dejavnosti v korist svobodne trgovinske cone je vsekakor v tem, da se le-ta okrepila šele tedaj, ko je skupno tržišče začelo dobivati že povsem jasne oblike. Pri tem je treba upoštevati, da je Francija, ki je danes najresnejši zagovornik zamisli skupnega tržišča, šele sredi lanskega leta komaj pristala na ratifikacijo rimskih sporazumov. Če bi Velika Britanija takrat pokazala večjo pripravljenost v sodelovanju za rešitev politično-gospodarskih vprašanj zapadnoevropskih dežel, bi bile možnosti zbližanja med obema zamislima verjetno danes večje ali pa bi se bil izkristaliziral neki kompromisni predlog. Morda tudi sedaj ni prekasno za tak predlog, toda pretekli čas ga vsekakor prej otežuje kot olajšuje.

Toda prav tako je treba upoštevati okoliščino, da ne gre le za izpustitev določene prilike, kajti v vsem povojnem razdobju je Velika Britanija kazala precej jasno, da se ne mara v večji meri vezati s svojimi kontinentalnimi zavezniki. Sedaj, ko so problemi skupnega tržišča dozoreli do te mere, da je z začetkom prihodnjega leta moč pričakovati s precejšnjo določenostjo, da bodo stopili v veljavo rimski sporazumi, ostaja po splošnem mnenju samo to, da bi se našel neki modus, ki naj bi preprečil morebitno dezintegracijo OEEC in njenih ustanov, v katerih sodelujejo vse dežele članice te organizacije. Razumljivo je, da se, splošno vzeto, smatra, da uresničenje zamisli skupnega tržišča, brez enajstih članic OEEC od skupnih 17, predstavlja mučen dogodek. To je moč opaziti tudi pri reakciji skandinavskih dežel, ki so že sprejele določene pripravljalne ukrepe za ostvaritev nordijskega skupnega tržišča, pa tudi pri Veliki Britaniji sami, ki smatra, da je na poslednjem zasedanju OEEC napravila zadostne korake, da bi se ustvarili pogoji za morebiten kompromis. Že sedaj se pojavljajo glasovi, po katerih bi morala Velika Britanija stopiti na čelo druge «šestorice»: Švedske, Norveške, Danske, Avstrije in Švice.

V kolikšni meri je moč te predpostavke smatrati za realne je odvisno verjetno od možnosti za uresničenje sklepov, ki so jih sprejeli na konferenci članic Commonwealtha v Montrealu. V kolikor bi Commonwealth uspel ponovno dokazati sorodnost svojih gospodarskih in političnih sil, zlasti na področju medsebojne izmenjave in končne spremembe funta šterlinga v kongledišča tako imenovane zuvertibilno valuto, vsaj z nanje konvertibilnosti, se bo zanimanje Velike Britanije za kompromis z deželami skupnega tržišča na osnovi dosedanjih predlogov po vsej verjetnosti zmanjšalo. A morda se bo vprav zaradi tega našla neka nova platforma za pogajanja, da integracija šestih zapadnoevropskih dežel ne bi povzročila še večjih težkoč v odnosih teh dežel z ostalimi članicami severnoatlantskega pakta, odnosih, ki so zaradi mnogih razlogov že itak nezadovoljivi.

—«»—

Shakespearovo gledališče v SZ

LONDON, 8. — Vseh 70 članov gledališča «Shakespeare Memorial Theatre» iz Stratford-upon-Avon je danes odpotovalo z letalom v Moskvo. To je prva turneja tega gledališča v Rusijo.

—«»—

Nad pol milijona ljudi umre letno v Franciji

PARIZ, 8. — Po podatkih francoskega državnega statističnega inštituta je bilo lani v Franciji 528.000 mrtvih. Od teh je bilo 110.372 mrtvih zaradi srčnih bolezni in bolezni ožilja. Na drugem mestu je po smrtnosti rak, ki je umoril 80 tisoč oseb, temu sledijo prometne nesreče, ki so terjale 28.150 žrtev, nalezljive bolezni so terjale 13.375 mrtvih, tuberkuloza pa 12.000.

Alkoholizmu pripisujejo komaj 5.916 smrti, vendar bo ta številka mnogo premajhna, kajti tudi mnoge izmed 13.468 smrti, ki so bile posledica raznih bolezni jeter, bi mogli pripisati alkoholizmu.

V splošnem je zadnja letavedno manj smrti zaradi bolezni, neverjetno naglo pa se veča število žrtev prometa.

—«»—

Na magnetofonskih trakovih znaki umetnih satelitov

RIM, 8. — Davi so na drugem državnem kongresu zveze astronavtičnih ved poslušali z magnetofonskih trakov znake ameriškega explorerja, vanguarda in sovjetskega tretjega sputnika. Med predavanjem prof. Marincole o uspehih italijanskega prisluškovalnega centra v Elva Candida, so navzočim strokovnjakom, ki jih je bilo kakih 750, razvili magnetofonske trakove in prisotni so slišali ameriški explorer, ki oddaja znake kot zvonjenje zvonov, vanguardovi znaki so podobni dolgemu žvižgu, sputnikovi znaki pa so podobni zelo naglim Morsovim znakom.

Na tem zborovanju je povzel besedo tudi astronom-diletant Ruggeri iz Mestre, ki je v svojem poročilu prikazal rezultate zadnjih svojih raziskovanj v zvezi z Marsom. Po njegovem je v ozračju Marsa zelo redek vodik, kljub temu pa je na Marsu nekaj rastlinstva. Nikakor pa se ne da reči, kaj je s toliko znanimi «prekopi» niti kaj predstavljajo tista «temna področja», za katera nekateri pravijo, da so porasla z lišaji in slabo razvitimi rastlinami.

—«»—

Tudi farmacevti v sporu z delodajalci

RIM, 8. — 7. in 8. t. m. se je zbral v Rimu izvršni odbor zveze farmacevtov, ki niso lastniki lekarn. Namen sestanka je bil proučiti nekaj važnih problemov stroke, kot na primer državno delovno pogodbo, farmacevtsko zakonodajo, tisk in zakon o pokojninah za farmacevte. Kar se državne delovne pogodbe tiče, je izvršni odbor ožigosal dejstvo, da je predsednik zveze lastnikov lekarn odklonil stik s strokovnim odborom za ponovno proučitev vprašanja plač farmacevtom. Izvršni odbor je glede tega sklenil, obrniti se na ministra za delo, ki naj poseže v spor.

—«»—

OSWEGO (New York), 8. — Izredno stanje so oklicali v Oswegu, mestu v severnem delu države New York, zaradi enega od najhujših snežnih metežev, kar so jih kdaj tu zabeležili. Ponekod je v mestu 1,5 m snega. Sole, uradi in tovarne so zaprte

Nagrada «Interallié»

«Prix Interallie», ki je ena največjih francoskih literarnih nagrad, je bila podeljena Bertrandu Poirot-Delpechu za knjigo «Le grand Dadais». Nagrada se podeli vsako leto za roman, ki ga je napisal časnikar. Letošnji nagrajenec ima 29 let.

Eisenhower najstarejši predsednik ZDA

Včeraj je predsednik Eisenhower postal najstarejši predsednik v vsej zgodovini ZDA. Dosegel je 68 let in 55 dni, to se pravi, da je že bil za en dan starejši od najstarejšega dosedanjega ameriškega predsednika Williama Henryja Harrisona, ki je kot predsednik ZDA umrl v starosti 68 let in 54 dni. Predsednikovanje Harsona ni bilo zanj kaj srečno, kajti komaj 31 dni je bil predsednik, ko ga je zalotila smrt.

Še en konkurent Krištofa Kolumba

Da bi dokazal, da Amerike ni odkril Krištof Kolumb, ampak da jo je odkrilo nekaj irskih menihov, bo angleški profesor Geoffrey Ashe skušal prepluti Atlantski ocean na nekakšni srednjeveški ladjici. Omenjeni Ashe je docent na politehničnem zavodu v Londonu in meni, da je resnična zgodba, ki pripoveduje, da je sveti Brandan preplul s čolnom Atlantik v šestem stoletju, ko je iskal «nebesa».

10-letni deček nagrajen za dobroto

Desetletni deček Rodolfo Defili iz Rosse Valsesie je prejel nagrado za dobroto, ki jo je v spomin časnikarja Gallardija ustanovil industrijec Faini. To je že 13. nagrada in podeljena je bila dečku zato, ker že dve leti ob vsakem vremenu, pozimi in poleti, nosi na ramenih svojo sestrico Imeldo, ki boleha na mišični atrofiji, v šolo in nazaj po strmi mulattieri.

Kaj njemu če je grd

Angleški dnevnik je sestavil seznam 10 najbolj grdih moških na svetu. V tem seznamu je tudi Hugh Gaitskell, voditelj britanske laburistične stranke. Nadalje je med desetimi najgrdšimi tudi Tommy Steele, znan po «rock'n'rollu», igralec Charles Laughton, Lord Salisbury in kralj Saud. Sicer je zaradi zadnjega neki čitatelj sporočil, da Saudu le ne manjka žensk: ima 54 žena, 36 otrok, 24 palač ter rento v višini treh milijard in pol lir na teden.

Dobro so se vadili za tatove

Že nekaj tednov je neki Bottachi, ki živi v bližini Dammaire les Lys, opazil, da ga obiskujejo tatovi. Pri tem pa se mu je zdelo še posebno čudno to, da so ti obiski neverjetno redni. Vsak četrtek popoldne mu je iz stanovanja izginjalo nekaj razmeroma malo vrednih predmetov, kot na primer pepelniki in podobno. To pa ga je vendarle jezilo in sklenil je tatove počakati. Močno je bil presenečen, ko so skozi okence shrambe za kuhinjo vdrli trije dečki, stari kakih deset let, potem ko so razbili na oknu šipo. Ni mu bilo težko to otročad prijeti in jih spraviti na policijo. Tu so jih dolgo zaslišavali in od njih s težavo zvedeli, da so kradli zato, ker so se hoteli «igrati tatove». Pred časom so bili videli neki film, ki jim je «nakazal pot».

Del «sončne avtomobilske ceste» izročen uporabi

Iz Milana do Piacenze in Parme po 24 m široki moderni cesti

Včeraj sta prva dva odseka ceste otvorila Fanfani in Togni, od polnoči dalje pa cesto že lahko uporabljajo avtomobilisti - Kmalu bodo otvorili tudi začetni odsek z druge strani: Neapelj-Capua

MILAN, 8. — Ministrski predsednik Fanfani ter minister za javna dela Togni sta danes otvorila dva odseka «Sončne avtomobilske ceste», ki bo vezala Milan z Neapljem. Danes sta bila otvorjena in od polnoči naprej bosta na razpolago avtomobilistom odseka Milan-Piacenza ter Piacenza-Parma. Ko so posamezni deli ceste končani, res nima smisla čakati na dograditev vse ceste, preden bi jih predali prometu. In ker na nekaj desetih kilometrih nove ceste ni mogoče spustiti avtomobiliste kar brez otvoritvene slovesnosti, bo imel Fanfani ali pa vsaj kateri od ministrov še večkrat priložnost za take nastope, ki so skoraj dopobni volilnim zborovanjem.

Fanfani se je pripeljal kmalu po osmi uri v Milan, kjer ga je pričakal minister Togni, prefekt, župan, predsednik pokrajinske uprave in drugi. Predsednik se je nato odpeljal v hotel, ki ga je spet zapustil malo pred deveto uro, ko je odšel s spremstvom v stolnico k maši. Po maši pa so se vsi odpeljali v Malegnano, vozeč se že po novi cesti. Cesta prekorači železnico Milan-Bologna po velikem mostu, ki predstavlja prvo veliko delo na novi cesti. Ker je bila cesta prosta, so še precej hitro vozili, čeprav je vse zagrinjala megla, na tleh pa je z obeh strani ceste vse pobelila slana. Pred sprevodom je vozilo nekaj avtomobilov, ki jih bo uporabljal poseben oddelek cestne policije, in to samo na avto cesti. To so zelo močni in hitri avtomobili, ki so opremljeni z vsem potrebnim za obveščanje kakor tudi za vsakršno takojšnjo pomoč.

V Melegnanu je najprej govoril minister za javna dela Togni. V svojem govoru je med drugim poudaril, da bo že ta kos nove ceste razbremenil ogromen promet na emiljski cesti. Do popolne povezave Milana z Bologno pa bo prišlo poleti, ko bo otvorjen še del ceste Parma-Bologna in ko bosta danes otvorjena dela pri Piacenzi povezana z dograditvijo velikega mostu čez Pad. V l. 1960 pa bo cesta prekoračila tudi Apenine. Togni je nato navajal nekatere tehnične podatke ter obljubil, da bo kmalu otvorjen tudi del ceste Neapelj-Capua. Dejal je, da spada nova cesta v velik okvir obnove in zgraditve raznih cest, skupno 1800 km avtomobilskih cest, med katerimi je to pot omenil tudi cesto Benetke-Trst; toda pred njo je navedel šest drugih cest. V petih letih bo lice italijanskega cestnega omrežja spremenjeno in promet se bo lahko bolj razširil ter postal bolj varen.

Potem je govoril tudi predsednik vlade Fanfani, nakar so okrog 11. ure avtomobili odpeljali proti Parmi. Iz megle in tipično zimske pokrajine v prvih 50 km so se pripeljali na sonce, ki je deloma stalilo led in slano. Pred Parmo se je Fanfani poslovil od Tognija in se odpeljal nazaj v Milan, medtem ko se je Togni z ostalimi predstavniki oblasti v Parmi udeležil sprejema, ki ga je priredila družba, ki gradi cesto.

Oba dela ceste, ki so ju danes otvorili, sta bila zgrajena mnogo pred pogodbeno določenim rokom; prvi del šest mesecev prej, drugi pa celo 18. To je skoraj čudno, tako da se človek vpraša, ali so se pri predračunih tako ušteli glede težav, ki jih potem ni bilo, ali je mogoče vse skupaj opravljeno slabše, kot bi moralo biti, ali pa so med samim delom našli kak nov način hitrejšega dela. Obadva dela ceste pa bosta med seboj zvezana šele junija, ko bo dokončan 1200 m dolg most čez Pad s 16 odprtinami.

Mogoče so bili prvič, odkar se je v Italiji gradila kaka cesta, glavni graditelji pravzaprav kemiki in geologi. Cesta je zgrajena tako, da ne bo več potrebno, da se «uleže». Delana je z gradbenimi postopki, ki se precej razlikujejo od dosedanjih običajnih.

Cesta je ves čas, tudi tedaj, ko poteka po umetnih napravah — mostovih, predorih — široka 24 m. Po sredi deli cesto 3 m širok pas, ki bo zasajen z zelenjem, nato sta na vsaki strani po 7,5 m široki cestišči v nasprotnih smereh, nato pa je še na vsaki strani 3 m prostora za postajanje. Zaradi megle sta obe cestišči omejeni z nepretrgano rumeno, svetlečo se črto. Ob cesti ni kamnitih zidov temveč samo stebrički, ki se lahko odlomijo v primeru trčenja.

Glavna dela je bilo treba opraviti pri rekah na Padski ravnini in v dolinah Apeninov. Vsega skupaj je na odseku Milan-Florenca 433 del (mostov, viaduktov in mostičev) v skupni dolžini 17 km; na odseku Neapelj-Capua pa jih je 32 v dolžini 447 m. Med Milanom in Bologno je bilo zgrajenih ali pa je še v gradnji 15 velikih mostov v dolžini 3510 m. Najbolj pomemben je gotovo most čez Pad, katerega sredinje loke predstavljajo kar grede iz prednapetega betona, dolge 75 m in enostavno položene na opornike. Pomemben je tudi most čez Lambro z 58 m širokim srednjim lokom iz prednapetega betona ter nato most čez Taro, dolg 536 m s 16 okni po približno 32 m.

—«»—

Nesrečna smrt majhnega otroka

LATINA, 8. — V tem ko je bila mati zaposlena z raznim kuhinskim delom, je njen 18-mesečni sinček padel v velik lonec vrele vode. Do nesreče je prišlo v kraju Vetrine v občini Fondi. Malega Franca Jannone so hitro prepeljali v bolnišnico, vendar je takoj umrl zaradi opeklin.

—«»—

Na razstavi ptiči vredni do 200000 lir

TURIN, 8. — V dvorani novega gledališča v Turinu je bila 8. razstava ptičev, ki se bo zaključila nocoj. Razstavljenih je bilo 12 vrst kanarčkov in še več vrst mešancev, tako da je bilo na razstavi okoli tisoč ptičev najrazličnejših zvrsti. Nekaj eksemplarjev, ki so bili na razstavo poslani z vseh koncev Italije, ima izredno vrednost. Zvrst «pariških nakodrancev» se ceni tudi do 200.000 lir. Nocoj bodo najlepše ptiče s te razstave nagradili.

—«»—

Zborovanje oskrbnikov campingov

FLORENCA, 8. — V mladinskem hotelu Villa Camerata so imeli oskrbniki campingov svoje prvo državno zborovanje. Na tem zborovanju so oskrbniki italijanskih campingov razpravljali o turistični propagandi, o opremi in o ureditvi campingov, o pravilnikih campingov in podobno. Ob koncu zasedanja so bile izglasovane nekatere prošnje in zahteve v zvezi s campingi, posebno glede davčnih dajatev, soudeležbe v skladu za pospeševanje turizma in tudi glede cestnih znakov.

Oton Habsburški bi rad dobil nazaj posestva v Avstriji

Lahko bi se vrnil v Avstrijo, če bi podpisal izjavo, da se odpoveduje vsem pravicam, ki jih je imel kot pripadnik cesarske rodbine, in da bo lojalen državljan

DUNAJ, 8. — Žena Otona Habsburškega, «kraljica» Sachsen-Meiningen, je v preteklih dneh obiskala Dunaj in si ogledala tudi «svoja» posestva, to se pravi, posestva, ki so nekoč spadala v premoženje habsburške hiše. Ta premoženja, ki so bila leta 1918 s posebnim zakonom zaplenjena, se bodo morala Otonu Habsburškemu vrniti, če se bo držal zakonskih predpisov ob svoji vrnitvi v Avstrijo. Iz istih virov, od koder posnemamo gornjo vest, izhaja, da se Oton Habsburški namerava vrniti v Avstrijo vprav zaradi svojih težkih gmotnih razmer.

Otto Habsburg, ki je doktor prava, privatni docent univerze v Koelnu in pisec vrste politično-zgodovinskih knjig, živi s svojimi petimi hčerami na gradu Poecking blizu Muenchena. Sedaj ima 46 let. Bavarske oblasti niso preveč navdušene nad njegovo prisotnostjo v deželi. Muenchenska državna pisarna je večkrat odbila njegova zahtevo, naj bi mu uradno priznali naziv «Njegovo Veličanstvo» in njegovim hčeram naziv «princesa» in «Visočanstvo». Ko so po vojni hodile iz Avstrije cele procesije monarhistov na «romanje» v Poecking, se je bavarska vlada temu uprla. O Ottu samem pripovedujejo, da je osebno zelo inteligenten, «meščanski» in izobražen človek, da pa je odvisen od svoje intranzigentno monarhistične okolice. Kot vse kaže, pa so tudi njegovi vplivni svetovalci v zadnjih letih prišli do prepričanja, da trdoglavo vztrajanje na prestol nima več nobenega smisla, da je treba novih metod.

Avstrijski tisk se je že lotil obravnavanja habsburškega vprašanja in podtajnik avstrijskega notranjega ministrstva Grubhofer piše v glasilu avstrijske demokrščanske stranke, «Oesterreichische Neue Tageszeitung», da bo Oton Habsburški — tako so to storili že številni člani harbsburške hiše — moral podpisati posebno izjavo, kot to terja avstrijska ustava, in v kateri se mora odpovedati, da pripada cesarski hiši, nadalje da se odpoveduje vsaki zahtevi po habsburškem prestolu in da bo lojalen državljan avstrijske republike.

Če bo Oton Habsburški to izjavo podpisal, bo še posebna parlamentarna komisija odločala, če izjava dejansko ustreza ustavnim predpisom. Če bo šlo tudi to v redu, se bo Oton Habsburški smel ponovno vrniti v Avstrijo in v tem primeru mu bo dovoljeno polastiti se premoženja habsburške hiše.

Šport Šport Šport Šport

A LIGA

Rezultati

*Alessandria-Lazio (prekinjena zaradi megle)
*Fiorentina-Bari 4-0
*Inter-Juventus (prekinjena zaradi megle)
*Lanerossi-Bologna 1-1
*Roma-Udinese 3-0
*Sampdoria-Padova 3-0
*Spal-Milan 1-1
*Tal. Torino-Genoa 0-0
*Triestina-Napoli 0-0

Lestvica

Milan	11	6	4	1	22-12	16
Fiorentina	11	6	4	1	33-14	16
Inter	10	6	2	2	25-15	14
Roma	11	6	2	3	22-14	14
Napoli	11	5	4	2	14-10	14
Sampdoria	11	5	3	3	18-13	13
Genoa	11	4	4	3	16-15	12
Juventus	10	4	3	3	23-19	11
Bologna	11	3	5	3	15-18	11
Lazio	10	3	4	3	11-11	10
Lanerossi	11	4	2	5	12-15	10
Padova	11	4	2	5	15-20	10
T. Torino	11	2	4	5	15-19	8
Spal	11	2	4	5	8-21	8
Triestina	11	2	3	6	11-14	7
Bari	11	2	3	6	12-21	7
Udinese	11	1	5	5	7-16	7
Alessandria	10	2	2	6	11-25	6

STRELCI

19 golov: Angelillo (Inter);
12 golov: Montuori (Fior.);
10 golov: Altafini (Milan);
8 golov: Pivatelli (Bol.);
7 golov: Da Costa (Roma);
6 golov: Danova (Milan), Cucchiaroni (Samp.), Lojodice (Roma);
5 golov: Boniperti (Juve), Firmani (Inter), Hamrin (Fior.), Menti (L. Vic.), Pascutti (Bol), Selmosson (Ro.);

B LIGA

Rezultati

*Brescia-Catania 1-0
*Cagliari-Palermo 1-0
*Lecco-Reggiana 1-0
*Parma-Atalanta 1-0
Marzotto-*Sambened. 1-0
*Messina-Taranto 3-1
*Venezia-Novara 0-0
*Verona-Simm. Monza 1-1
*Vigevano-Prato (prekinjena zaradi megle)
*Zenit Modena-Como 3-0

Lestvica

Novara	11	7	2	2	18-10	16
S. Monza	11	6	3	2	14-7	15
Lecco	11	5	4	2	17-13	14
Atalanta	11	4	5	2	13-10	13
Messina	11	5	3	3	17-11	13
Palermo	11	5	3	3	17-12	13
Marzotto	11	5	3	3	12-9	13
Taranto	11	5	3	3	12-9	13
Cagliari	11	5	3	3	14-15	13
Modena	11	4	3	4	10-13	11
Brescia	11	4	3	4	12-7	11
Verona	11	4	3	4	16-12	11
Catania	11	2	6	3	14-12	10
Reggiana	11	4	2	5	10-12	10
Parma	11	3	4	4	13-20	10
Venezia	11	3	3	5	9-17	9
Vigevano	10	2	3	5	9-7	7
Sambened.	11	1	5	5	9-17	7
Como	11	2	2	7	8-15	6
Prato	10	1	1	8	5-15	3

Zaradi mednarodne nogometne tekme Italija - CSR, ki bo 13. t.m., bo prvenstvo A in B lige v nedeljo 14. t.m. prekinjeno.

Športne stave

TOTOCALCIO

Alessandria-Lazio (neveljavna)	
Fiorentina-Bari	1
Inter-Juventus (neveljavna)	
Lanerossi-Bologna	X
Roma-Udinese	1
Sampdoria-Padova	1
Spal-Milan	X
Tal. Torino-Genoa	X
Triestina-Napoli	X
Parma-Atalanta	1
Venezia-Novara	X
Livorno-Carbosarda	1
Cral Cirio-Fedit Roma	X
Verona-Simm. Monza	X
Casertana-Siracusa	2

Kvote: 13 točk 5.270.000, 12 tock 160.000 lir.

TOTIP

1 1 1 2 1 1 2 2 X X 1 1

Kvote: 12 točk 2.289.692, 11 točk 150.143, 10 točk 10.903 lir.

11. kolo italijanskega nogometnega prvenstva

Milan še vedno pred Fiorentino na prvem mestu lestvice

Megla rešila Juventus sramotnega poraza - Zaradi megle prekinjena tudi tekma Alessandria - Lazio

Zima je tu in z njo se je pojavila na nekaterih igriščih megla: za nekatere je bilo to kot mana, za druge pa je predstavljala smolo. Predvsem za Inter, ki je zmagovala nad Juventusom, a je bila prisiljena prekiniti nadaljnjo borbo, ker se ni videlo niti pedi pred nosom.

Milan je še vedno prvi v lestvici, vendar z istim številom točk kot Fiorentina, ki se je zasidrala na drugo mesto. Zanimivo je, da Milan ni mogel premagati enajstorice Spala, kamor je šel v goste. Ta provincialna enajstorica si je zadala nalogo, da boljšim ekipam prekriža račune: to se ji je včeraj posrečilo in sicer na račun Neaplja in tudi Milana. Se pač zadovolji z neodločenimi izidi, s pomočjo katerih upa, da se bo držala izven nevarnega območja lestvice. Do sedaj se ji je posrečilo. Če se ji bo še, pa bo pokazala bodočnost.

Milan je v Ferrari našel pravcati železni zid. Spalovci so kot po navadi začeli igro z verižno obrambo, proti kateri niso mogli nič niti igralci vrste Liedholm, Mazzola in tovariši. Prvi gol so zabili domačini z Broccinijem, a Mazzola je v drugem polčasu izenačil, s čimer je napravil precejšnjo uslugo svoji ekipi: odnesti eno toško iz Ferrare je bilo v nedeljo res drzno delo.

V Florenci igra med domačo enajstorico in Barijem ni bila na dostojni višini. Florentinski igralci so slabo igrali in med njimi je bil tudi znani Montuori. Kljub temu pa je igralec zabil tri gole.

Videmska enajstorica je morala v Rim brez svojih treh najboljših igralcev. Manjkali so namreč Pentrelli, Sentimenti V in Fontanesi. Kljub temu se Videmčani niso stisnili v obrambo in se zatekli k verižni taktiki, temveč so odkrito igrali. V začetku so bili sicer precej previdni, a že po prvem golu je vsak igralec zasedel svoje redno mesto. Na srečo, je bila obramba dobra, ker bi v nasprotnem primeru končalo v mreži veliko več žog kot jih je.

Padova ni znala izrabiti prilike, ko se je ponesrečil vratar Sampdorie.

Gostje so bili prepočasni in leni in tako so domačini z lepo in hitro igro prešli v vodstvo s 3:0. Sicer je moral njihov vratar proti koncu prvega polčasa zapustiti igrišče, vendar to jim ni niti najmanj škodovalo.

Bologna je šla v nedeljo v Vicenzo na obisk k enajstorici Lanerossija. Potovanje v Vicenzo ni bilo zaman, ker je Bologna, pa čeprav se je morala odreči poškodovanemu Pivatellju, odnesla domov eno dragoceno točko.

V tekmi med Turinom in Genoo sta imeli le obrambi glavno besedo. Napadalnima vrstama se namreč ni posrečilo prebiti zida nasprotnih obramb, zaradi česar ni nič čudnega, če se je srečanje končalo brez gola.

Alessandria in Lazio sta se tudi borila za dosego terenske premoči, ko so morali zaradi megle prekiniti tekmo. Sicer je Volanthen zabil gol za Alessandrio, venda, ga sodnik ni hotel priznati. Megla je že ves prvi polčas motila igro in se je med odmorom tako zgostila, da ni bilo mogoče nadaljevati tekme. Zato jo je sodnik sporazumno s kapetani obeh enajstoric prekinil.

Isto se je zgodilo v Milanu, toda tu je bil položaj bistveno drugačen: enajstorica Interja je bila namreč na poti, da odpravi eno najbolj nevarnih ekip, to je Juventus. Inter je vodila že 2:0, ko je megla zakrila sonce in se tako zgostila nad igriščem, da ni bilo videti niti sence igralcev. In to na srečo Juventusa, kajti v nedeljo je bila Inter na višini, da premaga svoje nasprotnike s precejšnjo razliko golov. Od igralcev Interja so bili na višini, medtem ko je bila skoraj nerazumljiva apatičnost napada Juventusa. In prav zato lahko igralci Juventusa postavijo spomenik megli, ker jih samo megla rešila presenetljivega in sramotnega poraza.

—«»—

PRED TEKMO ITALIJA-CSR

Štirinajst nogometašev za drž. reprezentanco

RIM, 8. — Na predlog tehnične komisije je Italijanska nogometna zveza določila sledeče igralce za sestavo državne reprezentance, ki bo prihodnjo soboto nastopila proti CSR:

Bologna: **Fogli.**
Juventus: **Boniperti, Nicolè, Stacchini.**
Fiorentina: **Castelletti, Cervato, Robotti.**
Lazio: **Tagnin.**
Milan: **Bean, Buffon, Galli, Maldini.**
Roma: **Panetti, Zaglio.**
Sampdoria: **Sarti, Bergamaschi.**

Vsi igralci se bodo morali predstaviti jutri do 18. ure v hotelu Vittoria v Nerviju.

—«»—

ZA TEKMO PROTI ITALIJI

Nogometaši ČSR za reprezentanco

PRAGA 8. — Tudi češkoslovaška nogometna zveza je pozvala skupino nogometašev, ki bodo sestavljali državno reprezentanco. Na zadnji trening so povabili naslednje igralce:

Stacho (Spartak Tirnava), **Dolejsi** (Dinamo Praga), **Mraz** (Rdeča zvezda Bratislava), **Novak** (Dukla Praga), **Hildebrant** (Dinamo Praga), **Popluhar** (Slovan Bratislava), **Prochazka** (Spartak Praga), **Bubernik** (Rdeča zvezda Bratislava), **Masopust** (Dukla Praga), **Hovorka** (Dinamo Praga), **Pluskal** (Dukla Praga), **Moravčík** (Slovan Bratislava), **Kačani** (Rdeča zvezda Bratislava), **Obert** (Rdeča zvezda Bratislava), **Molnar** (Rdeča zvezda Bratislava), **Kraus** (Spartak Praga), **Brumovsky** (Dukla Praga).

TELOVADBA

Fagherazzi iz Benetk juniorska prvakinja

TURIN, 8. — S parterno vajo v prosti izvedbi se je danes zjutraj zaključilo v telovadnici društva «Società Ginnastica Torinese» žensko juniorsko prvenstvo.

Kakor se je predvidevalo, si je prvo mesto priborila Fagherazzijeva iz Benetk, ki je, čeprav ni dosegla visoke ocenitve jasno prekosila ostale telovadke. Zanimiv je slab rezultat Tamaroglijove, ki je z včerajšnjega drugega mesta zdrsnila na osmo.

Končni rezultat prvenstva je sledeč:

1. Fagherazzi (Reyer Benetke) 71:30 točk; 2. Pravedoni (Ginn. Pavese) 70.80; 3. Giuffredi (Farnesiana Parma) 70.55; 4. Peratti (AAA Genova) 70; 5. Germani (Ginn. Triestina) 69.80; 6. Ravaioli (Faenza) 69.60; 7. Tamaroglio (Etruria Prato) 68.75; 9. Colman (Juventus Alpina Belluno) 68.40; 10. Vitaloni (Pro Italia Milano) 68.35.

LAHKA ATLETIKA

MOSKVA, 8. — Časopis «Sovjetski šport» je objavil sliko Vladimira Kuca med treningom v leningrajskem pokritem stadionu. «Vsak dan treniram od 40 do 45 minut» je izjavil znani lahkoatlet, vendar ni povedal, če se bo udeležil kakega tekmovanja.

RUGBY

Italija 6 - Romunija 3

CATANIA, 7. — V mednarodnem srečanju v rugbyju med Italijo in Romunijo, se je zmaga nasmejala prvim, vendar je bila borba zelo ostra. Romuni so pokazali, da so zmožni vsakega presenečenja in da so dobro pripravljeni. Zato je bil zadnji del tekme pravcato trpljenje tako za italijanske igralce kakor za gledalce. Šele sodnikov zvižg, s katerim je zaključil srečanje, je zadovoljil ragbyste, ki so tako dosegli zmago proti močnim Romunom, vendar le za 6 proti 3.

Reprezentanci sta igrali v sledečih postavah:

ITALIJA: Barbini; Molari, Biandene, Sguario, Bellinazzo; Buson, Braga; Percudani, Levorato, Di Zitti; Quintavalla, Saetti; Taveggia, Navarrini, Frelich.

ROMUNIJA: Penciu; Teodorescu, Barbu, Ilie, Kramer; Stanciu, Jonescu; Nicolescu, Graur, Zlatoyan; Mladin, Melinte; Sebe, Jordachescu, Parcalabescu.

Sodil je Durand (Francija).

—«»—

LONDON, 8. — Angleška nogometna zveza je javila, da bo predlagala dodelitev organizacije turnirja za «Pokal Rimeta» 1966. leta, ki bo moral biti na angleških tleh.

Odbor nogometne zveze je nato sklenil stopiti v stik z ostalimi britanskimi zvezami (Skotska, Wales in Sev. Irska) zaradi sestave nogometne reprezentance za olimpijske igre, ki bodo 1960. leta v Rimu.

Tekma brez gola med Triestino in Neapljem

Sodnik oškodoval Triestino

Skoraj polovica igralcev Triestine ranjenih in poškodovanih

Ničla na celi črti v nedeljo na občinskem stadionu pri Sv. Soboti. Največja ničla pa je bil sodnik Adami, ki je pokvaril vse. Sicer ima Triestina smolo s sodniki, a morda takega kot ga je imela v nedeljo, bo verjetno težko iztakniti. Sodnik je prisodil proti Triestini 46 kazenskih strelov, proti Neaplju, ki je bil v gosteh, pa samo 8. In vendar so imeli vsi igralci gostov cele noge in glave, medtem ko so morali domačini zabeležiti izpah kolena pri Masseiu, rane in podplutbe nad očesi in licu pri Degrassiju in Rimbaldu. Potolčeni so bili tudi Tulissi, Bresolin, Santelli in tudi Bernardin.

Res je, da je sodnik izključil Brugolo in opomnil Costantinija, vendar to z ničemer ne izboljša mnenja, ki so si ga o njem ustvarili nedeljski gledalci. Zato so bili zvižgi proti sodniku tudi upravičeni.

Neapeljska enajstorica ni izpolnila obljub. Njihov trener Amadei je ves teden obljubljal, da se bo opomogel na račun Triestine, in čeprav se mu je to delno posrečilo z odvzemom Triestini ene točke, pa ni dosegel zmage, ki si jo je tako želel in v katero je trdno upal. Sicer krivda pade na napad gostov, ki ni bil nikoli nevaren. Edini, ki je bil nevaren, je bil Pesaola, medtem ko sta Vinicio in Del Vecchio popolnoma razočarala. Vse kaže, da jima mraz ne prija in če to drži, potem si bo Neapelj le malo pomugal z njima, sedaj, ko igrajo sredi zime.

O Triestini je težko govoriti. Predvsem, ker igre ni bilo videti ne na eni ne na drugi strani. In vrhu tega so bili gostje precej surovi. Dva igralca pa sta izstopila in se dvignila nad vsemi drugimi: to sta Bernardin in Brach. Tudi celotna obrambna vrsta domačinov se je izkazala, medtem ko sta Tulissi in Degrassi se enkrat pokazala, da sta na višini naloge, ki jima je določena.

Napadalna vrsta pa je nekoliko razočarala. Sicer je res, da so izgubili Masseia, ki je moral na krilo. Klub temu so napadalci pokazali, da so hitri in bistri. Če bi Triestina imela v nedeljo krilo, ki ji je manjkal, bi Bresolin brez dvoma zopet stopil v ospredje in odločil skupno s Santellijem borbo v korist domače barve.

Z druge strani se je Neapelj samo branil. Bilo je jasno, da so igrali le zato, da dosežejo neodločen rezultat, kar se jim je posrečilo. Skoda je le, da so s svojo igro prisilili k pasivnosti tudi Tržačane, ki bi bili v nedeljo zmožni odpraviti s porazom v žepu tudi bolj nevarne enajstorice kot so Amadeievi igralci.

KOLESARSTVO

Švicarju Rueggu priznali dva svetovna rekorda

PARIZ, 8. — Mednarodna kolesarska zveza je priznala švicarskemu diletantskemu kolesarju Alfredu Rueggu dva svetovna rekorna v vožnji na 20 kilometrov in v eni uri.

Nova rekorda, ki ju je Švicar Ruegg postavil 16. novembra letos na pokritem dirkališču v Zuerichu sta sledeča: za 20 km 26'15"2 in za enourno vožnjo 45,587 km.

—«»—

Nogometna prvenstva evropskih držav

ANGLIJA — IX. kolo: Arsenal - Blackpool 1:4, Birmingham - Manchester U. 0:4, Bolton - Portsmouth 2:1, Burnley - Aston Villa 3:1, Everton - Chelsea 3:1, Leeds - Newcastle 3:2, Leicester - Nottingham 0:3, Luton - Wolverhampton 0:1, Manchester C. - Blackburn 0:1, Preston - West Ham 2:1, West Bromwich - Tottenham 4:3. **Vrstni red.** Bolton 25, Arsenal 25, West Bromwich 24, Wolverhampton 24, Preston 24.

AVSTRIJA — XI. kolo: Simmering - Wacker 3:2, Austria - Krems 1:0, Vienna - WAC 2:2, LASK - Rapid 1:4, GAK - Donawitz 5:2, Kapfenberg - Admira 1:0, Olympia - Sportklub 1:3. Zaostala tekma Austria - Sportklub 1:1. **Vrstni red:** Rapid 19, Sportklub 19, Vienna 15.

FRANCIJA — XVIII. kolo: Racing - Sochaux 0:2, St. Etienne - Lille 1:0, Limoges - Strasbourg 1:2, Nice - Rennes 2:0, Lens - Lyon 2:1, Reims - Marseille 2:1, Sedan - Toulouse 1:1, Nancy - Monaco 2:2, Angers - Lille 1:1, Ales - Valenciennes 3:0. **Vrstni red.** Racing 25, Nimes 24, Nice 23, Reims 23.

NEMCIJA — južna liga, XV. kolo: Aschaffenburg - Muenchen 1:0, Ulm - Waldhof 3:0, Bayern - Stuttgart 4:3, Eintracht -Schweinfurt 3:0, Reutlingen - Nuernberg 0:2, Mannheim - Ausburg 3:1, Fuert - Offenbach 1:1, Karlsruhe - Frankfurter SV 3:4. **Vrstni red:** Offenbach 22, Eintracht 19, Nuernberg 19, Bayern 18.

10. košarkarsko srečanje Italija-Jugoslavija

Po borbeni in hitri igri je zmaga pripadla Italiji

Srečanje se je končalo z 62:57, medtem ko se je prvi del zaključil s 23:23

PESARO, 8. — Preko 3.000 gledalcev je danes prisostvovalo toliko pričakovanemu mednarodnemu srečanju v košarki med Italijo in Jugoslavijo. V začetku tekme med petoricama Calebotta, Volpato, Pieri, Riminucci in Sardagna za Italijo in Nikolić, Korac, Minija, Danev in Djurič za Jugoslavijo, je bilo na obeh straneh precej treme in negotovosti. Sardagna je prvi povedel svoje moštvo v vodstvo in trenutek zatem je Calebotta zgrešil ugodno priliko. Jugoslavija pa je odgovorila in je izenačila z dvema osebnima streloma Koraca. Ta delni uspeh je spodbudil Jugoslovane, ki so si po zaslugi Koraca in Djuriča nabrali sedem košev, medtem ko so Italijani zaostali točno za polovico.

Tedaj je italijanski trener postavil na igrišče petorico Virtusa, ki je zaradi odlične in hitre igre Luceva v 11' izenačila na 11:11 in nato še prešla v vodstvo.

Jugoslovani so ponovno prešli v napad in so dosegli ponovno izenačenje. Ob 17' igre so prešli celo v vodstvo, a Lucev jih je razočaral, ker je tik pred koncem prvega dela igre izenačil z dvema osebnima streloma. Tako se je ta del srečanja končal 23:23.

V začetku drugega dela je Jugoslavija ponovno v vodstvu s 25:23, a to je bilo zadnjikrat. De Carli je zamenjal negotovega Calebotto in je skupno z Lucevom in Riminuccijem organiziral napad, zaradi česar se je razlika v korist Italije znatno povečala, dokler ni dosegla rezultata 41:32. Z razliko devetih točk bi marsikdo obupal. Jugoslovane pa to ni prestrašilo in so se s hitrimi akcijami nevarno približali Italijanom za razliko dveh košev. Sicer bi bila razlika tudi manjša, a žoga, ki je bila skoraj v košu, je odletela v veliko žalost odličnih jugoslovanskih igralcev preko roba na igrišče.

Jugoslovani niso hoteli popustiti in tedaj so se Italijani zbali, da ne bi prišlo do izenačenja. Zato je bila njihova igra previdnejša in tudi igralci so bili izredno oprezni. Tu pa tam so Italijani s hitrimi protinapadi dosegli kako točko, dokler ni sodnik ob stanju 62:57 zazvižgal konec borbene tekme.

Italija je postavila na igrišče sledeče igralce (v oklepaju število doseženih točk): Calebotta (3), Volpato, Lucev (8), Motto, Pieri (11), De Carli (9), Alesini (7), Canna (4), Riminucci (7), Bertini (4), Gambini in Sardagna (9). V jugoslovanskih barvah pa so igrali Nikolić (1), Kandus (2), Radović B., Gordić, Korac (27), Minija (4), Kontić, Djerda, Djurić (4), Danev (12), Kapelj in Radović R. (7).

Sodila sta Chuard (Švica) in Taton (Francija).

* * *

Ob koncu tekme je trener italijanske reprezentance prof. Paratore pripomnil, da njegovi igralci niso prikazali igre, ki jo je pričakoval in želel. Predvsem se niso znašli pred košem, kar je pripomoglo gostom, da so v začetku prešli v vodstvo. Tudi ko so Italijani prevzeli vajeti igre v svojo roko, je raje ukazal oprezno taktiko. Kapetan italijanske reprezentance Alesini je izjavil, da je morda mraz vplival na slabšo igro domačinov. Po njegovem se je Jugoslavija znatno izboljšala. Predvsem so bili igralci hitrejši in tudi natančni pri strelih. Najboljša pa sta bila Korac in Minija.

Medconsko teniško tekmovanje za Davisov pokal

Italija-Filipini 5:0

Prihodnji nasprotniki Italijanov bodo igralci ZDA Srečanje bo 19., 20. in 21. t. m. v Perthu

SYDNEY, 8 — Z jasno zmago nad filipinskimi igralci si Italija priborila pravico do vstopa v finalno medconsko teniško tekmovanje za Davisov pokal.

Že po prvem dnevu si je Italija zagotovila v singlu dve točki. V doublu sta Sirola in Pietrangeli z lahkoto odpravila filipinski par Dungo - Josè s 6:3, 6:3 in 7:5 in tako postavila hipoteko na končno zmago.

V zadnjem dnevu pa so italijanski igralci dosegli kar ni nihče pričakoval: z dvema zmagama so namreč dosegli končni rezultat 5:0.

Pri prvem srečanju sta se spoprijela Pietrangeli za Italijo in Dungo za Filipine. Italijan je bil močnejši in tako je moral Dungo prepustiti nasprotniku vse tri sete, ki so se končali s 6:2.

Zadnje srečanje dneva in tekmovanja je bilo med Merlom in Josèjem. Obema je prijala dolga igra, vendar se je takoj opazilo, da si bo tudi tokrat Italijan zagotovil zmago. Prvi set, ki je trajal 20 minut, se je zaključil s 6:2 v prid italijanskega igralca, ki si je tudi v drugem setu zagotovil prednost. Toda Filipinec je reagiral in je stanje izenačil na 5:5. Merlo se je tedaj popravil in si zagotovil še oba seta s 7:5 in 6:1.

Italijo sedaj čaka finalno medconsko tekmovanje, ki bo 19.20. in 21. t.m. v Perthu. Za nasprotnike pa bo imela bojevite in nevarne igralce ZDA.

Tradicionalni maraton na Japonskem

Mihalić tretji

Zmagal japonski atlet Nobojosi Saranaga

TOKIO, 7. — Jugoslovanski atlet Franjo Mihalić je osvojil tretje mesto na tradicionalnem maratonskem teku, ki je bil tokrat že 21. na progi med mesti Udsonomika in Nika, okrog 160 km severno od Tokia. Mihalič je progo, dolgo 42 km in 195 m pretekel v času 2 uri, 24 minut in 40 sekund.

V tem velikem tekmovanju je zmagal 22-letni japonski atlet Nobojosi Saranaga, ki je progo pretekel 2 urah, 24 minutah in 1 sekundi. Leta je v zadnjih metrih v finišu prehitel znanega finskega maratonca Karvonena, in tako prispel 5 metrov pred njim na cilj. Karvonen je zaostal za zmagovalcem 3 sekunde.

Med 67 tekmovalci, ki so startali na tem velikem maratonskem teku, se je v zadnjih 10 km odvijala borba za prvo mesto le med štirimi tekmovalci, in sicer Japoncem Saranago, Fincem Karvonenom, Jugoslovanom Mihaličem in Cehom Kantorekom. Vsi štirje so tekli v skupini. Na koncu pa je 4. mesto zasedel Kantorek, ki je dosegel čas 2 uri, 24:56 min., peti pa je Japonec Nakao, s časom 2 uri 25:39 minut.

Prireditev je bila ob zelo lepem vremenu in si jo je ogledalo nekaj sto tisoč gledalcev, ki so bodrili tekače vzdolž vse proge. Na cilju teka, ki je bil na športnem stadionu v Utsonomiju, se je zbralo okrog 30.000 gledalcev.

Nogometne tekme za pokal FLRJ

Trda borba prvoligašev z manj pomembnimi klubi

Rijeka, čeprav ni zadovoljila, je premagala ljubljanski Odred

LJUBLJANA, 7. — Danes je bila na sporedu šestnajstina finala nogometnih tekem za pokal FLRJ. Tako so imeli med seboj mnoga srečanja člani I. in II. zvezne lige ter še nekatera moštva, ki so se uvrstila v ta del tekmovanja. Razumljivo je, da so klubi II. zvezne lige dali vse od sebe in da so se zlasti ostro borili proti elitnim prvoligašem. Tako je prišlo do tega, da so imeli prvoligaši zelo trdo borbo z nekaterimi manj pomembnimi klubi II. lige, prišlo pa je celo do cete vrste presenečenj. Zagrebški Dinamo je šele v podaljšku zmagal nad osiješkim Proleterjem, Vojvodina je slavila nad Trešnjevko le tesno zmago, Partizan pa je imel prav tako mnogo dela z Novim Sadom, in je zmagal šele v podaljšku z 8:7. Precej grenko razočaranje je doživel Vardar, ki ga je somborski Radnički premagal. Presenetljiv uspeh pa je doseglo tudi Borovo z zmago nad prvoligašem Sarajevom. Od nadaljnjega tekmovanja se je moral posloviti še Šibenik, ker je doživel visok poraz proti moštvu Borac. Ostale tekme so se končale s pričakovanimi rezultati in v osmino finala se je uvrstilo 16 klubov. Danes zvečer so pri NZJ že izžrebali pare za to tekmovanje, ki bo prihodnjo nedeljo 14. decembra. Med seboj se bodo srečali: Željezničar - Dinamo, Budućnost - Borac (JLA Titograd), Rijeka - Radnički, Radnički (Krag) - Partizan, Vojvodina - Borovo Lokomotiva - Hajduk, Vartekс - Velež, Radnički (Somb) - Crv. zvezda. Tekme bodo igrane v krajih prvoimenovanih klubov.

C. zvezda - Elektrostroj 4:1 (1:1).

Dinamo - Proleter (O) 2:2 (1:2), (v podaljšku 3:2).

Radnički (Samb) - Vardar 3:1 (1:1.

Trešnjevka - Vojvodina 2:3 (1:2)

Novi Sad - Partizan 1:1 (1:0), (v podaljšku 7:8).

Budućnost - Sutjeska 3:2.

Borac (Čačak) - Radnički (Bgd) 0:3 (0:0).

Velež - Radnički (Niš) 5:0 (1:0).

Borovo - Sarajevo 1:0 (0:0).

Borac (JLA) - Šibenik 6:1 (1:1).

Varteks - Rabotnički 5:0 (4:0).

Borac (B.L.) - Lokomotiva 2:3 (0:2).

ODRED - RIJEKA 1:3 (0:1)

RIJEKA: *Superina; Djorič, Mihovilović; Demič, Paukovič, Dunaj; Berek, Lukarič, Bosanac, Naumovič, Medle.*

ODRED: *Možetič; Jovanovič, Brglez; Limo, Medved, Klančišar; Hililagič, Frič, Kranjc, Oblak, Regally.*

LJUBLJANA, 7. — Odličen uspeh, ki ga je v jesenskem prvenstvu I. zvezne nogometne lige dosegla enajstorica Rijeke in še dejstvo, da sta bila Odred in Rijeka nekoč zelo enakovredna nasprotnika, sta povzročila, da je bil obisk gledalcev na tej tekmi izredno mnogo nad povprečjem v jesenskem prvenstvu II. zvezne lige. Tudi megla in izredno hladno vreme najbolj navdušenih ljubiteljev nogometa nista zadržala doma in vsi so kljub mrazu vzdržali do konca tekme na stadionu. Srečanje je bilo v okviru tekmovanja za pokal FLRJ, za Odred pa je bilo seveda tudi precej prestižnega pomena. Žal nismo videli takšnega nogometa kot bi si ga želeli zmrznjeno in trdo igrišče, ki je povzročilo, da žoga ni ubogala igralcev in o tehnično dovršeni igri sploh ni moč govoriti. Klub temu je bila tekma v nekaterih trenutkih zelo razgibana in razburljiva, zmaga pa je pripadla gostom največ po krivdi precej nezanesljivega vratarja Mozetiča.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

PO ČUDEŽNI VIPAVSKI DOLINI IN NA NANOS

VLADIMIR BARTOL

4.

Toda naš Petrovič se ni dal ugnati. Takrat je sicer molčal, toda naslednji dan je iztaknil v Gočah starejšega moža, o katerem je bilo znano, da se spozna v kačjih zadevah. Temu možu je pripovedoval o molaverju tovarišice Marije, nakar je mož vzkliknil:

«Ime molaver mi je neznano. Pač pa cela Primorska pozna ime *brzovišček*. Pa to je ista žival kot vaš molaver. Kača s kratkim trupom, okroglo mačjo glavico, po vsem telesu črna in z rdečo rožico na glavi kakor petelin. Strašansko je strupena in če te pogleda, postaneš ves trd in se ne moreš premakniti z mesta. Menda so dali ime brzovišček celo v šolske čitanke.»

LOV IN POHOD PO OKOLICI GOČ

S kapelnikom Petrovičem sva se dogovorila, da mi bo pojasnil svoje zadeve tako glede svojega nemirnega in ustvarjalnosti polnega življenja kakor glede svojih izumov in življenjske filozofije, ko se bova z Borutom vrnila s ture na Nanos. Tako sva imela naslednji dan prost za metulji lov in za obisk državnega posestva na graščini v Ložah, kamor naju je ljubeznivo pospremil kapelnik Petrovič.

Če se pelješ z Razdrtega (ali iz Postojne) proti Vipavi, potem moraš, če hočeš v Goče, izstopiti nekaj pred Vipavo in sicer tam, kjer se odcepi na levo od glavne ceste pot za vas Manče. Pot te pelje navkreber, ne prestrmo sicer, venda: moraš prehoditi nekaj gričev, preden zagledaš iznad vzpetine, potem ko si pustil za sabo Manče, zvonik goške cerkve. Še malo posopihaš, pa si v eni od tistih tipičnih vasi Vipavske doline, katerih zunanji značaj te spominja na nekakšno prehodno točko med značajem kranjske (notranjske) in furlanske naselbine. Naši etnografi (narodopisci) kažejo veliko zanimanje za to vipavsko tipiko in so bili tam tudi to poletje na daljši raziskovalni ekskurziji. O svojih opažanjih so že poročali, zato ni treba, da bi se jaz o tem pisal.

Bil je vroč poznoavgustovski dan in z Borutom sva se dopoldne na metuljem lovu pošteno spotila. Ujela sva marsikaj, kar sva bila predvidela, marsikaj pa nama je bilo tudi

Ena izmed številnih godb, ki jih je ustanovil Jožko Petrovič, ki ga avtor omenja v tem podlistku. Slika kaže goriški slovenski godbeni krožek v letih 1922-1926.

v presenečenje. Imela sva eno samo mrežo in to sva si tovariško izmenjavala po načelu: enkrat ti, enkrat jaz, kot sva bila prakticirala že prejšnje leto na Korčuli.

Ko sem tako drevil za kakim lepim metuljem, sem se živo spomnil na neki metulji lov s pokojnim Ivanom Hafnerjem, že prej omenjenim zaslužnim entomologom. Hafner je bil poštni uradnik v Ljubljani in mojemu očetu kolega, ko smo se po prvi svetovni vojni preselili iz Trsta v Ljubljano. Tako sem se bil z njim seznanil in visokorasli starejši gospod, tovariš mojemu očetu, z naočniki in z lepo črno, s srebrom pretkano bradico me je rad jemal na svoje entomološke ekskurzije, ko sem bil še dijak in student v Ljubljani. Nekoč sva na taki ekskurziji počivala na nekem hribu nad Borovnico in se krepčala s tem, kar sva imela s seboj. Sredi tega početja plane dostojanstveni gospod naenkrat pokonci, spusti kruh in kar je še imel v rokah na tla, pograbi mrežo in skoči kot kak deček za metuljčkom, ki se mi ni zdel večji od molja. V svoji primorski prostodušnosti sem se nehote na glas zasmejal, — toda ko smo to poletje pri Sv. Ani nad Ljubljanskim barjem lovili jaz in moja sinova metulje ter sem bil jaz z mrežo na vrsti in podil nekega metulja krog in krog sebe, se je moj mlajši prav tako na glas zasmejal, kot sem se bil jaz vpričo Hafnerja, in je zaklical: «Glejte, očka pleše balet!»

Goče so v hribih in tudi njih okolica je hribovita. Polja so borna in poljski pridelek je neznaten. Zato pa so vsepovsod okrog Goč rodovitni vinogradi, ki dajejo dobro vipavsko kapljico in ki jih Gočani negujejo z največjo ljubeznijo. Celo našemu v glasbo zasanjanemu Petroviču je pripadel košček starega vinograda, če se ne motim edino, kar je prejel za svoje neumorno in požrtvovalno življenjsko delo. Med vinogradi je posajeno tudi sadno drevje; zlasti breskve lepo rodijo. Popoldne je Boruta in mene Petrovič pospremil na ogled vzorno urejenega državnega posestva v sosednjih Ložah. Spotoma sva kajpada s sinom spet lovila, toda krasni vinogradi in sadovnjaki državnega posestva so kmalu izzvali najino občudovanje. Stara graščina, ki jo je prejšnji lastnik podaril državi, se zdaj preurejuje. V njej je šola za vinogradništvo in sadjarstvo in mladina iz vse Vipavske doline ima tu najlepšo priložnost, da se seznani z metodami in izkušnjami sodobnega vinogradništva in sadjarstva.

ALI SO ALI NISO NA NANOSU MODRASI?

Moj stari prijatelj iz Ajdovščine v Vipavski dolini mi je dejal, preden sva z Borutom odpotovala: «Pravijo, da je na Nanosu polno strupenjač. Kot otrok, kot mladenič in tudi zdaj, v zrelih letih, sem neštetokrat prehodil Nanos od enega konca do drugega, pa nisem nikoli srečal ne gada ne modrasa, čeprav sem jih drugod naokoli videl vse polno. Zato mislim, da so modrasi na Nanosu pravljica.»

Drug prijatelj, ki ni ravno prirodoslovec, mi je pred odhodom svetoval: «Glej, da vzameš, če pojdeš na Nanos, serum proti kačjemu piku s seboj. Slišal sem, da je tam okrog vse polno modrasov. Zato ne bodi lahkomiseln in me poslušaj.»

Ko sem prvemu prijatelju to povedal, se je seveda smejal. Vprašanje sem pustil odprto, seruma pa vendar nisem vzel s seboj.

Ko sva tretji dan najinega bivanja v Gočah z Borutom navsezgodaj odrinila proti pobočju Nanosa — obetal se je krasen sončni dan —, sem bil vendarle malce zaskrbljen za